II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 26 päivänä heinäkuuta 2000,

yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi

(Asia COMP/M.1806 — AstraZeneca/Novartis)

Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 2309)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/310/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 57 artiklan,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ([1]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 ([2]), ja erityisesti sen 8 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon 21 päivänä maaliskuuta 2000 komission tekemän päätöksen aloittaa asian käsittely,

on antanut asianomaisille yrityksille mahdollisuuden esittää huomautuksensa komission esittämistä väitteistä,

ottaa huomioon keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean lausunnon ([3]),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio vastaanotti 18 päivänä helmikuuta 2000 ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä, jonka mukaan Novartis AG (jäljempänä "Novartis") ja AstraZeneca PLC (jäljempänä "AstraZeneca") yhtiöitettäisiin ja niiden kasvinsuojelualan toiminnot yhdistettäisiin uudeksi yritykseksi, Syngenta AG:ksi (jäljempänä "Syngenta"). Novartis siirtäisi Syngentaan myös siemenliiketoimintansa.

(2) Tutkittuaan ilmoituksen komissio totesi, että ilmoitettu toimenpide kuuluu sulautuma-asetuksen soveltamisalaan ja että sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on vakavia epäilyjä. Tämän vuoksi komissio päätti 21 päivänä joulukuuta 2000 aloittaa menettelyn sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

OSAPUOLET

(3) Novartis syntyi Ciba-Geigyn ja Sandozin sulautuessa joulukuussa 1996 ([4]). Novartis on biotieteiden alalla maailmanlaajuisesti toimiva monikansallinen konserni. Sen päätoimialoja ovat terveydenhoito (lääkkeet ja geneeriset

([1]) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaistu toisinto EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.
([2]) EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1.
([3]) EYVL C 92, 16.4.2004.
([4]) Komission päätös 97/469/EY (asia IV/M.737, Ciba-Geigy/Sandoz); EYVL L 201, 29.7.1997, s. 1.

valmisteet), maataloustuotanto ja elintarviketeollisuus (kasvinsuojelutuotteet, siemenet, eläinten terveys) ja kuluttajien terveys (ravitsemus ja itselääkitys).

(4) AstraZeneca syntyi Astra AB:n ja Zeneca Group PLC:n sulautuessa keväällä 1999 ([5]). AstraZeneca tutkii, kehittää, tuottaa ja markkinoi lääkkeitä ja maatalouskemikaaleja.

YRITYSKESKITTYMÄ

(5) Novartisin toiminnot järjestetään sisäisesti uudelleen niin, että sen muualla kuin Yhdysvalloissa harjoitettava maatalouskemian liiketoiminta ja muualla kuin Yhdysvalloissa harjoitettava siemenliiketoiminta siirtyvät uuteen yritykseen, Novartis Agribusiness AG:hen, ja että sen Yhdysvalloissa harjoitettavaa maatalouskemian liiketoimintaa ja Yhdysvalloissa harjoitettavaa siemenliiketoimintaa jatkaa yhdysvaltalainen yritys, Novartis US Co. Novartisin eläinten terveyteen liittyvä liiketoiminta ei sisälly kauppaan. Tämän jälkeen Novartis Agribusiness AG irrotetaan Novartisista antamalla osakkeenomistajille oikeus merkitä uusia osakkeita, ja Novartis US Co irrotetaan Novartisista jakamalla sen osakkeet Novartisin osakkeenomistajille (tai kaikkien Novartisin osakkeenomistajien lukuun toimivalle edustajalle). Novartis Agribusiness AG sulautuu Syngentaan Sveitsin lain mukaisen sulautumisprosessin mukaan, ja Novartis US Co sulautuu Syngentaan Yhdysvaltain lain mukaisena tytäryhtiön ja uuden yhtiön välisenä sulautumana. Novartisin osakkeenomistajilla on liiketoimen jälkeen siten sekä Syngentan että Novartisin osakkeita.

(6) AstraZenecassa tehdään toimintojen sisäinen uudelleenjärjestely niin, että sen maatalouskemian liiketoiminta voidaan erottaa sen muusta liiketoiminnasta ja siirtää Syngentaan. AstraZeneca ilmoittaa osakkeenomistajilleen osingon, joka korvautuu osakkeiden siirrolla Syngentaan. AstraZenecan osakkeenomistajilla on liiketoimen jälkeen siten sekä Syngentan että AstraZenecan osakkeita.

(7) Ilmoitettu toimenpide muodostaa siten sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yrityskeskittymän.

([5]) Komission päätös, tehty 26 päivänä helmikuuta 1999 (asia IV/M.1403 — Astra/Zeneca).

YHTEISÖNLAAJUINEN ULOTTUVUUS

(8) Novartisin ja AstraZenecan yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 1998 oli yli 5 000 miljoonaa euroa (Novartis: […] (*); AstraZeneca: […]*). Sekä Novartisin että AstraZenecan niiden liiketoimintojen, joita tämä liiketoimi koskee, yhteisönlaajuinen liikevaihto ylittää 250 miljoonaa euroa (Novartis: […]*; AstraZeneca: […]*). Kumpikaan niistä ei kuitenkaan saa yhdestä ja samasta jäsenvaltiosta yli kahta kolmasosaa yhteisön alueelta kertyneestä kokonaisliikevaihdostaan. Keskittymä kuuluu siten sulautuma-asetuksen soveltamisalaan.

(9) Liiketoimessa on kyse ETA-sopimuksen pöytäkirjan 24 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesta yhteistoiminnasta EFTA:n valvontaviranomaisen kanssa, koska yrityskeskittymä loisi sellaisen määräävän markkina-aseman tai vahvistaisi sellaista määräävää markkina-asemaa, jonka seurauksena kilpailu olennaisesti estyisi EFTA-maissa tai niiden merkittävällä osalla.

KILPAILUN ARVIOINTI

(10) Sulautuma koskee kasvinsuojelukemikaaleihin (kasvinsuojeluun) ja siemeniin liittyviä liiketoiminnan aloja. Novartis siirtää Syngentaan kasvinsuojelu- ja siemenliiketoimintansa, mutta AstraZeneca vain kasvinsuojeluliiketoimintansa.

(11) Kasvinsuojelutuotteet suojaavat viljelykasveja kaikenlaisilta rikkakasvien, hyönteisten ja sienten aiheuttamilta vahingoilta. Kasvinsuojelutuotteet jaotellaan yleensä sen mukaan, mitä niillä on tarkoitus torjua. Osapuolet esittävät, että tärkeimpiä tuoteryhmiä ovat seuraavat:

— sienitautien torjunta-aineet

— rikkakasvien torjunta-aineet

— valikoimattomat rikkakasvien torjunta-aineet

— hyönteisten torjunta-aineet

— ravinteet (hivenaineet, joiden avulla torjutaan puutosoireita, esimerkiksi raudanpuutetta)

(*) Tekstiä on paikoitellen poistettu tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi; käsitellyt kohdat on merkitty hakasulkein ja asteriskein.

— peittausaineet (joiden avulla siemeniä ja kasveja suojataan taudeilta ja hyönteisiltä)

— kasvunsääteet

— teolliset rikkakasvien torjunta-aineet

— muualla kuin maataloudessa käytettävät hyönteisten torjunta-aineet

— tehoaineet.

Kasvinsuojelutuotteiden lisäksi Syngenta toimii myös siemenmarkkinoilla.

(12) Yrityskeskittymä ei aiheuta kilpailuongelmia ravinteiden, teollisten rikkakasvien torjunta-aineiden, muualla kuin maataloudessa käytettävien hyönteisten torjunta-aineiden ja tehoaineiden markkinoilla. Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti tekemässään päätöksessä komissio on esittänyt vakavia epäilyjä myös jyrsijöiden torjunta-aineiden markkinoilla aiheutuvista kilpailuongelmista. Nämä epäilyt perustuivat siihen, että vaikka Novartisin liiketoimintaa ei siirretä Syngentaan, Novartisin johtajat osallistuvat Syngentan yritysjohdon valvontaan. Lisäksi näiden kahden yksikön yhteenlaskettu markkinaosuus olisi erään kilpailijan mukaan huomattava. Novartisin jyrsijöiden torjunta-aineiden kokonaismyynti on vähäinen ([…]* euroa), ja […]*. Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä esitetyt vakavat epäilyt siitä, että sulautuma voisi luoda kahdelle yritykselle määräävän markkina-aseman joillakin jyrsijöiden torjunta-aineiden markkinoilla, ovat sen vuoksi perusteettomia.

(13) Jäljempänä esitetyistä syistä keskittymä olisi luonut määräävän aseman tai vahvistanut määräävää asemaa seuraavilla markkinoilla.

Sienitautien torjunta-aineiden markkinat:

— viljakasvien sienitautien torjunta-aineet Ranskassa, Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa

— sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineet Ranskassa, Italiassa, Espanjassa ja Belgiassa

— perunan sienitautien torjunta-aineet Ruotsissa

— viiniköynnösten härmäsienen torjunta-aineet Itävallassa ja viiniköynnösten harmaahomeen torjunta-aineet Itävallassa ja Ranskassa.

Rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat:

— maissin rikkakasvien torjunta-aineet Ranskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Belgiassa

— perunan rikkakasvien torjunta-aineet Belgiassa ja Ranskassa

— itämisen jälkeen levitettävät perunan heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Tanskassa

— itämisen jälkeen levitettävät sokerijuurikkaan heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Belgiassa ja Tanskassa

— itämisen jälkeen levitettävät öljykasvien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Tanskassa

— hedelmäpuiden ja pähkinäpensaiden rikkakasvien torjunta-aineet Ranskassa.

Lehtivaikutteisten hyönteisten torjunta-aineiden markkinat:

— viljakasvit Belgiassa, Tanskassa, Ranskassa ja Saksassa

— rehukasvit Ranskassa

— peruna Ranskassa

— vihannekset Ranskassa.

Peittausaineiden markkinat:

— viljakasvit Espanjassa

Kasvunsääteiden markkinat:

— koristekasvit Belgiassa, Alankomaissa ja Ranskassa.

SIEMENET

(14) Novartisin siemenliiketoiminta siirretään Syngentaan. AstraZeneca harjoittaa siemenliiketoimintaansa Cosunin kanssa perustamansa yhteisyrityksen välityksellä. Yhteisyritys on nimeltään Advanta. Tätä liiketoimintaa ei siirretä Syngentaan, vaan sen omistusosuus säilyy AstraZenecalla. AstraZenecan Syngentaan siirrettävän liiketoiminnan ja yhteisyritys Advantan välillä on kuitenkin joitakin yhteistyösuhteita, jotka jatkuvat. [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita.]*

(15) [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita.]* Tämä velvoite ei koske Novartisin siemenliiketoimintaa, joka siirretään Syngentaan. [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita.]*

(16) [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita.]*

(17) Zeneca-konsernin ja Advantan välinen sopimussuhde muodostaa yhteyden Syngentan ja Advantan eli kahden sokerijuurikkaan siemeniä tuottavan siemenyrityksen välille. […]* Sokerijuurikkaan siementen tuotannossa toimii vain kaksi muuta tärkeää kilpailijaa, KWS ja Danisco.

(18) AstraZeneca takaa, että [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita].* Tämä tarkoittaa, että [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita]*.

(19) Komissio katsoo, että edellä esitetty huomioon ottaen [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita]* sulautuman vaikutuksia siemenmarkkinoille ei tarvitse tutkia tarkemmin, koska [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita]* poistaa edun, jonka Syngenta olisi saanut [AstraZenecan liikesalaisuus — sopimussuhteita]*.

A. **MERKITYKSELLISET TUOTEMARKKINAT**

SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET

SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET JA NIIDEN KÄYTTÖ

(20) Sienitautien torjunta-aineet ovat erityisesti sienien aiheuttamien kasvitautien torjumiseen käytettäviä aineita. Viljelmiä, esimerkiksi vehnäviljelmiä, vaivaavat taudit vaihtelevat vuosittain istutettujen lajikkeiden, sääolosuhteiden ja viljelmän hoidon mukaan. Viljelmän alttius erilaisille taudeille, esimerkiksi härmäsienelle, ruostesienille, Septoria-sienille tai silmätäplälle, määräytyy kasvilajikkeen perusteella. Sääolosuhteet vaikuttavat tartunnan tyyppiin ja voimakkuuteen; esimerkiksi märkyys edistää Septoria-sienten ja kuivuus ruskearuosteen leviämistä. Viljelmän hoito saattaa vähentää tiettyjen tautien kehittymisen riskiä. Esimerkiksi asianmukainen viljelykierto tai peltojen kyntäminen vähentävät tiettyjen tautien riskejä.

(21) Näiden ongelmien vuoksi on tavanomaista, että maanviljelijät käyttävät ruiskutusohjelmaa, jossa teho ja käytettävien tehoaineiden tyypit mukautetaan paikallisiin sääolosuhteisiin ja viljelmän tautialttiuteen. Tähän valintaan saattavat vaikuttaa myös jälleenmyyjät, tekniset asiantuntijat ja jäsenvaltioiden viranomaiset, joilla on yksityiskohtaista tietoa taudeista ja niiden epidemiologiasta sekä näiden tautien torjuntaan parhaiten soveltuvista torjunta-aineista, jotka valitaan tautien ennakoitavissa olevan puhkeamisen perusteella (suojeleva torjunta) tai sillä perusteella, että tautia esiintyy viljelmällä (parantava torjunta).

(22) Useiden tautien esiintyessä samanaikaisesti ja mikäli yksi ainoa tehoaine ei riitä torjumaan niitä kaikkia, maanviljelijä käyttää joko usean yksittäisen tehoaineen säiliöseosta tai valmistetta, joka sisältää useita tehoaineita. Tällainen valmiste on yleensä 5—15 prosenttia halvempi kuin samoista tehoaineista tehtävä säiliöseos. Koska tautikirjo vaihtelee koko kauden ajan muuttuvien sääolosuhteiden mukaan, tuotteita vaihdellaan vallitsevien tautitilanteiden mukaisesti.

(23) Viljelijä pyrkii — usein paikallisten asiantuntijoiden antamien ohjeiden ja sienitautien torjunta-aineresistenssiä käsittelevän toimintakomitean (Fungicide Resistance Action Committee, FRAC) kaltaisten elinten antamien suositusten perusteella — myös estämään tehoaineresistenssin synnyn vaihtelemalla tehoaineita ja/tai yhdistämällä eri kemikaaliluokkiin kuuluvia tehoaineita kauden aikana, mikäli samaa tautia esiintyy pitkän ajan kuluessa ja mikäli torjunta-aineita on levitettävä moneen otteeseen. Joissakin tapauksissa paikallisessa tautipopulaatiossa esiintyy jo resistenssiä tietyille tehoaineluokille, ja viljelijän on käytettävä tehoaineita, jotka tehoavat edelleen kyseistä tautikantaa vastaan.

(24) Päättäessään, minkä verran rahaa käyttää sienitautien torjunta-aineisiin, viljelijä vertailee sienitautien torjuntaohjelmansa kokonaiskustannuksia odotettavissa olevaan sadonlisäykseen ja siitä seuraavaan tuottojen lisäykseen, joka taas riippuu hinnasta, jonka hän saa sadostaan. Koska tautien esiintyvyys, odotettavissa oleva sadonlisäys ja sadosta saatava hinta ovat luonnostaan epävarmoja tekijöitä, (kalliimmasta) sienitautien torjuntaohjelmasta odotettavissa olevan lisähyödyn on oltava huomattavasti suurempi kuin torjunta-aineiden hinta.

KATSAUS MARKKINOIDEN MÄÄRITELMIIN

(25) Osapuolet viittaavat aiempiin päätöksiin ([6]), joiden mukaan komissio on katsonut, että sienitautien torjunta-aineiden jaottelu kasvilajeittain on tarkoituksenmukainen lähtökohta, koska kasvitaudit vaihtelevat lajikohtaisesti (vaikkakin ovat osittain päällekkäisiä). Tällä perusteella osapuolet ovat määritelleet erilliset sienitautien torjunta-aineiden tuotemarkkinat viljakasveille, sokerijuurikkaalle, öljykasveille, rehukasveille, perunalle, tupakalle, hedelmäpuille ja pähkinäpensaille, vihanneksille ja koristekasveille. Markkinatutkimus on yleensä vahvistanut, että sienitautien torjunta-aineiden markkinoiden arviointi viljelykasveittain on tarkoituksenmukainen lähtökohta.

(26) Markkinatutkimuksesta kuitenkin seuraa myös se, että edellä ehdotetut markkinat voitaisiin jakaa edelleen viljelykasveittain (esimerkiksi viljakasvit voitaisiin jakaa vehnään, ohraan, kauraan, rukiiseen ja ruisvehnään ([7])) ja/tai viittaamalla tiettyihin tauteihin (esimerkiksi vehnän tärkeimmät taudit ovat härmäsieni, ruostesienet, silmätäplä ja Septoria-sienet, kun taas ohran tärkeimpiä tauteja ovat härmäsieni, ruostesienet, silmätäplä sekä Rhynchosporum- ja Pyrenopora-sienet).

(27) Vaikuttaa siltä, että ainoa viljelykasvien ryhmä, jonka jaottelu edelleen osapuolten määrittelemällä tavalla on tarkoituksenmukaista, ovat hedelmäpuut ja pähkinäpensaat, joiden osalta kunkin tärkeimmän viiniviljelmillä esiintyvän taudin torjunta-aineita tulisi jäljempänä 44—46 kohdassa esitetyistä syistä pitää erillisinä tuotemarkkinoina.

(28) Osapuolet väittävät, että on olemassa yleiset viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat. Kolmannet osapuolet ovat väittäneet, että markkinat voisivat olla kapeammat, nimittäin viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinat, ja he ovat toimittaneet tätä tukevia tietoja. Useilla kansallisilla viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinoilla osapuolet saavuttaisivat määräävän aseman. Koska komissio on kuitenkin tullut siihen tulokseen, että osapuolet olisivat määräävässä asemassa yleisillä viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla, se on tässä päätöksessä katsonut, että yleiset viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat ovat merkitykselliset tuotemarkkinat.

(29) Vaikka teknisesti onkin mahdollista vaihdella sienitautien torjunta-aineiden tuotantoa yhdestä torjunta-aineesta toiseen, näiden tuotteiden välillä ei ole tarjontapuolella juuri lainkaan keskinäistä korvaavuutta. Tämä johtuu patenteista ja kasvinsuojelutuotteiden virallisesta rekisteröintiprosessista (jota käsitellään tarkemmin 84—88 kohdassa). Tämä huomautus koskee myös muita tässä päätöksessä tarkasteltuja kasvinsuojelutuotteita.

VILJAKASVIEN SIENITAUTIEN STROBILURIINIPOHJAISET TORJUNTA-AINEET

(30) Tässä valmisteita käsittelevässä jaksossa strobiluriineilla tarkoitetaan valmisteita, jotka sisältävät strobiluriinien kemikaaliluokkaan kuuluvan tehoaineen. Valmiste on joko sekoittamaton strobiluriini, jolloin se sisältää vain yhtä strobiluriinien luokkaan kuuluvaa tehoainetta (esimerkiksi AstraZenecan Amistar-tuote, jonka ainoa tehoaine on atsoksistrobiini), tai seos, jolloin se sisältää yhtä strobiluriinien luokkaan kuuluvaa tehoainetta ja yhtä tai useampaa muihin luokkiin kuuluvaa tehoainetta (esimerkiksi BASFin Juwel Top -tuote, joka on kresoksiimi-metyylin (strobiluriinin), epoksikonatsolin (triatsolien kemikaaliluokasta ([8])) ja fenpropimorfin (morfoliinien kemikaaliluokasta ([9])) seos). Voidaan todeta, että teollisuudessa ja osapuolten sisäisessä markkinastrategiassa kaikkia näitä valmisteita pidetään strobiluriineina.

(31) Strobiluriinit ovat uusin sienitautien torjunta-aineissa käytettävien tehoaineiden luokka. Ne ovat laajavaikutteisia (tehoavat useisiin tauteihin) lehtivaikutteisia (kasvien lehdille suihkutettavia) torjunta-aineita, ja niitä voidaan käyttää kaikkialla maailmassa hyvin monilla viljelykasvilajeilla, erityisesti vehnä-, ohra-, riisi-, viini-, banaani-, omena-, päärynä-, nurmi- ja erilaisilla vihannesviljelmillä. Strobiluriinit tehoavat pieninäkin pitoisuuksina vaikuttamalla sienien energiantuotantoon. Vaikka strobiluriinit voivat toimia sisävaikutteisesti ([10]) ja/tai niiden vai-

([6]) Päätös, tehty 9 päivänä elokuuta 1999, asiassa IV/M.1378 — Hoechst/Rhône-Poulenc (EYVL C 254, 7.9.1999, s. 5); päätös, tehty 17 päivänä heinäkuuta 1996, asiassa IV/M.737 — Ciba-Geigy/Sandoz (EYVL L 201, 29.7.1997, s. 1).

([7]) Kahden geenimäärältään erilaisen kasvin risteytys, jonka satoisuus ja proteiinipitoisuus ovat suuria.

([8]) Triatsolit ovat laajavaikutteisia torjunta-aineita, joita ruiskutetaan kasvien lehdille tai käytetään peittausaineina ja joita voidaan käyttää kaikkialla maailmassa hyvin monenlaisilla viljelykasveilla, erityisesti vehnä-, ohra-, viini-, banaani-, omena-, päärynä-, nurmi- ja erilaisilla vihannesviljelmillä. Triatsolit toimivat kasvissa sisävaikutteisesti ja parantavat monenlaisia tauteja. Ne tehoavat pieninäkin pitoisuuksina ja torjuvat sienitauteja estämällä ergosterolin (solukalvojen tärkeän rakennusosan) synteesin estämällä 14-demetalyysientsyymin toiminnan. Tämä entsyymi poikkeaa niistä entsyymeistä, joihin morfoliinit vaikuttavat.

([9]) Morfoliinit (mukaan luettuina piperidiinit) ovat suhteellisen kapeavaikutteisia torjunta-aineita, joita käytetään Euroopassa pääasiassa lehtivaikutteisina torjunta-aineina vehnällä ja ohralla. Ne tehoavat kohtuullisen pieninä pitoisuuksina ja torjuvat sienitauteja estämällä ergosterolin synteesin. Morfoliinit toimivat kasvissa sisävaikutteisesti, ja niillä on parantava vaikutus. Niiden vaikutus perustuu myös höyrystymiseen.

([10]) Sisävaikutteinen (systeeminen) tarkoittaa kemikaalin siirtymistä kasvin sisällä niin, että suojaava vaikutus ulottuu sellaisiin (uusiin) kasvin osiin, joihin ruiskutus ei ulottunut.

kutus voi perustua höyrystymiseen ([11]), niillä on vain rajallinen parannuskyky. Toistaiseksi strobiluriinipohjaisia tuotteita on Euroopassa otettu käyttöön viljakasveilla (pääasiassa vehnällä ja ohralla) ja viiniköynnöksillä.

(32) Sen lisäksi, että sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet (eli valmisteet) torjuvat sienitauteja laajavaikutteisesti, niiden raportoidaan olevan ainoita tuotteita, jotka pystyvät viljakasveilla lisäämään satoa silloinkin, kun tauteja ei esiinny. Ainoastaan muihin kemikaaliluokkiin perustuvilla tuotteilla, pääasiassa (tri)atsoleilla ja morfoliineilla, ei ole vastaavaa satoa lisäävää vaikutusta. Sen vuoksi on väitetty, että nämä muut luokat eivät pysty helposti korvaamaan strobiluriineja. Vaikka strobiluriinit pystyisivätkin (myös jatkossa) korvaamaan triatsolit ja morfoliinit viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden päämarkkinoilla, päinvastainen korvaavuus ei kolmansien osapuolten mukaan ole siis todennäköistä. Tästä syystä kolmannet osapuolet ovat väittäneet, että viljakasveilla on olemassa erilliset strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinat.

(33) Viljakasvien osalta on runsaasti tietoja strobiluriinin käytön aikaan saamasta sadonlisäyksestä, ja näitä etuja on yhdessä tehoaineen laajavaikutteisuuden kanssa käsitelty hyvin näkyvästi strobiluriinituotteiden myynninedistämismateriaaleissa. Viljelijät tunnustavat nämä edut, koska he ovat valmiita maksamaan strobiluriinituotteista jopa 50—150 prosenttia enemmän kuin tuotteista, jotka eivät sisällä strobiluriinia.

(34) Erään maaliskuussa 2000 päivätyn Novartisin asiakirjan ([12]) mukaan strobiluriinit ovat viimeisten kolmen vuoden aikana nostaneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa satotasoja keskimäärin 1 tonnilla hehtaarilta triatsoleihin verrattuna. "Vaikka tuleentuminen tapahtui vuonna 1999 varhain, strobiluriinit lisäsivät satotasoa 0,7 t/ha triatsoleihin verrattuna. Kun vehnän hintojen arvioidaan olevan syksyllä noin 65 puntaa/tonni, 0,7 tonnin hinta on 45 puntaa. Koska strobiluriinipohjaisiin torjunta-aineisiin perustuvat torjuntaohjelmat maksavat noin 20 puntaa/ha enemmän kuin triatsolipohjainen ohjelma, investoinnille saadaan hyvä tuotto." Toisen pääviljalajin, ohran, osalta strobiluriinien käytöstä saatava tuotto on pienempi: lisätulo on 32 puntaa/ha, kun sienitautien torjuntaan joutuu käyttämään hehtaaria kohti talviohralla 22 puntaa enemmän ja kevätohralla 20 puntaa enemmän. Nämä Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevat tiedot näyttävät pitävän paikkansa myös Ranskassa ([13]) ja Saksassa ([14]). Nämä kolme maata ovat tärkeimpiä viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden käyttäjiä, koska niiden osuus ETA-maiden kokonaiskulutuksesta on lähes 90 prosenttia ja strobiluriinin kulutuksesta huomattavasti yli 90 prosenttia.

(35) On vahvoja viitteitä siitä, että edellä esitettyjen tietojen pohjalta hypoteettinen monopoliasemassa oleva viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden tuottaja voisi kannattavasti ja pysyvästi nostaa näiden tuotteiden hintoja 5—10 prosenttia. Strobiluriiniohjelman hinnan nouseminen 5 prosenttia lisäisi omakustannushintaa noin 2,5 puntaa/ha. Viljelijälle jäisi vehnästä noin 22,5 punnan, talviohrasta 7,5 punnan ja kevätohrasta 9,5 punnan kate hehtaaria kohti. Jos hinta nousisi 10 prosenttia, viljelijälle jäisi talviohrasta 5 punnan kate hehtaaria kohti. Siten 5—10 prosentin hinnannousu jättäisi viljelijälle muihin kuin strobiluriinipohjaisiin torjuntaohjelmiin verrattuna kuitenkin suuremman katteen, joten hypoteettisen monopoliasemassa toimivan strobiluriinien tuottajan kannalta hintojen nostaminen voisi olla kannattava toimenpide.

(36) Lisäksi eräs kilpailija on laskenut osapuolten satotasojen lisäyksiä koskevien tietojen perusteella, että tyypillistä kolmen ruiskutuksen ohjelmaa (ks. 111—113 kohta jäljempänä) käyttävä viljelijä saisi strobiluriiniohjelman käytöstä saman nettokatteen kuin pelkästään muiden kuin strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden käytöstä, vaikka monopoliasemassa toimiva tuottaja nostaisi strobiluriinien hintaa 77 prosenttia.

Kolmansien osapuolten huomautukset

(37) Väitetiedoksiantoon toimittamassaan vastauksessa osapuolet esittävät, että strobiluriinit eivät voi muodostaa erillisiä markkinoita, koska ne on sekoitettava muihin tuotteisiin, jotta taudit voitaisiin torjua tyydyttävästi kaikissa tilanteissa ja kaikkia patogeeneja vastaan. Vaikka tämä strobiluriinien loppukäyttöä koskeva väite pitääkin tosiasioiden kannalta paikkansa, sillä ei ole merkitystä tuotemarkkinoiden määritelmän kannalta, koska siinä ei oteta huomioon kysymystä, voiko hypoteettinen monopoliasemassa toimiva tuottaja kannattavasti nostaa tuotteensa hintaa.

(38) Osapuolet esittävät vastauksessaan, että strobiluriinit korvattiin triatsoleilla ja/tai morfoliineilla Saksassa vuonna 1999, jolloin strobiluriineilla käsitelty peltopinta-ala väheni vuoteen 1998 verrattuna (ks. myös tämän arvioinnin jakso "Viljakasvien sienitautien strobiluriini-

([11]) Höyrystymiseen perustuva vaikutus tarkoittaa kemikaalin kykyä torjua tauteja vain sen haihtuvan osan välityksellä. Kemikaali ei tartu kasviin eikä siirry kasvin sisään.

([12]) "A Compilation of Strobilurin Related Questions and Answers", Yhdistyneessä kuningaskunnassa jaettava asiakirja.

([13]) Ks. julkaisussa "Perspectives Agricoles, Février 2000 (s. 61—65)" annettuja tietoja strobiluriinikäsittelyn aikaan saamista brutto- ja nettotuotoista verrattuna muilla kuin strobiluriinipohjaisilla tuotteilla tehtyihin käsittelyihin.

([14]) Ks. Top Agrar -lehden numerossa 1/2000 julkaistussa artikkelissa "Welche Fungizidstrategien im Weizen 2000?" annettuja tietoja (s. 52—57).

nipohjaisten torjunta-aineiden markkinat Saksassa"). Kuten jäljempänä on esitetty, tämä oli poikkeuksellinen tilanne, joka johtui resistenssin kehittymisestä BASFin strobiluriinituotteelle samaan aikaan, kun AstraZenecalla, joka vuonna 1999 oli BASFin ohella ainoa strobiluriinin tuottaja, oli vielä kapasiteettirajoituksia. Lisäksi osapuolten toimittamista asiakirjoista ilmenee, että sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden odotetaan vielä lisäävän osuuttaan viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoista muiden kemikaaliluokkien tappioksi.

(39) Vastauksessaan osapuolet kiistävät, että strobiluriineilla pystyttäisiin lisäämään satoa merkittävästi silloinkin, kun sienitauteja ei esiinny, ja osoittavat, että sadon lisäys on seurausta paremmasta tautien torjunnasta. Osapuolten myynninedistämismateriaaleissa kuitenkin viitataan strobiluriinin käytöstä aiheutuvaan tuleentumista myöhästyttävään vaikutukseen. Tämä vaikutus, joka ei millään tavoin liity tautien torjuntaan, pidentää aikaa, jolloin viljakasvi voi lisätä jyvän painoa ja siten satoa. Vaikka väitetäänkin, että tuleentumista myöhästyttävä vaikutus sinänsä ei oikeuta sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden käyttöä (koska pelkästään tämän vaikutuksen aikaansaama lisäsato ei kata strobiluriinin hintaa), se on näiden torjunta-aineiden tärkeä ja ainutlaatuinen ominaisuus, jota muilla kemikaaliluokilla ei ole.

(40) Osapuolet kiistävät, että hypoteettinen monopoliasemassa toimiva tuottaja kykenisi nostamaan hintoja 10 prosenttia pysyvästi. Osapuolet väittävät, että jos strobiluriinit maksavat 50—150 prosenttia enemmän kuin muihin kuin strobiluriineihin pohjautuvat torjunta-aineet, kuten edellä on esitetty, viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoiden olisi strobiluriinin yleisyyden perusteella pitänyt kasvaa 7—15 prosenttia vuodessa. Markkinoiden kokonaisarvo on kuitenkin laskenut. Komissio ei usko, että suhteellisten hintaerojen ja yleisyysasteiden perusteella voidaan tehdä oikeanlaista matemaattista päätelmää markkinoiden kokonaiskoosta, jos ei oteta huomioon muita muuttujia, esimerkiksi tietoja viljelyalan pienenemisestä, sääolosuhteiden muutoksista ja muista tekijöistä, jotka esimerkiksi vähentävät sienitautien torjunnan tarvetta ja laskevat muiden kuin strobiluriinipohjaisten valmisteiden hintaa.

(41) Lisäksi osapuolet väittävät, että edellä kuvattu ohraa koskeva (Novartisin myynninedistämismateriaaliin perustuva) esimerkki on vähemmän kuvaava kuin vehnää koskeva esimerkki. Komissio myöntää tämän. Osapuolet toteavat vastauksessaan, että viljelijän saama hyöty olisi hyvin pieni mutta että hänellä olisi kuitenkin samat riskit kuin vehnänkin viljelyssä ja että tällainen lisäys saisi tuottajan uhraamaan oman markkinaosuutensa ohran osalta. Tätä väitettä ei kuitenkaan ole perusteltu. Jäljelle jäävä kate perustuisi kuitenkin vuoden 1999 suhteellisen poikkeuksellisiin oloihin. Viljelijän ottama riski antaa siten hänelle katteeksi 5 puntaa/ha (10 prosentin hinnan lisäys). Paremmissa sääoloissa kate olisi suurempi. Siten 5—10 prosentin hinnannousu olisi hypoteettiselle monopoliasemassa toimivalle strobiluriinien tuottajalle kannattava toimenpide, koska kevätohran viljelijöiden saama vähimmäiskate huomioon ottaen he eivät korvaisi strobiluriinien käyttöä muilla tehoaineilla siinä määrin, että hinnan nostaminen olisi kannattamatonta.

(42) Erään kilpailijan toimittamasta esimerkistä, jonka mukaan viljelijä saisi saman nettokatteen, vaikka strobiluriinien hintoja nostettaisiin 77 prosenttia, osapuolet esittävät, että yksikään viljelijä ei tekisi tuloennustetta vastaavaa investointia ottamatta huomioon siihen liittyviä riskejä. Komissio myöntää tämän. Esimerkki osoittaa kuitenkin, että jos koko lisäkate jäisi saamatta vasta, kun strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden hintaa nostetaan 77 prosenttia, 5—10 prosentin hinnan lisäys on kannattava.

Päätelmä

(43) Osapuolet väittävät, että on olemassa yleiset viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat. Kolmannet osapuolet ovat väittäneet, että markkinat voisivat olla kapeammat, nimittäin viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinat, ja ne ovat toimittaneet tätä tukevia tietoja. Edellä esitetyistä syistä on vahvoja viitteitä siitä, että on olemassa erilliset sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinat. Jos näin on, osapuolet saavuttaisivat määräävän aseman useilla tällaisilla kansallisilla markkinoilla. Koska komissio on kuitenkin tullut siihen päätökseen, että osapuolet olisivat määräävässä asemassa yleisillä viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla, se on tässä päätöksessä katsonut, että yleiset viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat ovat merkitykselliset tuotemarkkinat.

VIINIKÖYNNÖSTEN HÄRMÄSIENEN, LEHTIHOMEEN JA HARMAAHOMEEN TORJUNTA-AINEET

(44) Osapuolet katsovat, että viiniköynnösten sienitautien torjunta-aineet ovat osa hedelmäpuiden ja pähkinäpensaiden sienitautien torjunta-aineiden markkinoita, koska näillä monivuotisilla viljelykasveilla (viiniköynnöksillä, omenansukuisilla hedelmäpuilla, luumarjoja tekevillä hedelmäpuilla, sitruspuilla, oliivipuilla, pähkinäpensailla ja marjapensailla) on useita yhdistäviä tekijöitä: viljely on pitkäjänteistä (suuret istutuskustannukset, pitkä viive

ennen ensimmäistä satoa ja alalta poistumisen esteet, joiden takia viljelykasveja pidetään omaisuuseränä); viljelykasvit ovat arvokkaita (kasvinsuojeluaineiden tuottajilla voi olla suuri vastuu, jos niiden tuotteilla on yllättäviä kielteisiä vaikutuksia); useimmat viljelijät myyvät tuotantonsa itse, ja heillä on suorat yhteydet loppuasiakkaisiin ja/tai elintarvikkeiden jakelukanaviin; tukiaistaso on melko matala; ja viljelyssä käytetään monia samoja maatalouskemian tuotteita.

(45) Komissio katsoo, että viiniköynnösten sienitautien torjunta-aineet on arvioitava erikseen, koska viiniviljelmillä käytettävät valmisteet ja niiden tehoaineet poikkeavat huomattavasti muilla viljelykasveilla käytettävistä valmisteista. Esimerkiksi AstraZenecan kuudesta viiniviljelmillä käytettävästä tehoaineesta vain yhtä käytetään myös omenansukuisilla ja luumarjoja tekevillä hedelmäpuilla ja yhtä toista myös oliivipuilla. Novartisin kuudesta tehoaineesta yhtä käytetään sekä omenansukuisilla että luumarjoja tekevillä hedelmäpuilla, yhtä luumarjoja tekevillä hedelmäpuilla ja yhtä sitruspuilla. Toisaalta on myös muilla viljelykasveilla käytettäviä tehoaineita, joita ei käytetä viiniviljelmillä. Kilpailuolot eroavat siten huomattavasti viiniviljelmien ja muiden monivuotisten viljelykasvien välillä.

(46) Viiniviljelmiä vaivaavat monet kasvitaudit. Kolme tärkeintä kasvitautia ovat lehtihome, härmäsieni ja harmaahome eli botrytis. Osapuolet ovat todenneet, että näiden tautien torjuntaan käytetään eri aineita; poikkeuksena on kolme tehoainetta (diklofluanidi, tifanaatti-metyyli ja atsoksistrobiini), jotka tehoavat vähintään kahteen tautiin. Näitä tehoaineita sisältävät tuotteet ja useammalle kuin yhdelle taudille rekisteröidyt valmiit seokset ovat kuitenkin vain noin 5 prosenttia kaikista viiniviljelmillä esiintyvien sienitautien torjunta-aineista. Markkinatutkimus on vahvistanut osapuolten lausunnot. Sen vuoksi voidaan todeta, että kaikkien viiniviljelmiä vaivaavien tautien, erityisesti lehtihomeen, härmäsienen ja harmaahomeen, torjunta-aineet muodostavat erilliset tuotemarkkinat.

PÄÄTELMÄ SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEIDEN TUOTEMARKKINOISTA

(47) Osapuolten ehdottama merkityksellisten tuotemarkkinoiden määritelmä — eri kasvityypeillä eri markkinat — on tarkoituksenmukainen. Tämä koskee tässä arvioinnissa käsiteltäviä sokerijuurikkaan, vihannesten ja perunan sienitautien torjunta-aineiden markkinoita. Komission mukaan on vahvoja viitteitä siitä, että on olemassa erilliset viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinat. Vaikka näin ei olisikaan, vaan jos osapuolten väitteen mukaan olisi olemassa yhdet markkinat kaikille viljakasvien sienitautien torjunta-aineille, yrityskeskittymä luo yhtä todennäköisesti näillä markkinoilla määräävän aseman. Viiniviljelmillä esiintyvän härmäsienen, lehtihomeen ja harmaahomeen torjunta-aineille on kullekin erilliset markkinat.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(48) Rikkakasvien torjunta-aineet ovat rikkakasvien torjuntaan käytettäviä kasvinsuojeluaineita. Ensiksikin voidaan erottaa toisistaan valikoivat ja valikoimattomat rikkakasvien torjunta-aineet. Valikoimattomat rikkakasvien torjunta-aineet tehoavat monenlaisiin kasveihin, mukaan luettuina viljelykasvit, jotka ne tuhoavat, jos niitä levitetään näille kasveille. Valikoimattomia rikkakasvien torjunta-aineita käytetään yleensä peltojen puhdistamiseen rikkakasveista yhden viljelykasvin sadonkorjuun jälkeen ennen seuraavaa kylvöä. Valikoimattomia rikkakasvien torjunta-aineita valmistaa vain AstraZeneca, ei Novartis. Yhtä jäljempänä käsiteltyä poikkeusta (viini- ja hedelmätarhoissa käytettäviä rikkakasvien torjunta-aineita) lukuun ottamatta tällä alalla ei sen vuoksi ole päällekkäisyyksiä.

(49) Valikoivien rikkakasvien torjunta-aineiden avulla sen sijaan pyritään tuhoamaan ainoastaan rikkakasvit tuhoamatta kuitenkaan viljelykasvia, jolla niitä käytetään. Viljelijän näkökulmasta kasvilaji, jolla valikoivaa torjunta-ainetta käytetään, on tärkein tekijä määriteltäessä tuotteiden välistä korvaavuutta.

(50) Viljelijät ottavat huomioon myös ne rikkakasvilajit, joilta viljelmää on kulloinkin suojattava. Rikkakasvien torjunta-aineissa käytettävät tehoaineet tehoavat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta jompaankumpaan rikkakasvien kahdesta pääluokasta: leveälehtisiin tai heinämäisiin (heinänsukuisiin) rikkaruohoihin ([15]).

(51) Koska tiettyjen viljelykasvilajien vaivana ovat useimmiten niin sanotut ”sekarikkakasvipopulaatiot”, joissa on sekä heinämäisiä että leveälehtisiä rikkakasveja, tarvitaan käsittelyjä, joilla voidaan tuhota kumpikin rikkakasvityyppi. Viljelijän käytettävissä on sen vuoksi kaksi eri vaihtoehtoa. Hän voi hankkia joukon rikkakasvien torjunta-aineita, joilla on erityinen käyttöala, ja valmistaa seoksen itse esiintyvien rikkakasvien tyyppien mukaan. Vaihtoehtoisesti hän voi ostaa valmistuotteen, joka sisältää halutun tehoaineseoksen heinämäisten rikkakasvien ja leveälehtisten rikkakasvien torjumiseksi. Tässä päätöksessä käytetään tästä eteenpäin lähinnä heinämäisiin rik-

([15]) Leveälehtiset rikkakasvit ovat nimensä mukaisesti rikkakasveja, joilla on lehdet; heinämäiset rikkakasvit ovat heiniä. Nämä rikkakasvityypit voidaan jaotella edelleen yksi- ja monivuotisiin rikkakasveihin. Yksivuotisten rikkakasvien elinkaari (siementen itämisestä siementen tuotantoon) kestää yhden kasvukauden. Monivuotiset rikkakasvit pysyvät hengissä useamman kuin yhden kasvukauden.

kakasveihin tehoavista torjunta-aineista nimitystä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aine. Lähinnä leveälehtisiin rikkakasveihin tehoavista tuotteista käytetään nimitystä leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aine. Kummankinlaisiin rikkakasveihin tehoavista tuotteista (jotka siis eivät tehoa pääasiassa vain heinämäisiin tai leveälehtisiin rikkakasveihin) käytetään nimitystä rikkakasvien laajavaikutteiset torjunta-aineet ([16]).

(52) Toinen tärkeä valintaperuste viljelijöillä on viljelykasvin itämisen mukaan vaihteleva tuotteen käyttöajankohta: sen mukaan rikkakasvien torjunta-aineet on tapana jaotella ennen kylvöä, ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettäviin torjunta-aineisiin. Ennen kylvöä levitettävät torjunta-aineet levitetään maaperään juuri ennen siementen kylvämistä. Ennen itämistä levitettävät torjunta-aineet levitetään juuri ennen kuin siemenet itävät eli noin 8 päivän kuluttua kylvöstä. Itämisen jälkeen levitettävät torjunta-aineet levitetään maaperään tai kasveille sen jälkeen, kun siemenet ovat itäneet.

(53) Lisäksi rikkakasvien torjunta-aineet eroavat toisistaan sen mukaan, mihin kemikaaliluokkiin niissä käytettävät tehoaineet kuuluvat. Tämä seikka on erityisen tärkeä resistenssinhallinnan kannalta. Rikkakasvit, jotka käsitellään usein samantyyppisillä torjunta-aineilla, kehittävät ajan mittaan itsevalinnan kautta resistenssin näille aineille. Sen vuoksi on tärkeää pyrkiä estämään tämä resistenssitaipumus valitsemalla huolellisesti ne rikkakasvien torjunta-aineet (tai niiden yhdistelmät), joita aiotaan käyttää kullakin kasvukaudella ja kasvukaudesta toiseen. Tästä syystä tuottaja ja jälleenmyyjä markkinoivat rikkakasvien torjunta-aineita sekä niiden sisältämien kemikaalien suojaavien vaikutusten että niiden resistenssiominaisuuksien perusteella. Merkitystä on myös käsittelymenetelmillä, mukaan luettuina käsittelykertojen määrä sekä se, miten kannattavaa on sekoittaa kemikaaleja toisiin tuotteisiin laajemman suojaavan vaikutuksen aikaan saamiseksi.

(54) Komissio on todennut aiemmissa päätöksissä, että valikoimattomat ja valikoivat rikkakasvien torjunta-aineet eivät muutamia tapauksia lukuun ottamatta (joita käsitellään jäljempänä) kilpaile keskenään. Lisäksi valikoivat rikkakasvien torjunta-aineet, jotka suojaavat tietyntyyppisiä viljelykasveja, muodostavat osan erillisistä merkityksellisistä tuotemarkkinoista (ks. asia IV/M.1378, Hoechst/Rhône Poulenc (Aventis), 29 kohta ja sitä seuraavat kohdat, asia IV/M.737, Ciba-Geigy/Sandoz (Novartis), 109 kohta ja sitä seuraavat kohdat; asia IV/M.392, Hoechst/Schering ([17]), 16 kohta ja sitä seuraavat kohdat, ja asia IV/M.354, American Cyanamid/Shell ([18]), 11 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

(55) Näissä päätöksissään komissio on tarkastellut sitä, pitäisikö rikkakasvien torjunta-aineet jaotella tarkemmin tuotemarkkinoiden määrittelemiseksi (esimerkiksi torjunta-aineen vaikutusalan tai käyttöajankohdan perusteella). Asiassa IV/M.737, Ciba Geigy/Sandoz (Novartis), komissio ei tehnyt tällaisia tarkempia alajaotteluja.Ensinnäkin se katsoi, että koska heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden ja laajavaikutteisten torjunta-aineiden väliset erot ovat häilyviä, oli mahdotonta tehdä ehdotonta tuotemarkkinoiden luokittelua. Lisäksi se katsoi, että myös käyttöajankohdan mukaan tehtävä jaottelu tulisi jättää huomiotta, koska ennen kylvöä, ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettävät rikkakasvien torjunta-aineet ovat viljelijän kannalta ainakin ennen kylvöä korvattavissa keskenään.

(56) Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden osalta asiassa IV/M.737, Ciba-Geigy/Sandoz (Novartis), tehty päätös määritellä merkitykselliset tuotemarkkinat viljelykasvilajeittain vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta myös tässä sulautuma-asiassa. Jotta erityyppisten valikoivien rikkakasvien torjunta-aineiden väliset kilpailusuhteet voitaisiin hahmottaa oikein, tästä tuotemarkkinoiden määritelmästä on kuitenkin paikallaan tehdä seuraavat huomautukset.

(57) Ensinnäkin tulee ymmärtää, että leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aine ei voi korvata heinämäisten rikkakasvien torjunta-ainetta tai päinvastoin. Jos viljelmää vaivaavat heinämäiset rikkakasvit, viljelijän on käytettävä torjunta-aineita, jotka tehoavat juuri näihin rikkakasveihin, eli joko heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineita tai laajavaikutteisia torjunta-aineita; leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet eivät tehoa (eivät ainakaan riittävästi) heinämäisiin rikkakasveihin. Tästä syystä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet ja laajavaikutteiset torjunta-aineet voivat kysynnän kannalta olla keskenään korvattavissa, kun taas heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet eivät ole ([19]). Samat perustelut koskevat vastaavasti myös leveälehtisten rikkakasvien torjuntaa. Itse asiassa silloin, kun heinämäisiä ja leveälehtisiä rikkakasveja esiintyy yhdessä (kuten yleensä on asian laita), heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet ovat toisiaan täydentäviä tuotteita. Tästä seuraa, että nämä kaksi tuotetyyppiä eivät kilpaile keskenään.

(58) Näitä kahta toisiaan täydentävää markkinasegmenttiä yhdistävät vain laajavaikutteiset rikkakasvien torjunta-aineet, jotka tehoavat sekä heinämäisiin että leveälehtisiin rikkakasveihin. Tämän ymmärtämiseksi on hyödyllistä

([16]) Rikkakasvien torjunta-aine voi olla laajavaikutteinen joko siksi, että sen sisältämä tehoaine on itsessään laajavaikutteinen, tai siksi, että tuote sisältää sekä heinämäisiin rikkakasveihin tehoavia tehoaineita että leveälehtisiin rikkakasveihin tehoavia tehoaineita.

([17]) Päätös, tehty 22 päivänä joulukuuta 1993; EYVL C 9, 13.1.1994.

([18]) Päätös, tehty 1 päivänä lokakuuta 1993; EYVL C 273, 9.10.1993.

([19]) Eräs kilpailija on vahvistanut, että kaupallisen tuotteen luomiseen ei riitä se, että tuote tehoaa vain yhteen tai kahteen kaupallisesti tärkeään yksivuotiseen heinämäiseen rikkakasviin. Lisäksi heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet eivät ole keskenään korvattavissa myöskään tarjontapuolen kannalta. Tämä johtuu patenteista ja kasvinsuojelutuotteiden virallisesta rekisteröintiprosessista (jota käsitellään tarkemmin maantieteellisten markkinoiden määritelmää koskevassa jaksossa).

palauttaa mieleen, mihin tuotemarkkinoiden määritelmiä käytetään. Markkinoita (sekä tuote- että maantieteellisiä) markkinoita määritellään siksi, että voitaisiin tunnistaa asiaan liittyvien yritysten todelliset kilpailijat, jotka pystyvät rajoittamaan niiden käyttäytymistä ja estämään niitä käyttäytymästä tehokkaasta kilpailupaineesta välittämättä ([20]).

(59) Yksi tapa määritellä merkitykselliset tuotemarkkinat on, että ne ovat pienin tuotevalikoima, jonka hintojen nostamista vähän mutta kuitenkin merkittävästi (5—10 prosenttia) ja pysyvästi yritys — olipa se sitten vaikka ainoa näitä tuotteita tarjoava yritys — pitäisi kannattavana. Jos tämä hypoteettinen yritys ei pitäisi tätä toimenpidettä kannattavana, on pääteltävä, että muut tuotteet aiheuttavat jollakin tavoin riittävästi kilpailupainetta ja että merkitykselliset tuotemarkkinat ovat siten oletettua laajemmat.

(60) Tässä tapauksessa olisi luontevaa kysyä, olisiko heinämäisten rikkakasvien kaikkien torjunta-aineiden (ja vähäisemmässä määrin rikkakasvien laajavaikutteisten torjunta-aineiden) hypoteettisen ainoan toimittajan mielestä kannattavaa nostaa näiden tuotteiden hintoja edellä kuvatulla tavalla. Näin ei välttämättä ole. Koska rikkakasvien laajavaikutteiset torjunta-aineet kilpailevat leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden kanssa, ensin mainittujen hinnan nostaminen johtaisi myynnin vähenemiseen sekä siksi, että viljelijät eivät enää käyttäisi laajavaikutteisia torjunta-aineita heinämäisten rikkakasvien torjuntaan, että siksi, että viljelijät, jotka olivat aiemmin ostaneet tuotetta leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan, siirtyisivät käyttämään ”puhtaita” leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineita. Siltä osin kuin monet rikkakasvien laajavaikutteisten torjunta-aineiden ostajat ostavat tuotetta kummankin tyyppisten rikkakasvien torjuntaan ja laajavaikutteisten torjunta-aineiden arvo on merkittävä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineisiin verrattuna, leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet luovat kilpailupainetta rikkakasvien laajavaikutteisten torjunta-aineiden ja siten myös heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden hintoihin. Tämä on niin sanottu korvaavuusketjuvaikutus ([21]).

(61) Markkinatutkimus on tässä tapauksessa osoittanut, että merkittävä osa maissin rikkakasvien laajavaikutteisten torjunta-aineiden myynnin arvosta muodostuu siitä, että niiden avulla voidaan torjua sekä heinämäisiä että leveälehtisiä rikkakasveja. Viljelykasvilajiin (maissi) perustuva tuotemarkkinoiden määritelmä on sen vuoksi perusteltu, mutta tämän sulautuman vaikutusten arvioinnissa tulisi muistaa, että kyseessä olevien tuotteiden kilpailusuhteet ovat erilaiset kuin tilanteessa, jossa kaikki tuotteet ovat aidosti keskenään korvattavissa.

(62) Toiseksi rikkakasvien torjunta-aineiden mahdollisesta jaottelusta ennen kylvöä, ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettäviin torjunta-aineisiin voidaan tehdä seuraavat huomautukset. Koska kaikkia kolmentyyppisiä torjunta-aineita käytetään samanlaisten rikkakasvien torjuntaan ja koska ne ovat yhtä tehokkaita, viljelijä voi valita käyttöajankohdan melko joustavasti ainakin ennen kylvöä. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista määritellä tuotemarkkinat kattamaan kaikki kolme rikkakasvien torjunta-ainetyyppiä. Ennen kylvöä tai edes ennen itämistä käytettävät torjunta-aineet eivät korvaa itämisen jälkeen käytettäviä torjunta-aineita enää viljelmien myöhempien rikkakasviongelmien yhteydessä. Lisäksi on todettava, että itämisen jälkeen käytettävien torjunta-aineiden käytön perustana oleva lähestymistapa, jonka mukaan kannattaa odottaa ja katsoa, millaisia rikkakasveja viljelmälle ilmestyy, ei välttämättä ole paras strategia resistenssinhallinnan kannalta.

(63) Ennen itämistä ja itämisen jälkeen käytettävien torjunta-aineiden keskinäinen korvaavuus ei maissilla aina ole kovinkaan vahva ([22]). Komissiolle toimitettujen tietojen mukaan sekä rikkakasvien aiheuttama paine että rikkakasvien monimuotoisuus ovat lisääntymässä maissiviljelmillä, joten rikkaruohojen torjuntaan tarvitaan monitahoisempia strategioita ja sekä ennen itämistä että itämisen jälkeen käytettäviä tuotteita. Eteläisillä alueilla tarvitaan myös itämisen jälkeen tehtäviä käsittelyjä silloin, kun ennen itämistä tehdyt käsittelyt eivät riitä. Silloinkin, kun pohjoisilla alueilla viljelmät voidaan käsitellä varhain itämisen jälkeen, näillä alueilla suositellaan torjunta-aineiden käyttöä ennen viljelykasvien itämistä, niin että rikkakasvit heikkenevät ja tulevat herkemmiksi itämisen jälkeen tehtäville käsittelyille (erityisesti heinämäisten rikkakasvien vaivaamilla alueilla). Myös torjunta-aineiden käyttöajankohdasta päätettäessä vaikuttaa sen vuoksi siltä, että kahden saatavilla olevan päätuotteen eli ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettävien torjunta-aineiden välisessä suhteessa ei aina ole kyse vain korvaavuudesta vaan myös täydentävyydestä. Korvaavuusaste vaikuttaa kuitenkin riittävältä perusteelta markkinoiden laajalle määritelmälle.

(64) Merkittävä osa myös viljojen rikkakasvien laajavaikutteisten torjunta-aineiden myynnin arvosta näyttää muodos-

([20]) Ks. myös komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, 2 kohta (EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5).

([21]) Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, 57 kohta.

([22]) Maissiviljelmillä käytetään hyvin vähän muita ennen kylvöä levitettäviä rikkakasvien torjunta-aineita kuin valikoimattomia torjunta-aineita, esimerkiksi glyfosaattia (esimerkiksi Roundup ja Monsanto) tai parakvattia (Gramoxone, Zeneca), joita käytetään peltojen valmisteluun kylvöä varten.

tuvan siitä, että niiden avulla voidaan torjua sekä heinämäisiä että leveälehtisiä rikkakasveja. Vastaavasti vaikuttaa siltä, että ennen kylvöä, ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettävien torjunta-aineiden välillä on riittävästi keskinäisiä korvausmahdollisuuksia. Viljelykasvilajiin (viljakasvit) perustuva tuotemarkkinoiden määritelmä on sen vuoksi perusteltu. Tämän sulautuman vaikutusten arvioinnissa tulisi kuitenkin edelleenkin muistaa, että kyseessä olevien tuotteiden kilpailusuhteet ovat erilaiset kuin tilanteessa, jossa kaikki tuotteet ovat aidosti keskenään korvattavissa. Vastaavasti riisin rikkakasvien torjunta-aineet muodostavat merkitykselliset tuotemarkkinat.

(65) Markkinatutkimus on osoittanut, että on tarkoituksenmukaista määritellä perunan, vihannesten, sokerijuurikkaan, öljykasvien ja soijapavun rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat tarkemmin, koska markkinatoimijoiden mukaan itämisen jälkeen tehtävässä heinämäisten rikkakasvien torjunnassa laajavaikutteiset torjunta-aineet eivät ole hyviä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden korvikkeita ([23]). Osapuolet ovat osoittaneet, että näillä viidellä viljelykasvilla kaikkia rikkakasveja torjutaan yleensä ensisijaisesti ennen itämistä ([24]). Ennen itämistä tehtävä käsittely torjuu rikkakasvit itämiseen asti, jonka jälkeen rivivälit peittyvät viljelykasvien latvojen alle (erityisesti perunalla ja sokerijuurikkaalla). Heinämäisten rikkakasvien torjumiseksi tarvitaan kuitenkin usein myös myöhemmin tehtäviä ruiskutuksia, varsinkin jos ennen itämistä tehty käsittely on epäonnistunut (kuiva maaperä, suuri rikkakasvien määrä, väärä annostus tai väärän torjunta-aineen valinta). Tällöin on käytettävä itämisen jälkeen levitettävää heinämäisten rikkakasvien torjunta-ainetta, koska laajavaikutteiset torjunta-aineet eivät ole riittävän tehokkaita. Se, että heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineilla on tiettyjä ominaisuuksia, jotka erottavat ne laajavaikutteisista torjunta-aineista, johtuu osapuolten mukaan siitä, että ne ovat ainoat rikkakasvien torjunta-aineet, jotka tehoavat heinämäisistä rikkakasveista rönsyrölliin, heinäkauraan, hietakattaraan ja helpeihin. Nämä seikat osoittavat, että heinämäisten rikkakasvien torjuntaan käytettäviin, itämisen jälkeen levitettäviin torjunta-aineisiin kohdistuva kilpailupaine aiheutuu saman ryhmän muista tuotteista. Päätelmänä on, että heinämäisten rikkakasvien torjuntaan käytettävillä, itämisen jälkeen levitettävillä torjunta-aineilla on olemassa erilliset perunan, vihannesten, sokerijuurikkaan, öljykasvien ja soijapavun rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat.

([23]) Viljelijöiden mukaan itämisen jälkeen levitettävät rikkakasvien torjunta-aineet eivät kuitenkaan ainakaan ennen kylvöä pysty korvaamaan ennen itämistä levitettäviä torjunta-aineita. Viimeksi mainittujen hintoja rajoittavat sen vuoksi ensin mainittujen hinnat. Lisäksi ennen itämistä levitettävien torjunta-aineiden ryhmässä on laajavaikutteisia torjunta-aineita, jotka muodostavat leveälehtisten ja heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmenttien välille merkittävän yhteyden. Yrityskeskittymän seuraukset muihin kuin itämisen jälkeen levitettäviin, heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineisiin arvioidaan siksi tarkastelemalla rikkakasvien torjunta-aineita viljelykasvilajeittain.

([24]) Sekä näiden neljän viljelykasvin välillä että eri maiden välillä on kuitenkin jonkin verran vaihtelua.

(66) Valikoimattomia rikkakasvien torjunta-aineita valmistaa vain AstraZeneca, ei Novartis. Tällä alalla ei sen vuoksi ole päällekkäisyyksiä muuten kuin niiltä osin kuin viljelykasveilla voidaan käyttää sekä valikoivia että valikoimattomia torjunta-aineita. Osapuolet väittävät, että valikoivat ja valikoimattomat rikkakasvien torjunta-aineet kilpailevat keskenään vain yhdellä alalla, nimittäin viinija hedelmätarhoissa käytettävien torjunta-aineiden osalta ([25]). Osapuolet ovat väittäneet, että vain valikoimattomat torjunta-aineet on sisällytettävä näihin markkinoihin, koska niitä voidaan käyttää viiniköynnösrivien välissä tuhoamatta itse viiniköynnöksiä. Vaikka tämä näkökanta onkin yleisesti vahvistettu, on huomautettu, että itse viiniköynnösten ympärillä on käytettävä valikoivia torjunta-aineita. Eräs kilpailija on esittänyt, että valikoivat ja valikoimattomat rikkakasvien torjunta-aineet eivät niinkään ole toisiaan korvaavia kuin toisiaan täydentäviä, koska niitä käytetään aina yhdessä. Tämän kilpailijan mukaan valikoimatonta torjunta-ainetta (esimerkiksi parakvattia, glyfosaattia tai sulfosaattia) käytetään kaikkien sen levityshetkellä jo itäneiden rikkakasvien tuhoamiseksi, ja valikoivaa torjunta-ainetta (esimerkiksi jotakin jäämän jättävää torjunta-ainetta kuten atratsiinia) käytetään sen levityshetken jälkeen itävien rikkakasvien tuhoamiseen. Komissio on tutkinut näitä vastakkaisia näkökantoja ja todennut, että tätä tapausta arvioitaessa viini- ja hedelmätarhoissa käytettävät rikkakasvien torjunta-aineet (eli osapuolten käyttämän termin mukaan ”hedelmäpuiden ja pähkinäpensaiden rikkakasvien torjunta-aineet”) muodostavat merkitykselliset tuotemarkkinat.

(67) Tässä yhteydessä tulee tarkastella lyhyesti myös viljelykasvien geneettisen muuntelun alalla tapahtuvaa kehitystä. Viime vuosien merkittävin tekninen innovaatio kasvinsuojelualalla on ollut rikkakasvien torjunta-aineita sietävien viljelykasvien kehittäminen. Tällaisia viljelykasveja, esimerkiksi maissia, on muunneltu geneettisesti niin, että ne ovat resistenttejä valikoimattomille rikkakasvien torjunta-aineille (joita aiemmin pidettiin sellaisina). Tämä tarkoittaa, että niihin voidaan turvallisesti käyttää valikoimattomia rikkakasvien torjunta-aineita, jotka ovat sinänsä hyvin tehokkaita torjunta-aineita. Periaatteessa ne voisivat sen vuoksi olla selvä haaste perinteisille valikoiville rikkakasvien torjunta-aineille. Koska näitä innovaatioita kuitenkin vastustetaan jatkuvasti monissa Euroopan maissa, osapuolet eivät usko, että tällaisia viljelykasveja voidaan saattaa markkinoille ennen vuotta 2005. Tämän sulautuman arvioinnin kannalta merkityksellisenä ajanjaksona geneettisesti muunneltujen viljely-

([25]) Viini- ja hedelmätarhoissa esiintyvien rikkakasvien torjunta-aineista osapuolet ovat määritelleet valikoiviksi jäämän jättävät tai sekä jäämän jättävät että lehtivaikutteiset torjunta-aineet ja valikoimattomiksi vain lehtivaikutteiset torjunta-aineet. Rikkakasvien torjunta-aine on jäämän jättävä, jos sen tehoaika kestää yleensä vähintään kuukauden. Lehtivaikutteinen torjunta-aine tehoaa tavallisesti vain pari päivää. Novartis myy Ranskassa joitakin lehtivaikutteisia rikkakasvien torjunta-aineita käytettäviksi hedelmäpuilla ja pähkinäpensailla; näitä aineita ei kuitenkaan myydä perinteisessä merkityksessä valikoimattomina torjunta-aineina.

kasvien kehittämisellä ei ole vaikutusta rikkakasvien torjunta-aineiden tuotemarkkinoiden nykyisiin määritelmiin.

Päätelmä rikkakasvien torjunta-aineiden tuotemarkkinoiden määritelmistä

(68) Kun otetaan huomioon laajavaikutteisten torjunta-aineiden rooli maissin rikkakasvien torjunnassa ja ennen itämistä ja itämisen jälkeen tehtävien käsittelyjen riittävä keskinäinen korvaavuus, tässä arvioinnissa on tarkoituksenmukaista pitää maissin rikkakasvien (valikoivien) torjunta-aineiden markkinoita merkityksellisinä tuotemarkkinoina. Sama koskee myös viljojen ja riisin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoita. Erillisten perunan, vihannesten, sokerijuurikkaan, soijapavun ja öljykasvien rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoiden lisäksi on kuitenkin olemassa myös erilliset heinämäisten rikkakasvien torjuntaan käytettävien, itämisen jälkeen levitettävien torjunta-aineiden merkitykselliset tuotemarkkinat.

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET

(69) Hyönteisten torjunta-aineet on suunniteltu torjumaan hyönteisiä, jotka vioittavat viljelykasveja. Komissio on katsonut aiemmissa päätöksissään (ks. asia IV/M.737, Ciba-Geigy/Sandoz (Novartis), 116 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että hyönteisten torjunta-aineiden lajittelu kasvityypin eikä hyönteisten mukaan on yleensä tarkoituksenmukaista.Pääsyynä on se, että on olemassa vain yksi tiettyyn kasviin erikoistunut, tärkeällä viljelykasvilla esiintyvä hyönteinen, nimittäin maissilla esiintyvä maissikoisa. Muilla tärkeimmillä viljelykasveilla esiintyy monenlaisia hyönteisiä. Useimmat hyönteisten torjunta-aineet torjuvat siis monenlaisia hyönteisiä.

(70) Asiassa Hoechst/Rhône-Poulenc (36 kohta) komissio kuitenkin katsoi, että vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta jaotella esimerkiksi perunalla ja sokerijuurikkaalla esiintyvien hyönteisten torjunta-aineet tarkemmin. Osa perunalla tai sokerijuurikkaalla esiintyvien hyönteisten torjunta-aineista nimittäin torjuu vain sukkulamatoja ja maahyönteisiä, ja ne levitetään joko maan pinnalle tai maaperään. Näitä tuotteita kutsutaan sukkulamatojen torjunta-aineiksi. Muut tuotteet on suunniteltu suojaamaan peruna- tai sokerijuurikasviljelmiä täiltä ja muilta lehtihyönteisiltä, ja ne levitetään sumuttamalla ainetta kasvien lehtiin. Näitä tuotteita kutsutaan lehtivaikutteisiksi hyönteisten torjunta-aineiksi. Nämä kaksi erityyppistä tuotetta perustuvat eri tehoaineisiin, niitä käytetään eri tavoin, eivätkä ne korvaa toisiaan.

(71) Toinen jaottelu voitaisiin tehdä imevien ja purevien hyönteisten välillä. Purevat hyönteiset, esimerkiksi kaalimadot, vahingoittavat viljelykasveja syömällä niitä, kun taas imevät hyönteiset, esimerkiksi lehtikirvat, välittävät virustauteja ja siten heikentävät sadon laatua. Tämä kuvaa kuitenkin pikemminkin hyönteisten ravinnonottotapaa kuin niiden torjunta-aineiden vaikutustapaa. Kysymys tällaisen jaottelun tarkoituksenmukaisuudesta voidaan tässä tapauksessa jättää avoimeksi, koska se ei oleellisesti muuttaisi kilpailua koskevaa arviointia.

(72) Hyönteisten torjunta-aineiden markkinat voidaan jakaa edelleen myös kemikaaliluokkien mukaan. Seuraavassa taulukossa on kuvattu hyönteisten torjunta-aineissa Euroopassa käytettävät tärkeimmät kemikaaliluokat:

(%)

Kemikaaliluokka	Markkinaosuus
Orgaaniset fosforiyhdisteet	28
Pyretroidit	20
Karbamaatit	18
Nitrometyleenit	<10
Nikotinoidit	5
Orgaaniset klooriyhdisteet	3
Bentsyyliureat	3
Muut	15

(73) Kuten edellä esitetystä taulukosta käy ilmi, hyönteisten torjunta-aineiden kolme tärkeintä kemikaaliluokkaa ovat orgaaniset fosforiyhdisteet, pyretroidit ja karbamaatit. Kolmannet osapuolet ovat väittäneet, että pyretroidit muodostavat hyönteisten torjunta-aineiden sisällä erillisen markkinasegmentin erittäin laajan vaikutusalansa, nopean tehonsa ja ympäristönäkökohtiensa takia (yhdiste on synteettinen luonnontuote). Pyretrumi on kerosiinityyppinen myrkyllinen hiilivety, jota saadaan uuttamalla päivänkakkaroista. Tietyllä viljelykasvilajilla esiintyvät hyönteisten torjunta-aineet viljelijä kuitenkin valitsee niiden hyönteisten perusteella, joita hänen on torjuttava. Esimerkiksi vilja- ja rehukasveilla tärkein hyönteisten torjunta-aineen luokka on pyretroidit. Markkinoiden jaottelu kasvilajeittain sisältää sen vuoksi myös hyönteisten torjunta-aineiden jaottelun niiden hyönteisten mukaan, joita niillä torjutaan.

(74) Tässä päätöksessä hyönteisten torjunta-aineiden merkitykselliset markkinat määritellään sen vuoksi kasvityypeittäin ja jaotellaan edelleen lehti- ja maavaikutteisten torjunta-aineiden markkinoihin.

PEITTAUSAINEET

(75) Peittaaminen tarkoittaa siementen käsittelyä kasvinsuojelutuotteilla niiden suojaamiseksi pääasiassa siemenissä/maaperässä esiintyviltä taudeilta ja maahyönteisiltä.

(76) Asiassa Ciba-Geigy/Sandoz (118—121 kohta) komissio on katsonut, että peittausaineilla ei ole erillisiä markkinoita, koska peitatut siemenet voi viljelijän näkökulmasta korvata täysin maaperään levitettävillä tai ruiskutettavilla sienitautien ja hyönteisten torjunta-aineilla. Peittaamista pidetään hyönteisten ja sienitautien torjunta-aineiden erityisenä käyttötapana.

(77) Tätä päätelmää ei kuitenkaan ole vahvistanut markkinatutkimus, joka on tehty Espanjassa käytettävistä viljakasvien peittausaineista eli ainoasta peittausaineisiin liittyvästä AstraZenecan liiketoiminnasta. Peittausaineilla torjuttavat taudit ja hyönteiset poikkeavat niistä, joita torjutaan ruiskutusohjelmilla. Espanjassa näitä tauteja ja hyönteisiä torjutaan eri tehoaineilla. Lisäksi peittausaineet on rekisteröitävä erikseen ja värjättävä väriaineella. Hyönteisten tai sienitautien torjunta-aineiksi rekisteröityjen tuotteiden (kuten edellä on määritelty) ja peittausaineiksi rekisteröityjen tuotteiden välillä ei sen vuoksi ole korvaavuutta tarjontapuolella. Peittausaineita myös ostavat eri asiakkaat kuin hyönteisten tai sienitautien torjunta-aineita. Hyönteisten ja sienitautien torjunta-aineita ostavat viljelijät. Suurin osa peittausaineista sen sijaan myydään siementen tuottajille ja kasvattajille. Näillä asiakkailla on peittauslaitoksia, joissa he peittaavat siemenet peittausaineilla. Viljakasvien peittausaineet muodostavat sen vuoksi Espanjassa erilliset tuotemarkkinat.

KASVUNSÄÄTEET

(78) Kasvunsääteet ovat maatalouskemikaaleja, jotka estävät, kiihdyttävät tai muokkaavat kasvien kasvua ja kehittymistä. Ne toimivat eri tavoin sen mukaan, mihin kemikaaliluokkaan ne kuuluvat. Niiden tärkeimpiä vaikutuksia on viljelykasvien kasvun estäminen. Kuten asiassa Ciba-Geigy/Sandoz (123 kohta) on osoitettu ja kuten markkinatutkimus on vahvistanut, yksittäisten viljelykasvilajien kasvunsääteet muodostavat erilliset merkitykselliset markkinat.

B. **MERKITYKSELLISET MAANTIETEELLISET MARKKINAT**

(79) Osapuolet ovat ilmoittaneet, että valmisteiden ja kasvunsääteiden markkinat ovat ainakin ETA-alueen laajuiset, koska niiden mukaan kilpailuolot eivät poikkea merkittävästi toisistaan eri ETA-maissa. Tueksi kannalleen osapuolet väittävät, että monet suuret, kansainväliset valmistajat toimivat kaikkialla maailmassa, että jakelukanavalle ovat ominaisia suuret jälleenmyyjät, jotka eivät ole juurikaan merkkiuskollisia, että viljelijät ovat hintatietoisia, että jalostajat ja vähittäismyyjät luovat Euroopan laajuisia standardeja kasvinviljelylle ja että suuret elintarvikkeiden vähittäismyyjät ovat lisäämässä kansainvälistä ostovoimaansa. Lisäksi osapuolet väittävät, että kansainväliset patentit ja tavaramerkit eivät muodosta estettä ETA-alueen laajuiselle jakelulle, että neuvoston kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1991 annettu direktiivi 91/414/ETY ([26]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 99/80/EY ([27]), on yhdenmukaistanut kasvinsuojelutuotteiden rekisteröintiä koskevia kansallisia säädöksiä ja että vastaavat kansalliset rekisteröintimenettelyt on suurelta osin jo yhdenmukaistettu. Osapuolet väittävät myös, että kasvinsuojelutuotteiden markkinointi on suurelta osin yhdenmukaistettu ja että sen ansiosta on helppo turvautua rinnakkaistuontiin. Osapuolten mukaan kuljetuskustannukset ovat pienet, ne vastaavat yhtä prosenttia kokonaiskustannuksista. Osapuolet väittävät myös, että jäsenvaltioiden välillä on ollut huomattava suuntaus hintojen lähentymiseen ja että tätä lähentymistä helpottavat euron käyttöönoton luomat hintojen selkeys ja vaihtokurssien vakaus.

(80) Komissio on aiemmissa tällä alalla tekemissään päätöksissä (Ciba-Geigy/Sandoz, kohta 128; Hoechst/Rhône-Poulenc, kohta 48) jättänyt valmisteiden ja kasvunsääteiden markkinoiden maantieteellisten markkinoiden tarkan määrittelyn maatalouskemian alalla avoimeksi.

(81) Useat kilpailijat ovat osapuolten kanssa samaa mieltä siitä, että valmisteiden ja kasvunsääteiden maantieteelliset markkinat ovat kansallisia markkinoita laajemmat. Jotkin kilpailijat kannattavat Euroopan laajuisia markkinoita, kun taas toiset väittävät, että markkinat voidaan yleensä määritellä pikemminkin tiettyjen ilmastoalueiden kuin kansallisten rajojen mukaan. Euroopan laajuisia markkinoita puolustavat kilpailijat viittaavat direktiivin 91/414/ETY vaikutuksiin. Toiset kuitenkin korostavat, että valmisteet on edelleenkin rekisteröitävä jäsenvaltioissa ennen kuin ne voidaan saattaa markkinoille. Se seikka, että tuotteilla on useimmiten ETA-alueen laajuinen patenttisuoja, on mainittu yhtenä ETA-alueen laajuisia markkinoita puoltavana tekijänä. Joidenkin kilpailijoiden mielestä kuljetuskustannukset eivät muodosta kaupan estettä, vaikka toisten mukaan niillä voi olla merkitystä. Lisäksi jotkin kilpailijat väittävät, että rajat ylittävä kauppa on lisääntymässä ja että hinnat ovat lähentymässä. Vaikka eräs kilpailija tunnustaakin, että rajat ylittäviä kuljetuksia tapahtuu, hän viittaa muiden muassa rekisteröintivaatimuksiin ja kielieroihin, jotka tekevät rajat ylittävästä tuotteiden markkinoinnista hankalaa.

([26]) EYVL L 230, 19.8.1991, s. 1.
([27]) EYVL L 210, 10.8.1999, s. 13.

(82) Suuri joukko asiakkaita, viljelijäjärjestöjä ja viljelyneuvojia on tuonut esiin perusteluja, jotka johtavat päätelmään, että markkinat ovat edelleenkin kansallisia. Kasvinsuojelutuotteet on yhäkin rekisteröitävä kussakin jäsenvaltiossa ennen kuin ne voidaan saattaa siellä markkinoille. Jakelu on lisäksi järjestetty kansallisesti niin, että toimittajilla on useimmiten kansalliset myyntiorganisaatiot, tai ne hoitavat jakelun jonkin toisen kyseisessä jäsenvaltiossa toimivan valmistajan myyntiorganisaation kautta. Rinnakkaistuotujen tuotteiden kaupallistamista pidetään vaikeana muun muassa siksi, että tuotenimet ja koostumukset voivat vaihdella eri jäsenvaltioissa, rekisteröintimaksut voivat olla korkeita ja tuotteiden rekisteröinti voi viedä kauan.

(83) Markkinatutkimus on osoittanut, että valmisteiden ja kasvunsääteiden markkinoita on tarkasteltava kansallisesti. Tämän päätelmän perustelut on annettu jäljempänä.

TUOTTEIDEN REKISTERÖINTI

(84) Komissio toteaa, että kansalliset säädökset on yhdenmukaistettu direktiivillä 91/414/ETY. Direktiivi — ja sen myöhemmät muutokset ja täytäntöönpanodirektiivit — sisältävät yhteisön luettelon sallituista tehoaineista, joiden katsotaan etukäteen olevan hyväksyttäviä ihmisten ja eläinten terveyden ja ympäristön kannalta (liitteen I luettelo). Siinä säädetään myös järjestelmästä, jonka mukaan jäsenvaltiot hyväksyvät liitteessä I mainittuja tehoaineita sisältävät valmisteet direktiivissä esitettyjen vaatimusten ja yhtenäisten periaatteiden mukaisesti ja tunnustavat hyväksynnän vastavuoroisesti edellyttäen, että kasvinsuojeluun, maatalouteen ja ympäristöön liittyvät olosuhteet kyseisillä alueilla ovat verrattavissa toisiinsa, ja jonka mukaan on yhdenmukaistettu tiedotus-, tietosuoja- ja luottamuksellisuusvaatimuksia, pakkausmerkintöjä, pakkauksia ja kasvinsuojelutuotteiden kehittämistä koskevat säännöt sekä jäsenvaltioiden ja komission välistä tietojenvaihtoa koskevat säännökset.

(85) Direktiivin koko vaikutus ei kuitenkaan vielä tunnu. Nykyään Euroopan tasolla on rekisteröity alle 10 tehoainetta (liite I). Markkinoilla olevat noin 800 muuta tehoainetta eivät vielä sisälly yhteisön laajuiseen järjestelmään. Ajan mittaan yritysten on kuitenkin rekisteröitävä uudelleen kaikki tehoaineet, joita ne haluavat myydä jatkossakin. Sen varmistaminen, voidaanko olemassa olevat tehoaineet sisällyttää liitteeseen I, vaatii yrityksiltä suuren tietomäärän tuottamista. Suurimmasta osasta olemassa olevia tehoaineita on toimitettava täydelliset tietopaketit toukokuuhun 2003 mennessä.

(86) Kansallisten rekisteröintimenettelyjen yhdenmukaistaminen, johon osapuolet ovat viitanneet, koskee liitteeseen I sisällytettäviä tehoaineita. Koska liitteeseen I on toistaiseksi sisällytetty vain hyvin vähän tehoaineita, kansallisilla rekisteröintijärjestelmillä on yrityksille selvästi yhäkin suuri merkitys.

(87) On todettava myös, että kansallisten viranomaisten on rekisteröitävä tuote, ennen kuin viljelijät kyseisessä jäsenvaltiossa voivat käyttää sitä. Lisäksi vaikka aivan sama tuote olisi saatavilla jossakin toisessa jäsenvaltiossa, viljelijät eivät yleensä saa ostaa sitä toisesta jäsenvaltiosta ja käyttää sitä omassa maassaan kysymättä lupaa omilta kansallisilta viranomaisiltaan.

(88) Siitä, mitä tuotteita missäkin maassa rekisteröidään, päättävät niiden tuottajat. Yhdessä jäsenvaltiossa saatavilla olevia tuotteita ei useinkaan voi ostaa toisesta jäsenvaltiosta, ja samaan tehoaineeseen perustuvat samantyyppiset tuotteet voidaan saattaa markkinoille eri koostumuksina eri jäsenvaltioissa. Näin ollen vielä sittenkin, kun kaikki tehoaineet on otettu mukaan liitteeseen I ja kun direktiivissä 91/414/ETY tarkoitettu rekisteröintimenettelyjen yhdenmukaistaminen on saatettu päätökseen, kasvinsuojelutuotteita valmistavilla yrityksillä on mahdollisuus jakaa Euroopan markkinat pienempiin segmentteihin. Tuolloin tarvitaan vielä konkreettista tutkimusta kilpailun toiminnasta.

RINNAKKAISTUONTI

(89) Rinnakkaistuontia koskevat säännöt vaihtelevat maittain. Joissakin maissa lait on säädetty vasta äskettäin (Ranska), kun taas toisissa ei asiasta ole vieläkään voimassa olevaa lainsäädäntöä (Suomi ja Kreikka). Joissakin maissa kutakin tuontierää varten tarvitaan erillinen lupa (Belgia), kun taas toisissa rinnakkaistuonnin rekisteröinti on voimassa yhtä kauan kuin alkuperäisenkin tuotteen (Tanska). Useimmissa maissa tuotteen on oltava tarkalleen sama kuin alkuperäisten rekisteröityjen tuotteiden, mutta joissakin maissa sallitaan pieniä eroja. Osapuolten

mukaan keskimääräinen aika tuontiluvan hakemisesta päätöksen saamiseen vaihtelee 2 viikosta (Belgia) 3—5 kuukauteen (Italia), ja kustannukset vaihtelevat nollasta eurosta (Tanska) 2 000 euroon (Itävalta).

(90) Markkinatutkimus on osoittanut yleisesti, että rinnakkaistuonnin tiellä on vielä monia käytännön esteitä, jotka liittyvät sekä tuontilupien saamiseen että luotettavien ja vakaiden toimituslähteiden löytämiseen. Erityisenä esteenä on, että tuottajat voivat perustaa ja ovat perustaneetkin järjestelmiä, joiden avulla he voivat jäljittää tuotteidensa lopullisen määränpään Euroopan laajuisesti. Rinnakkaistuonti on sen vuoksi kaikkiaan melko vähäistä, ja samojen tuotteiden suuret hintaerot eri jäsenvaltioiden välillä (ks. 98 kohta) osoittavat selvästi, että rinnakkaistuonti ei pysty tehokkaasti estämään tuottajia segmentoimasta Euroopan markkinoita hinnoittelua varten.

JAKELU

(91) Kasvinsuojeluaineiden jakelujärjestelmät vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Tanskassa osuuskunnat ja pienet jälleenmyyjät ovat muodostaneet ostoryhmiä. Kolmella suurimmalla jälleenmyyjällä, jotka toimivat koko Tanskan alueella, on AstraZenecan mukaan [90—100]* prosenttia (ensimmäisellä niistä [30—40]* prosenttia, toisella [30—40]* prosenttia ja kolmannella [20—30]* prosenttia) kokonaismyynnistä vuonna 1999. Lisäksi yksi näistä kolmesta jälleenmyyjästä perusti vuonna 1999 yhteismyyntiyrityksen suuren ruotsalaisen jälleenmyyjän kanssa. Toista ääripäätä edustaa Italia, jossa toimii [yli 5 000]* jälleenmyyjää (AstraZenecan mukaan), jossa yksikään jälleenmyyjä ei toimi kansallisesti, jossa suurimmankin jälleenmyyjän osuus kokonaismyynnistä on vain [0—5]* prosenttia ja kymmenen suurimman jälleenmyyjän osuus on yhteensä noin [10—20]* prosenttia. Ranskassa, Kreikassa, Espanjassa ja Portugalissa on myös melko pirstoutuneet jakelujärjestelmät; Itävallassa, Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa järjestelmät ovat melko keskittyneet, kun taas Belgiassa, Saksassa, Irlannissa, Alankomaissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tilanne on siltä väliltä. Jakelujärjestelmät vaihtelevat myös sen mukaan, miten suuri osa kasvinsuojeluaineiden myynnistä kulkee osuuskuntien kautta: Yhdistyneen kuningaskunnan [0—5]* prosentista ja Belgian [5—10]* prosentista Ranskan [60—70]* prosenttiin ja Norjan [60—70]* prosenttiin.

KÄYTÖN VAIHTELUT

(92) Sääolosuhteet vaikuttavat sekä siihen, millaisia viljelykasveja viljellään, että siihen, minkä verran kasvinsuojeluaineita tarvitaan eri jäsenvaltioissa. Hyvä esimerkki tästä ovat viljan sienitautien torjunta-aineet. Viljelijä päättää, mikä on optimaalinen käsittelykertojen määrä, mitä tauteja torjutaan, mitä tuotteita torjunnassa käytetään ja millä annoksilla tuotteita käytetään. Hänen päätöksensä riippuu siemenlajikkeesta, maaperästä, sääolosuhteista, aiemmasta tautitilanteesta ja muista asiaan vaikuttavista seikoista. Näiden päätösten tulos liittyy läheisesti viljanviljelyn voimaperäisyyteen niin, että satotaso voi vaihdella alle 6 tonnista/ha yli 10 tonniin/ha.

(93) Eri tautien tärkeys vaihtelee alueittain. Härmäsientä, Septoria-sienten aiheuttamaa lehtilaikkua ja tähkälaikkua sekä Fusarium-sienten aiheuttamaa punahometta, esiintyy usein kaikissa ETA-maissa. Silmätäplää esiintyy usein Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Pohjois-Saksassa ja Pohjois-Ranskassa, keltaruostetta samoissa maissa ja Belgiassa, kun taas Septoria-laikkutautia esiintyy usein Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Saksassa, Ranskassa, Belgiassa, Alankomaissa, Pohjoismaissa ja Itävallassa. Toisaalta ruskearuostetta esiintyy usein Ranskassa, Etelä-Saksassa, Italiassa, Espanjassa, Yhdistyneen kuningaskunnan eteläosissa ja Belgiassa.

(94) Asiaa voi tarkastella myös sen kannalta, mitkä ovat kussakin jäsenvaltiossa tärkeimmät taudit. Tanskassa, Saksassa, Alankomaissa, Norjassa, Ruotsissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaksi tärkeintä tautia ovat ruskolaikku ja härmäsieni. Ranskassa ne ovat Septoria-sienten aiheuttamat taudit ja ruostesieni, Italiassa ruostesieni ja Fusarium-sienten aiheuttamat taudit ja Espanjassa ruostesieni ja härmäsieni. Tuotteilla, jotka tehoavat erityisen hyvin jossakin jäsenvaltiossa esiintyviin tärkeimpiin tauteihin, on luonnollisesti siinä maassa vahva kilpailuasema.

(95) Myös ruiskutusohjelmien määrä vaihtelee jäsenvaltioiden välillä. Varsinkin sienitautien torjuntakäsittelyjen määrä liittyy viljanviljelyn voimaperäisyyteen, ja vaihtelee nollasta koko Kreikassa kolmeen (tai neljään) ruiskutuskertaan vehnällä ja kahteen ohralla tuottavimmilla alueilla, esimerkiksi Pohjois-Ranskassa, Yhdistyneen kuningaskunnan eteläosissa, Saksassa ja Belgiassa.

(96) Toinen syy käytön kansallisiin vaihteluihin on, että riippumattomilla tutkimuslaitoksilla on teknisten tuotteiden arvioinnissa merkittävä vaikutus, minkä osapuolet ovat esittäneet perusteluna sokerijuurikkaan siementen kansallisille markkinoille. Nämä laitokset julkaisevat kasvinsuojelutuotteiden käytöstä suosituksia, joihin turvautuvat laajalti sekä viljelijät että viljelyneuvojat. Riippumattomat tutkimuslaitokset ovat tyypillisesti kansallisia, joten tietyn laitoksen antama suositus vaikuttaa kasvinsuojeluaineiden käyttöön lähinnä vain yhdessä jäsenvaltiossa.

EROT MARKKINAOSUUKSISSA

(97) Toinen osoitus siitä, että maantieteelliset markkinat eivät ole ETA-alueen laajuiset, ovat eri jäsenvaltioiden väliset suuret vaihtelut markkinaosuuksissa, joita sekä osapuolilla että niiden kilpailijoilla on monilla tuotemarkkinoilla. Osapuolet myöntävät ilmoituksessaan, että yritysten markkinaosuuksissa on eroja jäsenvaltioiden välillä, mutta ne eivät pidä tätä perusteena sille, että markkinat tulisi määritellä kansallisiksi. Osapuolten mukaan nämä erot voivat osittain johtua muun muassa sääolosuhteiden luomista eri tuotevaatimuksista eri puolilla Eurooppaa. Komissio katsoo, että tämä perustelu tukee kapeampia maantieteellisten markkinoiden määrittelyjä kuin osapuolten kannattamaa määrittelyä (ainakin) ETA-alueen laajuisista markkinoista. Lisäksi tulee todeta, että eri kansallisilla markkinoilla toimii usein eri yrityksiä. Kuten edellä on selitetty, yritykset päättävät, missä maissa ne pyrkivät rekisteröimään tuotteensa. Joskus yritykset päättävät olla rekisteröimättä jotakin tuotetta kaikissa maissa, ja tyypillisesti ne eivät saata tuotteitaan markkinoille samanaikaisesti kaikissa maissa, joissa ne aikovat rekisteröidä tuotteensa. Tuotteen ensimmäisen ja viimeisen rekisteröinnin välillä voi olla useiden vuosien viive.

HINTAEROT

(98) Markkinatutkimus on osoittanut, että hinnat voivat vaihdella merkittävästi jäsenvaltioiden välillä. Osapuolten sisäisissä asiakirjoissa viitataan joissakin tapauksissa tarpeeseen lähentää hintoja; niistä ilmenee kuitenkin myös, että tärkeitä hintaeroja on edelleenkin olemassa ([28]). Ilmoituksessa AstraZeneca mainitsi esimerkkejä useiden tärkeimpien tehoaineidensa kilohintojen eroista EU:ssa ja Norjassa. Vuonna 1999 korkeimman ja matalimman hinnan suhde oli atsoksistrobiinilla [>1]*, klorotaloniililla [>1]*, fluatsinaamilla [>1]*, flutriafolilla [>1]*, heksakonatsolilla [>1]*, dikvatilla [>1]* ja fluatsifoppi-p-butyylillä [>1]*. Osapuolet väittävät, että osa näistä eroista johtuu pakkauskokojen eroista, koska pienemmissä pakkauksissa myytävän tehoaineen kilohinta on korkeampi. AstraZeneca on kuitenkin toimittanut tietoja myös merkkikohtaisesta hinnoittelusta. Atsoksistrobiinin hinnat on kerrottu kahden tuotemerkin, Amistarin ja Quadrisin, osalta. Korkeimman ja matalimman hinnan suhde vuonna 1999 oli Amistarilla [>1]* ja Quadrisilla [>1]*. Heksakonatsolin osalta suhde oli [>1]* Anvil-tuotemerkillä ja [>1]* Planete-tuotemerkillä (luvut koskevat kuitenkin vain kahta maata). Esimerkkeinä samasta hintasuhteesta Novartisilla ovat Topik EC240 -merkin [>1]*, Moddus 250ME -merkin [>1]* ja Mavrik 240 -merkin [>1]*.

([28]) [Novartisin liikesalaisuus — hintaerot.]*

PÄÄTELMÄ

(99) Tätä asiaa arvioitaessa valmisteiden ja kasvunsääteiden markkinoita tulee pitää laajuudeltaan kansallisina.

C. **ARVIO**

C.1 *SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET*

VILJAKASVIEN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET

Viljakasvien tautien torjunta

(100) Viljakasvien markkinat käsittävät esimerkiksi vehnän, ohran, kauran, rukiin ja ruisvehnän sekä useita muita viljelykasveja kuten sekarehun, durran, tattarin ja hirssin. Kaksi tärkeintä viljalajia ovat vehnä ja ohra, joiden viljelyala on noin 87 prosenttia koko viljanviljelyyn käytetystä peltoalasta EU:ssa ja joiden sienitautien torjunta-aineisiin käytetään noin 95 prosenttia kaikkien viljalajien sienitautien torjunta-aineista. Muita viljalajeja viljellään pääasiassa Pohjoismaissa ja Portugalissa, jossa ne käytetään suoraan tiloilla karjanrehuna. Näillä muilla viljalajeilla sienitautien torjunta-aineita käytetään vähemmän, koska niitä ei juurikaan tehoviljellä ja koska maaperät, joilla niitä viljellään, ovat vähemmän tuottavia. Vain Ruotsissa, Saksassa ja Suomessa näiden viljojen viljelyssä käytetään enemmän kuin 10 prosenttia kaikkien viljalajien sienitautien torjunta-aineista. Näitä viljalajeja ei käsitellä tarkemmin jäljempänä, vaan vehnän ja ohran katsotaan edustavan kaikkia viljakasveja myös Ruotsissa, Saksassa ja Suomessa, koska näiden viljalajien taudit ja niiden torjunta-aineet ovat samoja kuin vehnän ja ohran. Lisäksi näistä muista viljalajeista on saatavilla vain vähän markkinatietoja.

(101) Vehnän tärkeimmät taudit ovat silmätäplä (Pseudocercosporella herpotrichoides), härmäsieni (Erisiphe graminis), ruskearuoste (Puccinia recondita, Puccinia hordei), keltaruoste (Puccinia striiformis), Septoria-laikkutauti (Septoria tritici), Septoria-lehtilaikku ja -tähkälaikku (Septoria nodorum) sekä Fusarium-sienten aiheuttama tähkätauti,

punahome (Fusarium culmorum, F. graminearum, F. avenaceum, Microdochium nivale). Ohran tärkeimmät taudit ovat silmätäplä, härmäsieni, ruskearuoste (myös vehnän tauteja), verkkolaikku (Drechslera teres) ja lehti- eli rengaslaikku (Rhynchosporium secalis).

(102) Näiden tautien esiintyminen vaihtelee sääolosuhteiden ja siemenlajikkeen herkkyyden mukaan. Niiden esiintyminen ja tärkeys vaihtelee jossakin määrin eri jäsenvaltioissa. Niille kaikille on yhteistä se, että ne voivat esiintyessään vähentää satoa huomattavasti. Taudit voidaan luokitella karkeasti sen mukaan, ilmenevätkö ne kasvin tyvessä, lehdissä vai tähkässä. Tämän luokittelun merkitys on siinä, että se vaikuttaa viljelmän parhaaseen käsittelyajankohtaan ja siten myös siihen, millä käsittelykerralla (jos ruiskutuksia tehdään useampi kuin yksi) kannattaa käyttää mitäkin torjunta-ainetta tietyn taudin torjumiseksi (ks. kohta "Ruiskutusohjelmat" jäljempänä.

(103) Silmätäplä on kasvin tyvessä ilmenevä tauti. Se kehittyy parhaiten, kun on kylmää ja märkää. Sitä ei sen vuoksi esiinny Etelä-Euroopassa, mutta sitä esiintyy usein Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Pohjois-Saksassa ja Pohjois-Ranskassa. Sitä esiintyy myös muualla Saksassa ja Ranskassa sekä Itävallassa ja Pohjoismaissa. Tauti vaikuttaa tähkän täyttymiseen (eli jyvän painoon), pienentää jyväkokoa ja johtaa lakoutumiseen ennen sadonkorjuuta. Satotaso voi laskea 5—20 prosenttia.

(104) Fusarium-patogeenien ryhmä voi aiheuttaa kortta tai tähkää vioittavia tauteja. Niiden ennustaminen on vaikeaa, mutta mahdolliseen tartuntaan voi viitata märkyys (märkinä vuosina esiintyy tähkätauteja ja lämpimässä, kuivassa maaperässä tyvitauteja). Tämä tauti on yleistynyt viime vuosina ja voi aiheuttaa lakoutumista (tyveen liittyvänä tautina) tai heikentää jyvän laatua ja aiheuttaa toksiinien tuotantoa. Sitä esiintyy kaikissa maissa.

(105) Vehnän ja ohran lehtitauteja ovat härmäsieni ja ruskearuoste. Härmäsieni on lehti- ja tähkätauti, jota esiintyy lämpimässä (12—20 °C) ja suhteellisen ilmankosteuden ollessa suuri. Sitä ehkäisevät 25 °C:n ylittävät lämpötilat ja runsaat sateet. Sitä esiintyy usein ETA-maissa. Siemenlajikkeella on suuri vaikutus taudin esiintyvyyteen. Tauti iskee vihreisiin lehtiin ja jyviin ja vähentää satoa noin 10—15 prosenttia, joskus jopa 40 prosenttia.

(106) Ruskearuoste kehittyy lämpimässä (15—22 °C). Taudin leviämistä edistävät kuivat ja tuuliset sääolosuhteet. Sitä esiintyy ennustettavasti Etelä-Euroopan lämpimissä oloissa ja harvemmin viileässä Pohjois-Euroopassa. Sen merkitys ohralle on vähäisempi kuin vehnälle. Se vähentää jyvien määrää ja pienentää niitä ja voi laskea satotasoa 10—15 prosenttia, joskus jopa 50 prosenttia.

(107) Vain vehnällä esiintyviä lehtitauteja ovat Septoria-sienten aiheuttamat taudit ja keltaruoste. Ohran lehtitauteja ovat verkkolaikku ja lehti- eli rengaslaikku, mutta ne voivat tarttua myös tähkään.

(108) Lehtilaikku on nykyään merkittävin vehnän tauti Euroopassa. Se yleistyy pohjoisemmaksi mentäessä. Sen kehittymistä ja leviämistä edistävät 15—20 °C:n lämpötila ja sade. Sille parhaita viljelyoloja ovat varhainen kylvö ja runsastyppinen lannoitus. Tähkälaikku suosii lämpimämpiä sääolosuhteita kuin lehtilaikku (18—25 °C), ja se tarttuu myös tähkään. Se on nykyään harvinaisempi ja heikommin ennustettavissa kuin Septoria-laikkutauti.

(109) Keltaruostetta esiintyy pääasiassa lehdillä, mutta se voi tarttua myös tähkään. Sitä suosii 10—15 °C:n lämpötila, ja sen itiöt leviävät parhaiten kuivina, tuulisina päivinä. Sitä esiintyy eniten Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa, ja siemenlajikkeella on hyvin suuri vaikutus sen esiintymiseen.

(110) Ohralla esiintyviä verkkolaikkua ja lehti- eli rengaslaikkua suosivat viileät ja märät sääolosuhteet. Siemenlajikkeella on suuri vaikutus niiden kummankin esiintymiseen. Varsinkin verkkolaikku voi aiheuttaa huomattavia sadon menetyksiä (10—40 prosenttia). Kumpaakin tautia esiintyy usein Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa, Pohjois-Saksassa, Pohjois-Ranskassa, Belgiassa ja Pohjoismaissa. Verkkolaikkua esiintyy usein myös Itävallassa ja lehti- eli rengaslaikkua Alankomaissa.

Ruiskutusohjelmat

(111) Viljelijä päättää jälleenmyyjänsä, riippumattoman viljelyneuvojan tai teknisen tutkimuslaitoksen neuvojen perusteella, montako käsittelykertaa hänen viljelmillään tarvitaan ja mitä tauteja sieltä torjutaan. Hänen päätöksensä riippuu siemenlajikkeesta, maaperästä, sääolosuhteista, aiemmasta tautitilanteesta ja muista asiaan vaikuttavista

seikoista. Kun päätös on tehty, määritellään ruiskutusohjelmaan sisällytettävät tuotteet ja annostus, jonka mukaan tuotteita tulisi käyttää.

(112) Näiden päätösten tulos vaihtelee huomattavasti eri jäsenvaltioissa ja liittyy läheisesti viljanviljelyn voimaperäisyyteen niin, että satotaso voi vaihdella alle 6 tonnista/ha yli 10 tonniin/ha. Viljanviljelyn voimaperäisyyteen liittyy sienitautien torjuntakäsittelyjen määrä, joka vaihtelee nollasta koko Kreikassa kolmeen (tai neljään) ruiskutuskertaan vehnällä ja kahteen ohralla tuottavimmilla alueilla. Viljakasvien sienitautien torjunta-aineisiin käytetään näin ollen hehtaaria kohti vaihteleva summa, Kreikan nollasta eurosta Benelux-maiden ja Irlannin 68 euroon.

(113) Vehnän kolmen ruiskutuskerran ohjelmassa tyvikäsittely (T1) torjuisi silmätäplän ja Fusarium-sienten aiheuttamat taudit, lehtikäsittely (T2) härmäsienen, Septoria-sienten aiheuttamat taudit sekä kelta- ja ruskearuosteen, kun taas tähkäkäsittelyn (T3) kohteena olisivat Fusarium- ja Septoria-sienet. Joissakin tilanteissa tehdään vielä yksi, hyvin varhainen ruiskutus silmätäplän torjumiseksi. Tyypillisessä ohran kahden ruiskutuskerran ohjelmassa tyvi- ja lehtikäsittely (T1) torjuisi silmätäplän, Rhynchosporium-sienen ja härmäsienen ja lehti- ja tähkäkäsittely (T2) verkkolaikun, lehti- eli rengaslaikun ja ruostesienen.

Viljakasveilla käytettävien tehoaineiden tekninen vahvuus

(114) Kukin tehoaine tehoaa viljatauteihin sille ominaisella tavalla, ja viljelijä tekee valintansa tämän vaikutustavan perusteella. Aineen vaikutus on sidoksissa tehoon, jolla se voi ehkäistä ja/tai parantaa taudin, sekä suojan kestoon (parantavien ainesosien osalta tämä liittyy siihen enimmäisajanjaksoon, jonka kuluessa tauti on jo esiintynyt viljelmällä mutta on vielä parannettavissa sienitautien torjunta-aineen avulla; suojelevien ainesosien osalta tämä liittyy jäljellä olevan suojan enimmäiskestoon). Lisäksi on otettava huomioon, voiko viljelijä sekoittaa asianomaisen tuotteen muita tehoaineita sisältävien muiden tuotteiden kanssa ruiskutussäiliössä.

(115) Viljan sienitautien torjunta-aineina tällä hetkellä käytettävät tehoaineet kuuluvat pääasiallisesti kolmeen eri kemikaaliluokkaan. Näistä luokista vanhimpia ovat morfoliinit, jotka saatettiin markkinoille vuonna 1969 ja jotka tehoavat pääasiallisesti härmäsieneen ja ovat tämän vuoksi edelleen osa nykyaikaisia seosvalmisteita. Niillä on jossakin määrin parantava vaikutus. Vuonna 1976 markkinoille saatettiin triatsolien kemikaaliluokkaan kuuluvat tehoaineet. Markkinoilla on tällä hetkellä noin 15 tähän luokkaan kuuluvaa tehoainetta, joista osa on tuotu markkinoille vasta viime vuosina. Ne tehoavat parhaiten Septoria-sieneen, ruostesieniin ja Fusarium-sieneen. Uusin kemikaaliluokka — strobiluriinit — saatettiin markkinoille vuonna 1996, ja se sisältää laajavaikutteisia torjunta-aineita (härmäsieni, ruostesienet ja Septoria), samalla kun siihen kuuluvat aineet lisäävät satoa. Näiden kolmen luokan lisäksi on myös joitakin muita tehoaineita, joista tärkeimpiä ovat silmätäplään tehoava syprodiniili ja parhaiten härmäsieneen tehoava aine kinoksifeeni. Seuraavassa taulukossa on luokiteltu useimmat tehoaineet niiden vaikutusalan mukaan (lähde: ITCF/osapuolet):

XXXX	Erinomainen teho — paras tehoaine tämän taudin torjuntaan
XXX	Hyvä teho — tärkeä tehoaine tämän taudin torjunnassa
XX	Jonkinasteinen teho
X	Vain sivuvaikutus
0	Ei vaikutusta tähän tautiin

Tehoaine (jaottelu kemikaaliluokittain)	Härmäsieni	Ruostesienet	Septoria	Silmätäplä	Fus. Nivale	Fus. Roseum	Rhynchosporium	Pyrenophora
Atsoksistrobiini	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Pikoksistrobiini	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Trifloksistrobiini	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Kresoksiimi-metyyli BASF	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
BAS500 BASF	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Famoksadoni DuPont	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Fenpropidiini	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Fenpropimorfi	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Tridemorfi BASF	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Spiroksamiini Bayer	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Syprokonatsoli	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Difenokonatsoli	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Flutriafoli	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Heksakonatsoli	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Propikonatsoli	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Epoksikonatsoli BASF	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Bromukonatsoli Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Flukvinkonatsoli Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Prokloratsi Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Tebukonatsoli Bayer	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Triadimefoni Bayer	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Triadimenoli Bayer	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Flusilatsoli DuPont	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Metkonatsoli Cyanamid	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Tetrakonatsoli Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Karbendatsiimi DuPont	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Benomyyli DuPont	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Syprodiniili	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Klorotaloniili	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***	**[…]***
Anilatsiini Bayer	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Pyratsofossi Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Iprodioni Aventis	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Kvinoksifeeni Dow	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*

(116) Edellä olevassa taulukossa lihavoituina esitetyt tehoaineet ovat osapuolten tehoaineita. Ensimmäinen ryhmä ovat strobiluriinit yhdessä famoksadonin kanssa, joka ei teknisesti ole strobiluriini (ja jolla ei liioin ole strobiluriinien tuleentumista myöhästyttävää vaikutusta) mutta jonka käyttöä ohjaavat saman resistenssinhallintasäännöt, koska sen vaikutustapa on sama kuin strobiluriinien. Toinen ryhmä ovat morfoliinit ja kolmas ryhmä triatsolit.

Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet

(117) Markkinoilla nykyään olevat strobiluriinipohjaiset tuotteet sisältävät jotakin kolmesta strobiluriineihin kuuluvasta tehoaineesta. Näitä tehoaineita ovat BASFin kresoksiimi-metyyli (KM), AstraZenecan atsoksistrobiini ja Novartisin trifloksistrobiini. Näistä kaksi ensimmäistä saatettiin markkinoille vuosina 1996 ja 1997. Trifloksistrobiini on rekisteröity suhteellisen pienillä Norjan ja Belgian markkinoilla vuonna 1999, ja maaliskuussa 2000 se rekisteröitiin Yhdistyneen kuningaskunnan suurilla viljakasvien markkinoilla. Sen rekisteröinnin Ranskassa ja Saksassa odotetaan tapahtuvan vuonna 2000.

(118) BASF on saattanut KM:n markkinoille vain yhdistelminä, joissa on lisäksi yhtä tai kahta muihin kemikaaliluokkiin kuuluvaa sen tehoainetta. Sillä on kolme eri koostumusta: yhdessä on KM:ää ja BASFin triatsoleihin kuuluvaa epoksikonatsolia, toisessa on morfoliineihin kuuluvaa fenpropimorfia, ja kolmannessa kaikkia näitä kolmea tehoainetta.

(119) AstraZeneca myy atsoksistrobiinia lähinnä sekoittamattomana tuotemerkillä Amistar. Sillä on myös seosvalmisteita, joissa on sen triatsoleihin kuuluvaa flutriafolia, ja se on saattamassa markkinoille Ranskassa seoksen, jossa on sen toista triatsoleihin kuuluvaa tehoainetta, heksakonatsolia (Amistar Ter). Vuoteen 1999 asti AstraZenecan strobiluriinituotteilla oli kapasiteettirajoituksia, joiden takia se ei pystynyt täysin hyödyntämään tuotteidensa myyntimahdollisuuksia.

(120) Novartis saattaa trifloksistrobiinin markkinoille sekoittamattomana tuotteena (Twist/Flint) mutta myös seoksina vahvimpien triatsoliensa eli syprokonatsolin (Sphere/Dexter) ja propikonatsolin (Rombus/Stratego) kanssa.

(121) Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden tulolla markkinoille on ollut valtava vaikutus viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoihin. Niiden myynnin ilmiömäinen kasvu ja olemassa olevien tehoaineiden suhteellinen osuus on kuvattu seuraavassa taulukossa, josta käy ilmi strobiluriinipohjaisten tuotteiden osuus viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoista Ranskassa, Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Tanskassa, Belgiassa ja Alankomaissa:

(%)

VUOSI	1997	1998	1999
Kaikkien strobiluriinien osuus kaikkien viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoista %	[10—20]*	[30—40]*	[40—50]*

(%)

Osuus strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden markkinoista	1997	1998	1999
BASF	[60—70]*	[50—60]*	[50—60]*
AstraZeneca	[20—30]*	[40—50]*	[40—50]*

(122) Edellä mainittujen maiden osuus kaikkien ETA-maiden viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kokonaiskulutuksesta on enemmän kuin 90 prosenttia. Näistä luvuista käy ilmi, että BASFin markkinaosuus on vähentynyt [60—70]* prosentista (vuonna 1997) [50—60]* prosenttiin (vuonna 1999). AstraZeneca on lisännyt markkinaosuuttaan [20—30]* prosentista [40—50]* prosenttiin.

(123) Koska Ranskan, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan osuus strobiluriinipohjaisista sienitautien torjunta-aineista on huomattavasti yli 90 prosenttia, näitä maita käsitellään tarkemmin jäljempänä. Myös Pohjoismaiden markkinoihin tehdään yleiskatsaus.

Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet Ranskassa

(124) Ranskassa ovat kaikkein suurimmat viljakasvien torjunta-aineiden markkinat: strobiluriinin kokonaismyynti oli vuonna 1999 lähes 200 miljoonaa euroa, mikä oli noin [40—50]* prosenttia kaikkien viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden myynnistä Ranskassa. Strobiluriinin myynti jakautui tasaisesti BASFin ja AstraZenecan kesken. Vuoteen 1998 verrattuna AstraZeneca lisäsi myyntiään […]*, kun taas BASFin myynti [BASFin liikesalaisuus]*.

(125) Strobiluriinipohjaisten tuotteiden tulolla markkinoille vuonna 1997 oli tärkeä vaikutus Ranskan markkinoihin. Kahden kampanjan jälkeen (1997—1998 ja 1998—1999) noin kolme neljäsosaa viljelijöistä käyttää jo näitä tuotteita. Lisäksi vaikutusvaltainen riippumaton tekninen tutkimuslaitos ITCF suosittelee strobiluriineja kaikkiin erilaisiin alueellisiin ohjelmiin, koska viljelijän on taloudellisesti kannattavaa ottaa ruiskutusohjelmaansa maksimimäärä strobiluriineja ([29]) (yhden ruiskutuskerran ohjelmaan tulisi sisällyttää yksi strobiluriini, kahden ruiskutuskerran ohjelmaan se tulisi sisällyttää

([29]) ITCF:n suositukset julkaisussa "Perspective Agricoles, février 2000", s. 61 lähtien.

kahdesti, ja kolmen ruiskutuskerran ohjelmaan se tulisi myös sisällyttää kahdesti ([30])). Koska Ranskassa tehdään nykyään keskimäärin 2,25 ruiskutuskäsittelyä ja koska strobiluriineja käytetään vain 0,98 ruiskutuskerralla, voidaan päätellä, että strobiluriinien merkitys voi Ranskassa kasvaa vielä huomattavasti.

(126) BASF on yleisen Euroopan toimintalinjansa mukaan tuonut markkinoille oman strobiluriininsa (kresoksiimi-metyylin eli KM:n) vain yhdisteenä muiden tehoaineiden kanssa. Vuonna 1997 se saattoi markkinoille tuotemerkeillä Ogam ja Ludion myytävän KM-seoksen, jossa oli sen triatsoleihin kuuluvaa epoksikonatsolia (jota pidetään yleisesti markkinoiden parhaana triatsolina). Vuonna 1998 BASF saattoi markkinoille seoksen, jossa on KM:ää ja fenpropimorfia, morfoliineihin kuuluvaa tehoainetta, jolla on tehokas parantava vaikutus härmäsieneen ja joka täydentää KM:ää resistenssinhallinnassa (tuotemerkit Senso ja Larso). Vuonna 2000 BASF saattoi markkinoille kolmen tehoaineen seoksensa, jossa on KM:ää, epoksikonatsolia ja fenpropimorfia. Sen ei kuitenkaan odoteta lisäävän myyntiä merkittävästi, koska ITCF:n suorittamat kokeet ovat antaneet samanlaisia tuloksia kuin Ogamilla on saatu (KM + epoksikonatsoli). Sitä voitaisiin käyttää Ogamin sijaan vaikean härmäsienitartunnan torjumiseksi. Ogamin myynti oli lähes 100 prosenttia KM:n myynnistä Ranskassa vuonna 1999, ja kaiken kaikkiaankin BASFin kokonaismyynti pysyi vakaana vuodesta 1998 vuoteen 1999. Ogamia käytetään kaikissa käsittelyissä ja hyvin suurelta osin sekoittamattomana.

(127) AstraZeneca saattoi vuonna 1997 markkinoille atsoksistrobiinin sekä sekoittamattomana (Amistar) että seoksena fenpropimorfin kanssa (Amistar Pro). Se on vuonna 2000 tuomassa markkinoille kolmannen tuotteen, Amister Terin, joka on atsoksistrobiinin ja AstraZenecan triatsoleihin kuuluvan heksakonatsolin seos. Tämä seos saatetaan markkinoille vain Ranskassa, koska heksakonatsolia ei ole rekisteröity Belgian ja Ranskan ulkopuolella. ITCF olettaa, että tämä seos lisää atsoksistrobiinin myyntiä edelleen siinä käytettävän triatsolin parantavan vaikutuksen ansiosta, ja koetulosten mukaan sen teho Septoria-sieniin ja ruostesieniin on ylivoimainen sekoittamattomaan atsoksistrobiiniin verrattuna. Atsoksistrobiinin kokonaismyynti lisääntyi vuonna 1999 enemmän kuin [20—30]* prosenttia vuoteen 1998 verrattuna, ja noin [60—70]* prosenttia AstraZenecan strobiluriinin myynnistä tulee sekoittamattoman Amistarin myynnistä. Atsoksistrobiinia käytetään vehnällä lähinnä T3-ruiskutuskerralla, ja se toimii erityisen tehokkaasti ohralla. Amistaria käytetään lähinnä säiliöseoksina muiden tuotteiden kanssa.

(128) Novartis saattaa markkinoille omat trifloksistrobiinituotteensa vuonna 2001. Se odottaa myynnin ensimmäisenä vuonna saavuttavan […]* ja lisääntyvän […]* vuonna 2004.

([30]) Resistenssinhallinnan kannalta suositellaan enintään kahta strobiluriiniruiskutusta.

Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet Saksassa

(129) Myös Saksassa strobiluriinin saattamisella markkinoille vuonna 1996 oli huomattava vaikutus viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden väliseen kilpailuun; vuonna 1999 strobiluriinipohjaisten tuotteiden myynti oli noin puolet viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kaikkiaan 240 miljoonan euron kokonaismyynnistä. BASFin strobiluriinin myynti oli vuoteen 1999 asti huomattavasti suurempi kuin AstraZenecan. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että BASFin tuotteen markkina-asemaa ovat AstraZenecan hyväksi heikentäneet härmäsieniresistenssin kehittyminen (ensimmäiset resistentit kannat havaittiin Pohjois-Saksassa 1998) ja markkinoiden epätarkoituksenmukaisena pitämä BASFin strateginen reaktio siihen. Vuonna 1998 BASF myi Juwelia (KM:n ja epoksikonatsolin seosta) ja suositteli sen käyttöä T1- ja T2-ruiskutuksissa. Reaktiona härmäsieniresistenssin kehittymiseen se lopetti Juwel-tuotteensa myynnin vuonna 1999 (ja pyysi jälleenmyyjiä palauttamaan sen varastot, mikä on kasvinsuojelualalla hyvin poikkeuksellinen toimintatapa) ja korvasi sen Juwel Topilla (seoksella, jossa on kolmea tehoainetta, KM:ää, epoksikonatsolia ja fenpropimorfia). Tuotetta markkinoidaan käytettäväksi ainoastaan T1-käsittelyissä; T2-käsittelyihin BASF suosittelee Opus Topin (epoksikonatsolin ja fenpropimorfin seoksen) käyttöä. Alan johtavat neuvonantajat pitävät Juwel Topia härmäsieniresistenssin hallinnan kannalta epätarkoituksenmukaisena tuotteena, koska seoksen fenpropimorfipitoisuus on liian pieni. BASF markkinoi myös oman Juwel Topinsa ja Dow'n Fortressin (kvinoksifeenin) säiliöseosta. Kauden 1999—2000 kampanjaa varten BASF ja Dow ovat tuoneet markkinoille Juwel Topin ja Fortressin kaksoispakkauksen nimeltä Juwel Forte, jota suositellaan T1-käsittelyyn, kun taas Juwel Topia suositellaan T2-käsittelyyn. Riippumattoman asiantuntijan ([31]) mukaan tämä pakkaus tehoaa härmäsieneen lähes yhtä hyvin kuin alkuperäinen Juwel-tuote, mutta sillä on vähemmän jäämän jättävää vaikutusta Septoria-sieniin ja ruostesieniin. BASF on näin ollen muuttanut tuotevalikoimaansa ja tuoteasemointiaan vuosittain.

(130) AstraZeneca on markkinoinut Amistaria hyvin johdonmukaisesti käytettäväksi kaikissa ruiskutuksissa. Saksan markkinoilla on se erityispiirre, että säiliöseoksia koskevissa suosituksissa annetaan määräyksiä seoksissa käytettävistä annoksista ja että ainesosat toimittavien yritysten on sovittava annokset keskenään. Amistarin osalta vehnän T1-käsittelyyn käytettävään säiliöseokseen suositeltiin käytettäväksi toisena tehoaineena Bayerin tebukonatsolia (Pronto) ennen vuotta 1999 ja Pronto Plus -seosta (tebukonatsoli + spiroksamiini) vuonna 1999. Ohran T1-käsittelyyn käytettävässä säiliöseoksessa suositeltu toinen tehoaine on DuPontin Harvesan (flusilatsoli + karbendatsimi). Vuonna 2000 Amistaria suositellaan käytettäväksi vehnälle Agentin (Novartisin propikonatsolin ja fenpropidiinin seoksen) kanssa T1-käsittelyssä ja Gladion (Novartisin propikonatsolin, fenpropidiinin ja tebukonatsolin seoksen) kanssa T2-käsittelyssä. Näitä seoksia suositellaan pienempinä fenpropidiinipitoisuuksina kuin kilpailijoiden tarjoamille fenpropimorfi- ja

([31]) Dr. Manfred Bartels julkaisussa Top Agrar 1/2000, s. 53.

kvinoksifeenituotteille on sallittu. AstraZeneca-Novartisin seokset ovat sen vuoksi halvempia kuin ne, joita Novartisin kilpailijat (jotka tarjoavat fenpropimorfia ja kvinoksifeenia) saavat suositella käytettäviksi säiliöseoksiin Amistarin kanssa. Vastauksessaan osapuolet ovat esittäneet, että suositeltu säiliöseos on halvempi Pronto Plusia kuin Gladiota käyttäen. Voidaan todeta, että Pronto Plus ei sisällä fenpropimorfia, fenpropidiinia eikä kvinoksifeenia. Lisäksi Agentia sisältävä säiliöseos on halvempi kuin Pronto Plusia sisältävä. T3-käsittelyyn Amistaria suositellaan käytettäväksi sekoittamattomana.

(131) Strobiluriineilla käsitelty peltopinta-ala on resistenssiongelmien seurauksena vähentynyt vuodesta 1998 vuoteen 1998, mikä on Euroopan maissa poikkeuksellinen kehityssuunta. Amistarilla käsitellyn peltopinta-alan lisäys noin kolmanneksella ([…]* hehtaarista […]* hehtaariin) ei ole korvannut BASFin tuotteiden myynnin vähenemistä […]:sta* (mukaan luettuina Jewelilla vuonna 1998 käsitellyt […]*) […]:iin* (mukaan luettuina uudella Juwel Topilla käsitellyt […]*). Ensimmäistä kertaa Amistarin myynti kuitenkin ylittää […]* verrattuna aiempien vuosien noin […]*. Amistar olisi voinut myydä paremmin, jollei sillä olisi ollut kapasiteettirajoituksia. Kokonaismyynnissä BASFin tuotteet ovat vielä jonkin verran tärkeämpiä (koska BASFin tuotteet ovat seoksia, ne on hinnoiteltu Amistaria kalliimmaksi).

(132) Voidaan todeta, että riippumattomien tahojen suosittelemissa torjuntakäsittelyissä on tyypillisesti yhtä Juwel-seosta (T1) ja Amistaria (T2). Seoksessa käytettävä toinen tehoaine vaihtelee tilanteen mukaan. Tämän ”luonnollisen jaottelun” Novartis aikoo haastaa (ks. 134—137 kohta).

(133) Novartisin markkinointisuunnitelman mukaan sen trifloksistrobiinituotteet saatetaan markkinoille vuonna 2001. Tuona vuonna myynnin arvioidaan olevan […]*, mikä on [10—20]* prosenttia viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden myynnistä Saksassa.

Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet Yhdistyneessä kuningaskunnassa

(134) Myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuonna 1997 markkinoille saatetuilla strobiluriineilla on ollut sama merkittävä vaikutus markkinoihin kuin niillä on ollut muissakin tärkeissä viljantuottajamaissa (myynti oli lähes [40—50]* prosenttia markkinoiden arvosta vuonna 1999). Koska härmäsieniresistenssi on Yhdistyneessä kuningaskunnassa vähäisempi ongelma kuin Saksassa (siellä noudatetaan kuitenkin samaa resistenssinhallintastrategiaa, jonka mukaan strobiluriinikäsittelyjä saa tehdä enintään kaksi), strobiluriinin käytön lisääntyminen jatkuu.

(135) AstraZenecan ja BASFin tuotteiden välillä vaikuttaa olevan ”luonnollinen jaottelu” niin, että BASFin tuotteet muodostavat osan ensimmäisestä ruiskutuksesta ja AstraZenecan Amistar toisesta. BASFin myynti oli vuonna 1999 jonkin verran suurempi kuin AstraZenecan. [Kilpailijan liikesalaisuus.]*

(136) Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoihin liittyy se erityispiirre, että ne ovat maaliskuussa 2000 tapahtuneen rekisteröinnin jälkeen ensimmäiset tärkeät markkinat, joille Novartisin strobiluriinia, trifloksistrobiinia, ollaan saattamassa tuotemerkillä Flint. Ne ovat siten myös ensimmäiset markkinat, joilla uusi markkinatulokas haastaa ”luonnollisen jaottelun”. Alustavien myyntiarvioiden mukaan Flint saavutti noin […]* myynnin. Vaikka Flint saatettiin markkinoille myöhään, sen myynti oli arviolta [10—20]* prosenttia strobiluriinin myynnistä. Sulautuman seurauksena syntynyt yritys voi sen vuoksi odottaa saavuttavansa yli [50—60]* prosenttia strobiluriinin myynnistä vuonna 2000.

(137) Koska Flint on hyvin laajavaikutteinen torjunta-aine, joka tehoaa Septoria-sieniin erinomaisesti (kuten atsoksistrobiinikin), ja koska se tehoaa myös härmäsieneen (päinvastoin kuin atsoksistrobiini mutta hiukan huonommin kuin KM), Novartis pyrkii saavuttamaan markkina-asemaksi […]*. Yleensäkin Novartis väittää, että sen tuote […]*. Amistariin verrattuna, jonka kanssa se kilpailee parhaan säiliöseoksissa käytettävän ainesosan asemasta (toisin kuin KM, jota myydään vain valmiina seoksina), sillä sanotaan olevan toisena suurena etuna myös parempi joustavuus annostelun suhteen […]*. Ohralla, jonka sienitautien torjunta-aineissa Amistarin johtoasema oli KM:ään verrattuna ylivoimainen, trifloksistrobiini on […]*. Vielä yksi Novartisin trifloksistrobiinin etu on, että sitä tarjotaan myös valmiina seoksina Novartisin vahvimpien triatsolien eli syprokonatsolin ja propikonatsolin kanssa.

Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet Pohjoismaissa

(138) Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa AstraZeneca myynti oli vuonna 1999 enemmän kuin [70—80]* prosenttia kaikkien näiden markkinoiden myynnistä [kilpailijan liikesalaisuus]*. Koska BASFin strobiluriinituotteita ei ole rekisteröity Suomessa, [90—100]* prosenttia kaikesta Suomessa myydystä strobiluriinista on AstraZenecan. Novartis aikoo rekisteröidä trifloksistrobiininsa Ruotsissa ja Suomessa vuonna 2001.

Uudet strobiluriinipohjaiset tuotteet

(139) Ensimmäisten patenttien jälkeen alalla huomattiin nopeasti strobiluriinien laaja vaikutus monilla viljelykas-

veilla esiintyviin tauteihin, niin että strobiluriineja ovat tutkineet tai tutkivat parhaillaan kaikki kasvinsuojelualalla toimivat T&K-yritykset. Vaikka markkinatutkimus onkin antanut komissiolle hyvän yleiskuvan kaikkien suurimpien yritysten nykyisestä markkina-asemasta, nämä tiedot ovat luottamuksellisia, eikä niitä sen vuoksi voi paljastaa seuraavassa kuvauksessa sellaisenaan. Voidaan kuitenkin todeta, että tästä hetkestä ainakin vuoteen 2004 strobiluriinituotteita valmistavat ainoastaan sulautuman seurauksena syntyvä yritys ja BASF.

(140) Novartis on vähitellen saattamassa ETA-alueen markkinoille uuden strobiluriininsa, trifloksistrobiinin.

(141) Myös AstraZenecalla on kehitteillä uusi, ensimmäinen toisen sukupolven strobiluriini. Tuotteen nimi on pikoksistrobiini. Sen odotetaan tulevan markkinoille […]*. AstraZenecan hallitukselle 30 päivänä syyskuuta 1999 esitetyssä pikoksistrobiinin tuotantoa koskevassa investointiehdotuksessa on osoitettu, että […]*.

(142) Kummankin osapuolen sisäiset asiakirjat osoittavat, että ne olettavat BASFin […]* saattavan markkinoille […] toisen sukupolven strobiluriininsa, BAS500F:n. Kuten edellisessä kappaleessa on todettu, tämän yhdisteen tekniset ansiot ovat silmätäplän torjuntaa lukuun ottamatta vähäisemmät kuin pikoksistrobiinin. KM:n kapeamman vaikutusalan ja härmäsieniresistenssin hallinnan aiheuttamien ongelmien takia voidaan olettaa, että BASF aikoo markkinoida tätä tuotetta KM-tuotevalikoimansa korvaavana tuotteena ja mahdollisesti laajentaa sen vaikutusalaa edelleen. [BASFin liikesalaisuus.]*

(143) […]*

(144) [Kilpailijoiden liikesalaisuuksia]* Bayer on kehittämässä strobiluriinia, ja se odottaa [Bayerin liikesalaisuus]* ensimmäiset markkinalanseeraukset vuonna [Bayerin liikesalaisuus]*, mikä vahvistaa osapuolten arvion. Tätä aikarajaa pidetään kuitenkin komission kannalta liian kaukaisena, että se voitaisiin huomioida tämän liiketoimen seurauksia arvioitaessa, koska Bayerin on vuoteen [Bayerin liikesalaisuus]* mennessä kerättävä lisätietoja rekisteröintiä varten ja koska rekisteröinnin tulos on tässä vaiheessa epävarma. Tätä epävarmuutta kuvaa ehkä parhaiten viittaus […]:n* kokemuksiin. Bayerin aineen teknisestä tehosta ei tiedetä paljonkaan, mutta AstraZenecan arvio osoittaa, että aine ei ole parempi kuin pikoksistrobiini. [Bayerin liikesalaisuus.]*

(145) Bayerin on tehtävä […]* toimitussopimus atsoksistrobiinin […]* AstraZenecan kanssa, jotta se voisi kehittää omaa spiroksamiiniaan sisältävän seoksen. Toimitussopimus koskisi vain […]* alueita, ja Bayer olisi tuotteen […]* jälleenmyyjä. Tuote on rekisteröity Ruotsissa helmikuussa 2000. [Bayerin liikesalaisuus.]*

(146) Osapuolet ovat viitanneet myös sellaisten tuotteiden lanseerauksiin, jotka eivät tosin teknisesti ole strobiluriineja mutta joiden vaikutustapa on sama kuin strobiluriinien. Tällaisia tuotteita ovat DuPontin famoksadoni ja Aventisin fenamidoni. Osapuolten toimittamista julkisista asiakirjoista käy kuitenkin ilmi, että fenamidoni ei tehoa viljakasvien sienitauteihin (sitä käytetään viini- ja vihannesviljelmillä esiintyvään lehtihomeeseen ja tomaatilla esiintyvään perunaruttoon). Lisäksi AstraZenecan sisäiset koetulokset ja ITCF:n luokittelu osoittavat, että famoksadonin teho viljakasvien sienitauteihin on heikko tai enintään keskinkertainen. Tämän seikan vahvistavat suoraan AstraZenecan sisäiset asiakirjat ([32]), ja sitä tukevat myös tuotteen alhaiset myyntitulokset niillä markkinoilla, joilla se on lanseerattu.

Strobiluriinin myyntiennusteet

(147) Novartisin markkinointisuunnitelmassa ennustetaan, että sen strobiluriinien myynti kasvaa tasaisesti. Kun myynnin vuonna 2000 odotetaan Belgiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa […]*, vuoden 2003 kokonaismyynti […]*. Näiden ETA-maissa tapahtuvan vuoden 2003 myynnin ennusteiden arvioidaan olevan [10—20]* prosenttia viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä.

(148) Ehkä korkeimman tason yleiskuva osapuolten oletetusta tulevasta markkinaosuudesta viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Euroopassa on peräisin syyskuussa 1999 päivätystä asiakirjasta, jonka perusteella AstraZenecan hallituksella pyydettiin suostumusta pikoksistrobiinin kehittämiseen tehtävään investointiin. Kun nämä tiedot muutetaan viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden myynniksi, saadaan seuraava taulukko:

([32]) […]*

[Taulukko perustuu AstraZenecan sisäiseen asiakirjaan.]*

Strobiluriinit	Pico	Ami	Zeneca	BASF	Novartis	Muut	Kokonais-myynti
Varhaisvehnä	[…]*		[…]*	[…]*	[…]*		[…]*
Myöhäisvehnä		[…]*	[…]*	[…]*	[…]*		[…]*
Ohra	[…]*		[…]*	[…]*	[…]*		[…]*
Myynti (milj. dollaria)	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*		[…]*
Kokonaisosuus strobiluriineista	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*		[…]*

(149) Edellä olevan yleiskatsauksen mukaan sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen yhteenlaskettu markkinaosuus on enemmän kuin [>50]* prosenttia strobiluriinipohjaisista tuotteista. Voidaan todeta, että eräs kilpailija ennustaa sulautuman seurauksena syntyvälle yritykselle samanlaisia markkinaosuuksia vuodeksi 2003. Lisäksi useimmat kilpailijat olettavat, että strobiluriinipohjaisten tuotteiden osuus kokonaismyynnistä on noin 60—70 prosenttia […]*:n sijaan.

(150) Seuraavassa taulukossa on kuvattu ennuste sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen ([33]) ja BASFin tulevista markkinaosuuksista ETA-maissa sekä Ranskassa, Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa; sulautuman seurauksena syntyvä yritys ja BASF ovat ainoat yritykset, jotka tarjoavat näitä tuotteita (ainakin) vuoteen 2004 asti. Ennuste perustuu yritysten ennakoituihin myyntilukuihin.

	ETA		FR		DE		UK	
	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF
2000	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
2001	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
2002	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
2003	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
2004	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*

(151) Edellä olevassa taulukossa esitettyjen AstraZenecan, Novartisin ja BASFin myyntiennusteiden perusteella on selvää, että sulautuman seurauksena syntyvä yritys olisi ehdoton markkinajohtaja koko ETA-alueella sekä Ranskassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Saksassa ([34]), koska sen myynti olisi tulevina vuosina enemmän kuin [>50]* prosenttia ETA-alueen, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan koko myynnistä.

(152) Huomattava osa markkinatutkimukseen vastaajista on ilmaissut huolestuneisuutensa uuden yrityksen tulevasta markkina-asemasta viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden alalla. Kaikissa huomautuksissa tähdennetään sitä, että osapuolten ennestään vahvaa asemaa strobiluriinien markkinoilla vahvistavat edelleen Syngentan mahdollisuudet sekoittaa ja yhdistää vahvoja strobiluriinejaan vahvoihin muihin kuin strobiluriinipohjaisiin torjunta-aineisiin. Jotta tätä väitettä voitaisiin tutkia lähemmin, on tarpeen ensiksi tarkastella viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla vallitsevaa yleistä tilannetta.

([33]) […]*
([34]) […]*

Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleiset markkinat

Markkinaosuudet ETA-alueella

(153) Vuonna 1998 sienitautien torjunta-aineiden maailmanlaajuisten markkinoiden arvo oli noin 5 miljardia euroa, ja [40—50]* prosenttia näistä markkinoista oli Euroopassa (2 134 miljoonaa euroa). Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat Ranskassa ovat [40—50]* prosenttia koko Euroopan markkinoista: ne ovat arvoltaan 934 miljoonaa euroa (osapuolten mukaan 875 miljoonaa) eli noin [10—20]* prosenttia kaikkien kasvinsuojeluaineiden myynnistä Euroopassa. Viljakasvien sienitautien ja rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat (943 miljoonaa euroa) ovat kasvinsuojeluaineiden markkinoista kaikkein tärkeimmät.

(154) Osapuolilla oli vuonna 1998 viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla ETA-alueella niiden oman arvion mukaan yhteensä [30—40]* prosentin markkinaosuus (N [10—20]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), ja niiden yhteenlaskettu myynti oli[…]* euroa. BASFin markkinaosuus oli [30—40]* prosenttia (myynti […]* euroa). Bayer olisi […]* euron myynnillään ja [5—10]* prosentin markkinaosuudellaan kolmanneksi suurin toimija. Muita kilpailijoita olivat Aventis, jonka ETA-alueen laajuinen myynti oli […]* euroa ja jonka markkinaosuus oli näin ollen [5—10]* prosenttia, ja DuPont, jonka ETA-alueen laajuinen myynti oli […]* euroa ja jonka markkinaosuus oli näin ollen [0—5]* prosenttia. Komission markkinatutkimus vahvistaa tämän arvion suurin piirtein. Tärkein ero on siinä, että Syngentan ja BASFin myynnit olivat yhtä suuret [kilpailijoiden liikesalaisuuksia]*.

(155) ETA-alueen laajuinen myynti pysyi vakaana vuonna 1999. Komission käytettävissä olevan tiedon mukaan vaikuttaa siltä, että AstraZenecaa ja Bayeria lukuun ottamatta kaikki yritykset ovat menettäneet myyntiä. BASFin myynti on vähentynyt jonkin verran. Novartisin myynti on vähentynyt noin [10—20]* prosenttia. AstraZenecan myynnin kasvu (yli [20—30]* prosenttia) tarkoittaa kuitenkin, että sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinajohtajuus vahvistuu edelleen. — Sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuus on [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia). BASFin markkinaosuus on [30—40]* prosenttia. Bayerin markkinaosuus on [5—10]* prosenttia, jota seuraavat Aventis [5—10]* prosentin markkinaosuudellaan ja muut alle [0—5]* prosentin markkinaosuudellaan kukin.

(156) Kolmet tärkeimmät viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kansalliset markkinat ovat Ranskassa, Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Niiden osuus viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden myynnistä ETA-alueella on lähes 90 prosenttia. Näistä markkinoista on parhaiten tietoja, ja niitä kuvataan 157—173 kohdassa. Näiden kansallisten markkinoiden lisäksi kuvataan lyhyesti myös Pohjoismaiden markkinoita, joilla yrityskeskittymän katsotaan johtavan määräävän markkina-aseman luomiseen.

Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat Ranskassa

Markkinaosuudet

(157) Kuten edellä on osoitettu, Ranskassa ovat kaikkein suurimmat viljakasvien torjunta-aineiden markkinat. Tätä osoittavat viljakasvien suuri viljelyala — noin 7,5 miljoonaa hehtaaria, joista 5,2 miljoonaa hehtaaria on vehnällä ja 1,6 miljoonaa hehtaaria ohralla — ja voimaperäisimpiin kuuluva sienitautien torjunta-aineiden käyttö, arvoltaan noin 49 euroa/ha. Vain Ranskaa pienemmillä Benelux-maiden ja Irlannin markkinoilla viljakasvien sienitautien torjunta-aineita käytetään enemmän (noin 68 euroa/ha). Tähän koko Ranskaa koskevaan lukuun sisältyy joitakin huomattavia alueellisia eroja. Etelä-Ranskassa käytetään vain yhtä tai kahta ruiskutusta, kun taas maan pohjoisosissa normina on kolme ruiskutusta ja toisinaan vielä yksi, silmätäplän torjuntaan tähtäävä varhainen ruiskutus.

(158) Osapuolet arvioivat, että vuonna 1998 kokonaismyynti oli noin […]* euroa. Niiden arvion mukaan niiden yhteenlaskettu markkinaosuus on [30—40]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), BASFin markkinaosuus on [30—40]* prosenttia, Aventisin [5—10]* prosenttia, Bayerin [5—10]* prosenttia ja DuPontin [0—5]* prosenttia. Edellä mainittujen yritysten sekä Dow'n ja American Cyanamidin vastauksiin perustuva komission markkinatutkimus osoittaa, että tutkimukseen vastanneiden yritysten arvioitu myynti on hiukan suurempi kuin osapuolten arvio kokonaismarkkinoista. Markkinatutkimuksen perusteella Syngentan ja BASFin markkinaosuudet olisivat hiukan suuremmat, mutta prosenttiosuuksien ero pysyy suurin piirtein samana. Vaikuttaa myös siltä, että Novartisin ja AstraZenecan myynnit ovat tasaisemmat kuin osapuolten arviossa on esitetty. Markkinatutkimus vahvistaa muiden yritysten markkinaosuudet suurin piirtein. — Syngentalla vaikuttaisi olevan [40—50]* prosentin markkinaosuus (N [20—30]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia), ja sitä seuraisi BASF [30—40]* prosentin markkinaosuudellaan. Bayerin markkinaosuus on [5—10]* prosenttia, Aventisin [5—10]* prosenttia, Cyanamidin ja DuPontin [0—5]* prosenttia ja Dow'n [0—5]* prosenttia.

(159) Ranskan markkinat kasvoivat [0—5]* prosenttia vuoteen 1999 verrattuna. Novartisin myynti on vähentynyt niin, että sen markkinaosuus on noin [0—5]* prosenttia. Tämän vähennyksen on kuitenkin lähes täysin korvannut AstraZenecan myynnin lisäys. BASFin myynti pysyi vakaana vuoteen 1999 verrattuna. Muista yrityksistä DuPontin myynti on vähentynyt merkittävästi. Syngentan markkinaosuus olisi [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia). BASFin markkinaosuus on [30—40]* prosenttia. Bayerin markkinaosuus on [10—20]* prosenttia, Aventisin [5—10]* prosenttia, Cyanamidin [0—5]* prosenttia, DuPontin [0—5]* prosenttia ja Dow'n [0—5]* prosenttia.

Tuotteet ja yritykset

(160) Strobiluriinien jatkuvasti kasvavaa merkitystä on käsitelty 124—128 kohdassa, jossa tarkastellaan viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisia torjunta-aineita Ranskassa.

(161) Ranskassa on markkinoilla toistasataa viljakasvien sienitautien torjuntaan käytettävää tuotetta. Strobiluriinien ohella tärkeimpiä tuotteita ovat BASFin epoksikonatsolit (sekoittamattomat ja seokset, joissa on fenpropimorfia tai klorotaloniilia) ja Novartisin sypridoniilit (sekoittamattomat ja seokset, joissa on fenpropidiinia tai propikonatsolia) BASFin epoksikonatsolituotteita, varsinkin sen sekoittamatonta tuotetta (tuotemerkki Opus) pidetään yleisesti parhaana lähtökohtana muihin kuin strobiluriineihin perustuville ruiskutuksille, ja kun otetaan huomioon yleinen suositus käyttää strobiluriineja enintään tietty määrä, tämä johtaa siihen, että sitä suositellaan T1-ruiskutuksiin kaikissa kolmen ruiskutuskerran ohjelmissa. Sitä käytetään usein myös Amistarin kanssa myöhempiin ruiskutuksiin valmistettavissa säiliöseoksissa. Novartisin syprodiniili on tehokkain silmätäplää torjuva tuote, minkä vuoksi sitä käytetään säiliöseoksissa T0- tai T1-ruiskutuksiin. Muut tärkeät Novartisin tuotteet perustuvat sen triatsoleihin eli syprokonatsoliin ja propikonatsoliin ja sen morfoliineihin eli fenpropidiiniin ja fenpropimorfiin (joista viimeksi mainittu yhdessä BASFin kanssa) sekä rikkiin.

(162) Bayerin markkina-asema perustuu edelleenkin suurelta osin sen triatsoleihin kuuluvaan tebukonatsoliin, joko sekoittamattomaan tai muiden tehoaineiden kanssa sekoitettavaan. Näiden tuotteiden vahvuus on vehnän ja ohran ruostesienten torjunnassa. Vuonna 1999 Bayer saattoi markkinoille tuotteita, jotka perustuvat spiroksamiiniin, morfoliinin kaltaiseen, härmäsientä hyvin torjuvaan tuotteeseen. DuPontin viljakasvien sienitautien torjunta-aineet perustuvat sen triatsoleihin kuuluvaan flusilatsoliin, joko sekoittamattomaan tai muiden tehoaineiden kanssa sekoitettavaan. Dow toi markkinoille vuonna 1998 homesieniä tuhoavan aineensa, kvinoksifeenin. Aventisin tuotteet perustuvat sen neljään triatsoliin (bromukonatsoliin, flukvikonatsoliin, tritikonatsoliin ja prokloratsiin). Sen flukvikonatsolituote (tuotemerkki Flamenco) saatettiin markkinoille vuonna 1999, ja se sopii erityisen hyvin käytettäväksi säiliöseoksissa AstraZenecan Amistarin kanssa. Sen myyvin tuote, jota myydään tuotemerkeillä Tango Duo ja Capitole, on sen morfoliineihin kuuluvan tridemorfin ja BASFin epoksikonatsolin seos.

Jakelu

(163) Samaan tapaan kuin muissakin tärkeissä viljantuottajamaissa, myös Ranskassa viljakasvien sienitautien torjunta-aineet ovat jälleenmyyjille hyvin houkuttelevia tuotteita, ja niiden myynnin arvioidaan olevan noin [10—20]* prosenttia jälleenmyyjän kaikkien kasvinsuojelutuotteiden myynnistä. Jälleenmyyjät pitävät yleensä myynnissä laajan valikoiman tuotteita eri tuottajilta. Kasvinsuojelutuotteiden yksinmyynti tai selektiivinen jakelu on harvinaista. Alalla yleinen toimintatapa on laatia sopimus tukitoimista (kenttäkokeista, tuote-esittelyistä, postituksista jne.), joita jälleenmyyjä aikoo tehdä, ja yhteistyöstä ja/tai korvauksesta, jonka hän saa tuottajalta vastikkeeksi. On kuitenkin yksi huomattava poikkeus, nimittäin Amistarin jakelu Ranskassa. AstraZeneca on onnistunut perustamaan selektiivisen jakelujärjestelmän […]* jälleenmyyjän kanssa, joille myönnetään yksinmyyntioikeus omalla alueellaan. Jälleenmyyjät sitoutuvat sovittuun vähimmäismyyntiin, ne eivät saa myydä mitään suoraan kilpailevaa tuotetta muuten kuin AstraZenecan suostumuksella, ja ne saavat myydä vain loppuasiakkaille tai muille yksinmyyjille. Näiden viimeksi mainittujen sopimusehtojen noudattamista valvotaan […]*. Sopimuksen kesto on […]*, ja se on antanut AstraZenecalle mahdollisuuden […]* sekä taistella annosten pienentämistä vastaan. Tällä tavoin AstraZeneca pystyy kehittämään suhdetta edelleen tulevina vuosina ja hyötyy Amistarin suosituimmuusasemasta Ogamiin (BASFin KM:n + epoksikonatsolin ja strobiluriinin seokseen) verrattuna.

Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat Saksassa

(164) Saksassa viljakasvien sienitauteja torjutaan edelleenkin pääasiassa yhden ruiskutuskerran ohjelmilla ([80—90]* prosenttia kokonaismyynnistä), vain jossakin määrin kahden ja erittäin harvoin kolmen ruiskutuskerran ohjelmilla. Viljakasvien sienitautien torjunta-aineisiin käytetään keskimäärin 39 euroa/ha.

(165) Osapuolet arvioivat, että vuonna 1998 kokonaismyynti oli noin […]* euroa. Niiden arvion mukaan markkinajohtaja on BASF [40—50]* prosentin markkinaosuudellaan, ja sitä seuraavat Syngenta [30—40]* prosentin markkinaosuudellaan (N [5—10]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia + kolmannen osapuolen jakamat [0—5]* prosenttia niiden tuotteista) sekä Aventis [5—10]* prosentin, Bayer [5—10]* prosentin ja DuPont [0—5]* prosentin markkinaosuuksillaan. Markkinatutkimuksen mukaan kokonaismyynti on lähes 250 miljoonaa euroa. BASFin ja Syngentan markkinaosuudet olisivat osapuolten arviota hiukan pienemmät, mutta prosenttiosuuksien ero pysyy suurin piirtein samana. DuPontia lukuun ottamatta (suurempi markkinaosuus) muiden yritysten markkinaosuudet vastaavat osapuolten arviota. — BASFin markkinaosuus on [40—50]* prosenttia, Syngentan [30—40]* prosenttia (N [5—10]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia), Aventisin [5—10]* prosenttia, DuPontin ja Bayerin [5—10]* prosenttia, Cyanamidin [0—5]* prosenttia ja Dow'n [0—5]* prosenttia.

(166) Vuonna 1999 BASF menetti huomattavasti markkinaosuuksiaan lähes kaikille muille kilpailijoille. Sen seurauksena BASF menetti markkinajohtajuutensa sulautuman seurauksena syntyvälle yritykselle. Syngentan markkinaosuus on [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia), BASFin [30—40]* prosenttia, Aventisin ja Bayerin [5—10]* prosenttia ja sekä Dow'n että Cyanamidin alle [0—5]* prosenttia. BASF on siten menettänyt markkinaosuudestaan [5—10]* prosenttia.

(167) Strobiluriinien merkitystä on kuvattu edellä. Erityisesti viitataan BASFin härmäsieniresistenssiin liittyviin ongelmiin ja sen seurauksena tapahtuneeseen markkinaosuuden laskuun.

(168) Muista kuin strobiluriinipohjaisista tuotteista voidaan todeta, että — toisin kuin useimmissa muissa Euroopan maissa — Novartis lisäsi vuonna 1999 merkittävästi kokonaismyyntiään, erityisesti propikonatsoliseostensa myyntiä (tuotemerkit Gladio ja Tilt Top). Myös muiden kilpailijoiden ja varsinkin Bayerin on onnistunut lisätä myyntiään. Kuten edellä on todettu, Bayerin päätuotetta Pronto Plusia markkinoidaan ihanteellisena Amistarin kanssa säiliöseoksissa käytettävänä ainesosana. Sitä markkinoidaan myös tehokkaana Fusarium-sienten aiheuttamien tautien torjujana; näiden tautien esiintymisestä ja siitä seuraavasta toksiinien tuotannosta käydään keskustelua Saksassa. Lisäksi Cyanamid on markkinoimassa tuotettaan (metkonatsolia tuotemerkillä Caramba) tässä segmentissä Bayerin Folicurin (sekoittamattoman tebukonatsolin) suorana kilpailijana. Kuten edellä on esitetty, Dow on yhdistänyt oman Fortress-tuotteensa (kvinoksifeenin) BASFin Juwel Topiin, ja kummatkin myyvät nyt Juwel Forte -pakkausta. Dow on lopettanut Fortressin myymisen sekoittamattomana tuotteena.

(169) Saksan markkinat ovat hyvin normatiiviset sen osalta, millaiset mahdollisuudet tuottajalla on ilmoittaa, että sen tuotetta voidaan käyttää säiliösekoituksissa muiden tuottajien tuotteiden kanssa. Toisin kuin muissa jäsenvaltioissa, Saksassa vaaditaan kummankin tuottajan suostumus säiliösekoituksiin ja myös siihen annostukseen, jota säiliösekoituksessa suositellaan käytettävän. Tältä osin viitataan hiljattain (vuoden 2000 kampanjaa varten) Zenecan ja Novartisin välillä tehtyyn sopimukseen, jonka mukaan atsoksistrobiini- ja fenpropidiinipohjaisia tuotteita suositeltiin käytettäväksi säiliöseoksissa. Se, että tämän seoksen suositeltu annostus on pienempi kuin muiden seosten annostus, antaa yrityksille mahdollisuuden tarjota houkuttelevampaa seosta muiden kilpailijoiden fenpropimorfi- tai kvinoksifeenipohjaisten seosten vahingoksi (härmäsienten torjunnassa).

Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat Yhdistyneessä kuningaskunnassa

(170) Viljakasvien sienitautien torjunta-aineisiin käytetään Yhdistyneessä kuningaskunnassa keskimäärin 44 euroa/ha. Yhdistyneessä kuningaskunnassa vehnän tärkein ruiskutus on T2, ja tärkeysjärjestyksessä seuraavat ovat T1 ja T3. T3 on suosittu vain märkinä kesinä, ja pieninä pitoisuuksina käytettävä Amistar on tulossa yhä suositummaksi. Ohran kahdesta ruiskutuskerrasta T1:n vaste on parempi. Yli kolmasosa käsitellystä kokonaispeltoalasta ruiskutetaan kahdesti, ja loput saavat suurin piirtein yhtä usein joko yhden ruiskutuksen tai kolme ruiskutusta. Kolmen ruiskutuskerran ohjelmat muodostavat arvoltaan lähes [40—50]* prosenttia markkinoista (T2-ruiskutus on kaikkein arvokkain), kahden ruiskutuskerran ohjelmat [30—40]* prosenttia (T2-ruiskutus on arvokkain), ja yhden ruiskutuskerran ohjelmat hiukan yli [5—10]* prosenttia.

(171) Osapuolet arvioivat, että vuonna 1998 kokonaismyynti oli noin […]* euroa. Niiden arvion mukaan Syngentan markkinaosuus on [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), BASFin [30—40]* prosenttia, sekä Bayerin että DuPontin [5—10]* prosenttia, ja Aventisin alle [0—5]* prosenttia. Markkinatutkimuksen mukaan kokonaismyynti on alle 150 miljoonaa euroa, BASF olisi markkinajohtaja, ja sitä seuraisi pienellä marginaalilla sulautuman seurauksena syntyvä yritys. Näiden kahden yrityksen yhteenlaskettu markkinaosuus olisi noin [60—70] prosenttia. Bayerin markkinaosuus olisi yli [5—10]* prosenttia ja muiden huomattavasti alle [5—10]* prosenttia. Kokonaismarkkinoiden arvioidaan olevan […]* euroa; BASFilla olisi [30—40]* prosentin markkinaosuus, ja sitä seuraisi Syngenta [30—40]* prosentin markkinaosuudellaan (N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia). Bayerilla on [10—20]* prosentin ja DuPontilla ja Aventisilla kummallakin [0—5]* prosentin markkinaosuus. Dow'n markkinaosuus on [0—5]* ja Cyanamidin alle [0—5]* prosenttia.

(172) Kokonaismarkkinat kasvoivat vuonna 1999. Tähän yleiseen kasvuun sisältyy kuitenkin huomattavia markkinaosuuksien muutoksia yritysten välillä: AstraZenecan ilmiömäinen kasvu (myynti kaksinkertaistui) ja BASFin kasvun jatkuminen. Muut yritykset, varsinkin Novartis, menettivät myyntiä huomattavasti. Yleisesti ottaen BASF pysyisi markkinajohtajana, ja sitä seuraisi pienellä marginaalilla sulautuman seurauksena syntynyt yritys. Kokonaismarkkinat ovat […]* euroa. BASFilla on [30—40]* prosentin markkinaosuus, ja se on lisännyt myyntiään lähes […]* eurolla. Syngentan markkinaosuus on [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia). Novartis menetti myynnistään yli […]* euroa, kun taas AstraZeneca lisäsi myyntiään […]* eurolla. Bayerin markkinaosuus on [5—10]* prosenttia, Aventisin [0—5]* prosenttia ja sekä DuPontin että Dow'n [0—5]* prosenttia.

(173) Voidaan todeta, että pelkästään Novartisin maaliskuussa 2000 markkinoille saattaman trifloksistrobiinin vuoden 2000 arvioitu myynti olisi lähes yhtä suuri kuin Novartisin kokonaismyynti vuonna 1999, […]* euroa, mikä vastasi arviolta [10—20]* prosentin markkinaosuutta. Sen vuoksi ei ole epäilystä, etteikö sulautuman seurauksena syntyvä yritys olisi markkinajohtaja vuonna 2000.

Pohjoismaat: Ruotsi, Suomi ja Tanska

(174) Osapuolet arvioivat, että vuonna 1998 Ruotsin markkinoiden arvo on […]* euroa ja että Syngentalla olisi [90—100]* prosentin markkinaosuus (N [50—60]* prosenttia + AZ [30—40]* prosenttia). BASFilla olisi [0—5]* prosentin markkinaosuus. Markkinatutkimus on suurin piirtein vahvistanut nämä arviot. Vuoden 1999 kasvavilla markkinoilla osapuolet säilyttivät markkinaosuutensa niin, että AstraZenecan huomattavat markkinaosuuden lisäykset korvasivat Novartisin menetykset. Osapuolten ohella merkittävä markkinatoimija on BASF.

(175) AstraZeneca ei toiminut viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla ennen Amistarin saattamista markkinoille vuonna 1997, kaksi vuotta ennen kuin BASF saattoi markkinoille Mentor-tuotteensa (KM + fenpropimorfi). Noina kahtena vuonna AstraZeneca valtasi lähes kaksi kolmannesta kokonaismarkkinoista, ja tulos olisi voinut olla vielä tätäkin parempi, jos sen tuotetta olisi ollut laajemmin saatavana, koska saatavuusongelmat rajoittivat myynnin tukitoimia. BASFin onnistui vallata vain alle [5—10]* prosenttia markkinoista, ja sen myynti on huomattavasti pienempi kuin AstraZenecan myynti sinä vuonna, jolloin se saattoi markkinoille Amistarin.

(176) Ennen strobiluriinien markkinoille saattamista Novartis oli propikonatsoli- ja fenpropimorfipohjaisilla tuotteillaan (lähinnä seoksilla) ylivoimainen markkinajohtaja. Myös BASFilla on markkinoilla sekoittamaton fenpropimorfi, mutta sen myynti on hyvin vähäistä myös verrattuna Novartisin fenpropimorfin ja propikonatsolin seoksen (Tilt Topin) myyntiin. Tämän Novartisin seostuotteen oli siten onnistunut estää BASFin sekoittamattoman tuotteen kehitys (ks. myös Tanskaa koskevat tiedot 179 kohdasta lähtien). Novartis sai vuonna 1999 rekisteröityä syprodiniilista ja propikonatsolista koostuvan seoksensa (Stereo), joka on Amistarin kilpailija vehnäviljelmillä. Markkinoilla on triatsoleista lisäksi ainoastaan Aventisin Sportak (prokloratsi), jonka jakelusta vastaa BASF. Se on menettänyt huomattavasti markkinaosuuttaan, ja koska sen vaikutusala on suppea, sillä on lyhyt käyttöaika.

(177) Osapuolet arvioivat, että vuonna 1998 Suomen markkinoiden arvo oli […]* euroa ja että Novartisilla olisi [60—70]* prosentin markkinaosuus, kun taas AstraZeneca ei tuolloin toiminut Suomen markkinoilla. Markkinatutkimus on vahvistanut nämä arviot. AstraZeneca kuitenkin tuli markkinoille vuonna 1999 ja saavutti alle [5—10]* prosentin osuuden markkinoista. Lisäksi Novartis lisäsi myyntiään. Sen vuoksi voidaan päätellä, että sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuus on noin [80—90]* prosenttia.

(178) Kaikki kasvinsuojelutuotteet tuo Suomen markkinoille joko Berner tai Kemira. Näillä yrityksillä on sopimukset yhden tai useamman tuottajan kanssa koko tuotevalikoimasta. Amistar saatettiin markkinoille vasta vuonna 1999, ja Berner on paikallinen rekisteröinnin haltija. Toisin kuin muissa Pohjoismaissa, Suomessa se sai vallattua vain pienen osan koko markkinoista. Novartisin tuotevalikoima (Tilt ja Stereo), jota tuo maahan Kemira, muodostaa edelleen suuren osan muista markkinoista.

(179) Tanskan markkinat ovat neljänneksi tärkeimmät viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat. Koska kokonaismyynti on osapuolten arvion mukaan […]*, se on vain murto-osa kolmanneksi tärkeimpien markkinoiden eli Yhdistyneen kuningaskunnan 160 miljoonan myynnistä. Osapuolet arvioivat, että Syngentan markkinaosuus olisi [80—90]* prosenttia (N [40—50]* prosenttia + AZ [40—50]* prosenttia). BASFilla olisi [5—10]* prosentin ja Bayerilla [0—5]* prosentin markkinaosuus. Kokonaismarkkinat kasvoivat vuonna 1999 jonkin verran, mutta Novartis menetti myyntiään ja markkinaosuuttaan huomattavasti. AstraZeneca kuitenkin korvasi nämä menetykset reilusti. Yleisesti ottaen Syngenta säilytti suuren markkinaosuutensa. Markkinatutkimus osoittaa, että sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuus oli yli [60—70]* prosenttia vuonna 1998 ja että se kasvoi vuonna 1999 lähes [70—80]* prosenttiin.

(180) Tanskassa on muiden Pohjoismaiden tavoin rekisteröity vasta muutamia kasvinsuojelutuotteita. Tämä koskee myös viljan sienitautien torjunta-aineita. Monia uusista triatsoleista on testattu Pohjoismaissa, mutta ne eivät ole läpäisseet rekisteröintikokeita. Tanskan markkinoille on tyypillistä se, että annokset ovat erittäin pieniä muuhun Eurooppaan verrattuna. Kun Amistarin käyttösuositus on 1 l/ha ja sekoittamattomana käytettäessä noin 0,6—0,9 l/ha, tanskalainen viljelijä käyttää sitä vain 0,3 l/ha.

(181) Sen jälkeen, kun Novartisin Tilt tuotiin markkinoille vuonna 1982, sen markkinaosuus on ollut noin [80—90]* prosenttia aina strobiluriinien markkinoille tuloon asti. Muita markkinatoimijoita olivat Bayer (Bayfidan), Aventis (Sportak) ja BASF (Corbel). Eräs kilpailija esitti, että tuolloin oli rekisteröity vain kaksi tärkeää sienitautien torjunta-ainetta, nimittäin fenpropimorfi (jota tuottivat Novartis ja BASF) ja propikonatsoli (vain Novartis) ja että Novartisin onnistui estää BASFin sekoittamattoman fenpropimorfin myynti saattamalla markkinoille fenpropimorfista ja propikonatsolista koostuva seos. Bayerin Folicur (tebukonatsoli) rekisteröitiin vuonna 1997, kahdeksan vuotta sen jälkeen, kun rekisteröintihakemus oli tehty. Folicur saavutti noin [5—10]* prosentin markkinaosuuden vuonna 1998, mutta sen myynti väheni huomattavasti vuonna 1999.

(182) Amistarin saattaminen markkinoille vuonna 1998 oli valtava menestys, ja kahdessa vuodessa se valtasi markkinoista [40—50]* prosenttia. BASF saattoi markkinoille oman KM:stä ja fenpropimorfista koostuvan Mentor-seoksensa vuonna 1999, mutta sen myynti jäi huomattavasti alle AstraZenecan edellisen vuoden myynnin. Lisäksi ei ole odotettavissa, että KM:n ja epoksikonatsolin seosta rekisteröitäisiin missään Pohjoismaassa. AstraZeneca ei toisaalta ole hyödyntänyt Amistar Pro -tuotteensa rekisteröintiä vuosina 1998 ja 1999.

(183) Novartisin johtava tuote, Tilt Top (propikonatsoli + fenpropimorfi), on menettänyt myyntiään huomattavasti;

tätä menetystä on korvannut vain osittain uuden syprodiniilista ja propikonatsolista koostuvan seoksen (Stereo) saattaminen markkinoille vuonna 1999. Novartis pysyy kuitenkin triatsoleista ja morfoliineista koostuvalla tuotevalikoimallaan selvästi Tanskan markkinoiden toiseksi suurimpana tuottajana. Voidaan todeta, että Amistarin ja Tiltin säiliöseosta pidetään […]*. Sulautuma poistaa siten automaattisesti tämän […]*.

Muut viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinat

(184) Osapuolet arvioivat olevansa todennäköisesti markkinajohtajia Espanjassa, mutta markkinatutkimus ei vahvista tätä. Irlannissa osapuolet menettivät markkinajohtajuutensa ([40—50]* prosenttia vuonna 1998) BASFille vuonna 1999. Kaikissa muissa maissa markkinajohtaja on BASF, tai osapuolilla on enintään noin [20—30]* prosentin markkinaosuus. Suurin markkinaosuus, [30—40]* prosenttia, niillä on Itävallassa, jossa Bayerilla on [20—30]* prosentin markkinaosuus.

Uudet tuotteet

(185) Kuten kohdassa 139 on osoitettu, tästä hetkestä ainakin vuoden 2003 loppuun ainoat uudet strobiluriinipohjaiset tuotteet tulevat vain sulautuman seurauksena syntyvältä yritykseltä ja BASFilta. Novartis on saattamassa ETA-alueen markkinoille uuden strobiluriininsa, trifloksistrobiinin. AstraZenecalla on kehitteillä uusi, ensimmäinen toisen sukupolven strobiluriini, pikoksistrobiini, jonka se aikoo saattaa markkinoille […]*. Kummankin osapuolen sisäiset asiakirjat osoittavat, että ne olettavat BASFin saattavan markkinoille toisen sukupolven strobiluriininsa, BAS500F:n, vuonna 2002.

(186) Yhdenkään muihin kuin strobiluriineihin kuuluvan uuden tehoaineen ei oleteta tulevan ETA-alueen viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoille ennen […]*. Ainoat uudet tuotteet ovat olemassa olevien aineiden seoksia ja joitakin olemassa olevien tuotteiden uusia lanseerauksia muissa maissa.

Katsaus nykyisiin markkinaosuuksiin

(187) Seuraavassa taulukossa luodaan yleiskatsaus sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen ja BASFin markkinaosuuksiin vuosina 1998 ja 1999 viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleisillä markkinoilla. Katsaus koskee ETA-aluetta ja asiaan liittyviä kansallisia markkinoita kuudessa maassa: Ranskassa, Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa.

(%)

	Kaikki viljakasvien sienitautien torjunta-aineet			
	1998		1999	
	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF
ETA	[30—40]*	[30—40]*	[30—40]*	[30—40]*
FR	[40—50]*	[30—40]*	[30—40]*	[30—40]*
DE	[30—40]*	[40—50]*	[30—40]*	[30—40]*
UK	[30—40]*	[30—40]*	[30—40]*	[30—40]*
DK	± [60—70]*	± [10—20]*	± [70—80]*	± [10—20]*
SV	[90—100]*	[0—5]*	[80—90]*	± [5—10]*
FIN	[60—70]*		[80—90]*	

Odotettavissa olevat markkinaosuudet

(188) Kuten edellä on osoitettu, kun otetaan huomioon Novartisin strobiluriinin odotettavissa oleva myynti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei ole epäilystäkään, etteikö sulautuman seurauksena syntyvä yritys olisi vuonna 2000 markkinajohtaja myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

(189) AstraZenecalle markkinointivuosi 1999—2000 on ensimmäinen, jolloin sillä ei ole Amistariin liittyviä saatavuusongelmia. Aiempina vuosina Amistarin tuotantokapasiteetti on ollut rajallinen, mistä on ollut seurauksena se, että ne määrät, joita joihinkin maihin on voitu toimittaa, on myyty erittäin lyhyessä ajassa. Amistarin myynti on sen vuoksi toistaiseksi ollut vähäisempää kuin tuotteen potentiaali antaisi odottaa. Ranskassa AstraZeneca odottaa lisäävänsä kaudella 1999/2000 markkinaosuuttaan […]* ja saavuttavansa […]* markkinaosuuden, mikä vaatii Amistarin, Amistar Pron ja Amistar Terin myynnin lisääntymistä noin […]*. Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla on vuoden 1999 markkinointisuunnitelman perusteella selvää, että yleisenä tavoitteena on […]*.

(190) Novartisin markkinointisuunnitelmassa ennakoidaan […]* kokonaisosuutta viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla ETA-alueella vuonna 2003.

(191) Ehkä korkeimman tason yleiskuva osapuolten oletetusta tulevasta markkinaosuudesta viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Euroopassa on peräisin strobiluriineja käsittelevässä kohdassa mainitusta syyskuussa 1999 päivätystä asiakirjasta, jonka perusteella AstraZenecan hallitukselta pyydettiin suostumusta pikoksistrobiinin kehittämiseen tehtävään investointiin. BASFin ja Novartisin myyntiodotukset on esitetty kyseisessä asiakirjassa seuraavasti:

Osuudet viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoista EU:ssa vuonna 2005

(%)

Strobiluriinit	Zeneca	BASF	Novartis	Muut	Kokonaismyynti
Varhaisvehnä	[10—20]*	[10—20]*	[20—30]*		[…]*
Myöhäisvehnä	[40—50]*	[10—20]*	[0—5]*		[…]*
Ohra	[20—30]*	[5—10]*	[10—20]*		[…]*
Myynti (milj. dollaria)	[…]*	[…]*	[…]*		[…]*
Osuus kaikista viljakasvien sienitautien torjunta-aineista	[30—40]*	[10—20]*	[10—20]*		[50—60]*

(%)

Muut sienitautien torjunta-aineet	Zeneca	BASF	Novartis	Muut	Kokonaismyynti
Varhaisvehnä	[0—5]*	[20—30]*	[10—20]*	[0—5]*	[…]*
Myöhäisvehnä		[5—10]*	[5—10]*	[20—30]*	[…]*
Ohra		[10—20]*	[10—20]*	[10—20]*	[…]*
Myynti (milj. dollaria)	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Osuus kaikista viljakasvien sienitautien torjunta-aineista	[0—5]*	[10—20]*	[10—20]*	[10—20]*	[40—50]*

(%)

Kaikki viljakasvien sienitautien torjunta-aineet	Zeneca	BASF	Novartis	Muut	Kokonaismyynti
Varhaisvehnä	[20—30]*	[30-40]*	[30—40]*	[0—5]*	[…]*
Myöhäisvehnä	[40—50]*	[20-30]*	[10—20]*	[20—30]*	[…]*
Ohra	[20—30]*	[20-30]*	[20—30]*	[10—20]*	[…]*
Myynti (milj. dollaria)	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*	[…]*
Markkinaosuus yhteensä	[30—40]*	[20—30]*	[20—30]*	[10—20]*	

(192) Edellä olevan yleiskatsauksen mukaan sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen yhteenlaskettu markkinaosuus on [50—60]* prosenttia viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleisistä markkinoista. Voidaan todeta, että eräs kilpailija ennustaa sulautuman seurauksena syntyvälle yritykselle samanlaisia markkinaosuuksia vuodeksi 2003. Lisäksi useimmat kilpailijat olettavat, että strobiluriinipohjaisten tuotteiden osuus kokonaismyynnistä on noin 60—70 prosenttia. Jos strobiluriinit muodostaisivat tämän olettamuksen mukaan [60—70]* prosenttia kokonaismyynnistä, sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen osuus viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleisistä markkinoista nousisi vielä [0—5]* prosenttia.

(193) Seuraavassa taulukossa annetaan ennuste sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen ja BASFin tulevista markkinaosuuksista vuosina 2000 ja 2004 viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleisillä markkinoilla ETA-alueella. Taulukko perustuu AstraZenecan, Novartisin ja BASFin komissiolle toimittamiin myyntiennusteisiin. Arvion koko markkinoiden koosta on tehnyt BASF ([35]). […]*

([35]) Vain Novartis ja BASF ovat toimittaneet arviot koko ETA-alueen markkinoista, ja BASFin vuotta 2000 koskeva arvio on lähimpänä markkinatutkimuksen tulosten mukaista markkinoiden vuoden 1999 kokonaisarvoa. Vain BASF on toimittanut arviot kansallisista markkinoista. Myös Saksaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevat vuoden 2000 arviot ovat suhteellisen lähellä komission markkinatutkimuksesta saatua vuoden 1999 markkinoiden arvoa. Tämä ei päde Ranskaan, jota koskeva BASFin arvio vuodeksi 2000 on huomattavasti vuoden 1999 myyntiä alhaisempi. Arviota on kuitenkin käytetty johdonmukaisuussyistä.

(%)

ETA	Syngenta	BASF
2000	[40—50]*	[20—30]*
2001	[50—60]*	[20—30]*
2002	[50—60]*	[30—40]*
2003	[50—60]*	[30—40]*
2004	[50—60]*	[30—40]*

(194) Edellä olevasta taulukosta käy ilmi, että sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä olisi jokaisena vuonna vuodesta 2000 eteenpäin vähintään [10—20]* prosenttiyksikön johtoasema verrattuna vuonna 1999 olleeseen [0—5]* prosenttiyksikön johtoasemaan.

(195) Samaa menetelmää käyttäen tulos Ranskan, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla on seuraavanlainen ([36]):

(%)

	Ranska		Saksa		Yhdistynyt kuningaskunta	
	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF	Syngenta	BASF
2000	[50—60]*	[30—40]*	[40—50]*	[30—40]*	[50—60]*	[30—40]*
2001	[60—70]*	[30—40]*	[40—50]*	[30—40]*	[60—70]*	[20—30]*
2002	[60—70]*	[30—40]*	[50—60]*	[40—50]*	[60—70]*	[30—40]*
2003	[60—70]*	[30—40]*	[50—60]*	[40—50]*	[60—70]*	[40—50]*
2004	[60—70]*	[30—40]*	[50—60]*	[40—50]*	[70—80]*	[40—50]*

(196) Edellä olevasta taulukosta käy ilmi, että sulautuman seurauksena syntyvä yritys on kaikilla viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden kansallisilla markkinoilla selvä markkinajohtaja vuonna 2000 ja että sillä on 11—23 prosenttiyksikön johtoasema. Myöhemmin tämä johtoasema vain kasvaa kussakin kolmessa maassa.

(197) Kuten edellä on osoitettu, käytetty menetelmä perustuu BASFin arvioon kokonaismarkkinoista ja koskee sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen ja BASFin myyntiennusteita prosenttiosuutena tästä arviosta. Tämän arvion perusteella kummankin osapuolen ennusteiden summa voi olla yli [90—100]* prosenttia. Tämän arvion etuna on kuitenkin se, että kummankin yrityksen suhteellinen vahvuus on ilmaistu yhden tekijän funktiona. Komissio on laskenut tulevat markkinaosuudet myös kaikkien tärkeimpien T&K-toimintaa harjoittavien kilpailijoiden ennusteiden pohjalta. Tässä skenaariossa markkinoiden arvioitu kokonaiskoko on kunkin yrityksen omien ennusteiden summa. Myös näiden laskelmien perusteella sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuus olisi Saksassa [40—50]* prosenttia, Ranskassa [40—50]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [50—60]* prosenttia. BASFilla olisi vastaavasti Saksassa [30—40]* prosentin, Ranskassa [20—30]* prosentin ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [30—40]* prosentin markkinaosuudet. Sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä olisi näin ollen markkinoilla johtoasema, joka vaihtelisi noin 10:stä yli 25 prosenttiyksikköön.

(198) Edellä kuvatut suuret markkinaosuudet viittaavat vahvasti siihen, että ilmoitettu liiketoimi johtaa määräävän aseman luomiseen viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla. Tätä päätelmää tukee se seikka, että Syngentan vahvoihin strobiluriineihin ja muihin kuin strobiluriineihin perustuvien torjunta-aineiden laaja valikoima antaa sille mahdollisuuden noudattaa sellaisia tuotevalikoimaan liittyviä strategioita, jotka eivät ole yhdenkään kilpailijan ulottuvilla ja joiden ansiosta Syngenta voi itse asiassa hyödyntää määräävää markkina-asemaansa. Näitä viimeksi mainittuja perusteluja tarkastellaan lähemmin seuraavissa jaksoissa.

([36]) Komission käytettävissä olevat tiedot eivät mahdollista vastaavanlaisen ennusteen tekemistä Pohjoismaista.

Tuotevalikoimastrategiat

(199) Edellä kuvatut katsaukset nykyisiin ja tuleviin markkinaosuuksiin ja tuotelanseerauksiin perustuvat arvioihin ennen sulautumaa vallinneesta tilanteesta ja siis arvioihin niiden kolmen yrityksen välisestä kilpailusta, jotka tarjoavat strobiluriinituotteita ja joilla kullakin on myös muihin kuin strobiluriineihin perustuvia omia tuotteita. Näissä arvioissa ei sen vuoksi ole otettu huomioon etuja, joita sulautuman seurauksena syntyvä yritys saa Novartisin ja AstraZenecan tuotteiden yhdistämisestä.

Aiemmat esimerkit

(200) Esimerkkinä niistä mahdollisuuksista, joita tuotevalikoiman hallinta voi tarjota yritykselle viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Euroopassa, viitataan aiemmin kuvattuun, Tanskan markkinoilla vuosia sitten vallinneeseen tilanteeseen. Kaksi tärkeintä rekisteröityä tuotetta olivat propikonatsoli- ja fenpropimorfipohjaisia. Novartisilla oli kumpaankin tehoaineeseen perustuvat tuotteet, kun taas BASFin tuote perustui vain fenpropimorfiin. Yhdistämällä nämä kaksi tehoainetta Novartis onnistui valtaamaan BASFilta suuren markkinaosuuden.

(201) Toinen esimerkki koskee edellä kuvattuja Saksan markkinoita, joilla Zenecan ja Novartisin välinen sopimus atsoksistrobiini- ja fenpropidiinipohjaisten tuotteiden säiliöseoksia koskevista suosituksista antaa yrityksille mahdollisuuden tarjota houkuttelevampaa seosta muiden kilpailijoiden fenpropimorfi- tai kvinoksifeenipohjaisten seosten vahingoksi (härmäsienten torjunnassa).

Sekoittamattomien strobiluriinituotteiden poistaminen markkinoilta

(202) Sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on hyvät mahdollisuudet hyödyntää asemaansa edelleen vetämällä markkinoilta pois sekoittamattomat strobiluriininsa tai ainakin olemalla tuomatta markkinoille uusia sekoittamattomia strobiluriineja. Tämä on mahdollista, jos valmiit seokset tarjoavat täyden tautien torjunnan ja mahdollistavat asianmukaisen resistenssinhallinnan.

(203) Edellä on kuvattu, miten AstraZenecan — toisin kuin BASFin — tuotevalikoimassa ei ollut juurikaan mahdollisuuksia kehittää tällaisia seoksia, joten AstraZenecan yleisten etujen mukaista oli tarjota sekoittamatonta atsoksistrobiinia. Koska atsoksistrobiini menestyi hyvin, muiden tuottajien, joilla oli sen kanssa sekoitettaviksi sopivia tehoaineita, oli tärkeää pystyä käyttämään tätä mahdollisuutta. Tässä yhteydessä voidaan viitata Bayerin Pronto- ja Pronto Plus -tuotteisiin (tebukonatsoli ja spiroksamiini) ja Aventisin Flamencoon (flukvinkonatsoli). Tehoaineiden vahvuuksia vertailevasta taulukosta (115 kohta) käy ilmi, että Amistarin ja Flamencon seoksen voisi vahvuudeltaan korvata atsoksistrobiinin ja Novartisin syprokonatsolista koostuva valmisteseos. Bayerin Pronto/Plus-tuotteen voisi myös vahvuutensa puolesta suurelta osin korvata syprokonatsolin ja jonkin morfoliinin yhdistelmällä. Vaikuttaa siltä, että sulautuman seurauksena syntyvältä yritykseltä puuttuu huipputuote vain Fusarium roseum -sienen torjuntaan. Tässä segmentissä säiliöseosten käyttö on edelleenkin tarpeen. Voidaan kuitenkin todeta, että paras keino välttää Fusarium roseum -sienen riski on muokata pelto maissin sadonkorjuun jälkeen ja kylvää jotakin vähemmän herkkää lajiketta ([37]).

(204) Vastauksessaan osapuolet ovat todenneet, että sulautuman seurauksena syntyvä yritys on velvollinen myymään jatkossakin sekoittamatonta atsoksistrobiinia, koska sitä käytetään pääasiassa sekoittamattomana, jollaisena se kilpailee suoraan seosten kanssa. Muut osapuolten mainitsemat syyt liittyvät viljelijöiden mieltymyksiin valmistaa säiliöseoksia, seosten kalliimpaan hintaan, siitä aiheutuvaan markkinaosuuden menetykseen sekä siihen seikkaan, että uuden valmisteseoksen kehittäminen vaatii 3—4 vuoden kehitystyön ja rekisteröinnin.

(205) Komissio myöntää viiveen, joka vaaditaan, ennen kuin uusia seoksia voi tuoda markkinoille. Tämä voi kuitenkin olla kannattavaa kilpailuympäristössä, jossa ainoa muu strobiluriinin tuottaja (BASF) ei tarjoa strobiluriinejaan sekoittamattomina ja jossa sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on tuotevalikoimassaan sopivia seosten ainesosia. Voidaan todeta, että osapuolten väitteet perustuvat olettamukselle, että viljelijällä on käytössään vaihtoehtoinen sekoittamaton strobiluriini; sitä ei kuitenkaan enää olisi, jos sulautuman seurauksena syntyvä yritys niin päättäisi.

Kilpailijoiden kanssa tehtävän seoksiin liittyvän yhteistyön lopettaminen

(206) Syngentan taloudellisten etujen mukaista olisi lopettaa kilpailijoiden kanssa tehtävä seoksiin liittyvä yhteistyö, koska kyseinen tuote on päällekkäinen Syngentan omien

([37]) Ks. Dr. Manfred Bartelsin artikkeli (mt.) ja Perspectives Agricoles, Février 2000.

tuotteiden kanssa. Voidaan todeta, että pikoksistrobiini sopisi härmäsienen torjuntaan yhtä erinomaisesti kuin kvinoksifeeni. Seokseen voitaisiin lisätä resistenssinhallinnan vuoksi vielä jokin morfoliini.

(207) Lisäksi sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen etujen mukaista ei pitkällä aikavälillä välttämättä olisi jatkaa atsoksistrobiinin toimitussopimusta Bayerin kanssa sen Pohjoismaissa myytävää, spiroksamiinia sisältävää seosta varten. On oletettavaa, että sopimuksen päättymiseen mennessä markkinoille on jo tullut pikoksistrobiini, joka torjuu härmäsientä vielä tehokkaammin.

Uusien yhdisteiden saattaminen markkinoille — Syngentan tuotevalikoima

(208) Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden Euroopan markkinoilla, jotka ovat yleisesti avoinna uusille tuotteille, Syngentan tuotevalikoima tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia tuoda markkinoille uusia, mahdollisesti hyvin menestyksekkäitä seoksia, joiden avulla se voi edelleen lisätä myyntiään edellä kuvattujen menetelmien lisäksi. Sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä olisi tällä hetkellä markkinoilla 31 eri valmistetta. Erään kilpailijan mukaan odotettavissa on 12 uutta yhdistettä, joista 10 on mahdollisia vasta sulautuman jälkeen. Näitä ovat seokset, joiden yhtenä ainesosana on joko atsoksistrobiini tai pikoksistrobiini (molemmat AstraZenecan) ja toisena propikonatsoli, syprokonatsoli, fenpropidiini, syprodiniili tai asibentsolaari-S-metyyli. […]* ([38])

(209) Osapuolet ovat todenneet, että atsoksistrobiinin ja syprodiniilin seos vaatisi täyden annoksen syprodiniilia silmätäplän torjuntaan, joten seos olisi viljelijälle erittäin kallis ratkaisu. On väitetty, että viljelijä voisi käyttää taloudellisempaa strobiluriinin ja prokloratsin seosta. Seokseen pitäisi lisätä myös jotakin triatsolia hyvän resistenssinhallinnan takaamiseksi ja parantavan vaikutuksen aikaan saamiseksi, mikä lisäisi kustannuksia edelleen. Lisäksi on viitteitä tehohävikistä, kun strobiluriineja yhdistetään syprodiniiliin. Näitä väitteitä voidaan epäillä, koska Novartis on äskettäin tuonut markkinoille syprodiniilin ja oman triatsoleihin kuuluvan syprokonatsolinsa seoksen, jossa syprodiniili ei ole "täytenä annoksena", ja koska strobiluriinin lisääminen tähän seokseen muodostaisi tarkoituksenmukaisen, erittäin monikäyttöisen T1-tuotteen. On totta, että prokloratsi on halvempaa kuin syprodiniili ja että ITCF tutkii parhaillaan mahdollisuutta valmistaa seos, jossa olisi puolet syprodiniilia ja puolet prokloratsia. Toisaalta koko Novartisin nykyinen markkinointiväite perustuu siihen käsitykseen, että prokloratsiin verrattuna syprodiniili tarjoaa hyvän vastineen rahalle (se maksaa enemmän, mutta hintaero korvautuu reilusti paremmalla katteella paremman tautien torjunnan ansiosta).

(210) Kuten edellä on todettu, osapuolilla vaikuttaa olevan tuotevalikoimassaan vain yksi heikkous, joka liittyy Fusarium roseum -sienen torjuntaan. Kaikkien muiden tautien torjunnassa osapuolten tuotteita käytetään jo luokkansa parhaassa seoksessa ([39]), ja muiden osapuolten tuotteiden markkina-asemaa voivat heikentää uudet valmisteet sekä uusien strobiluriinien saattaminen markkinoille.

Jakelu

(211) Sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä olisi kaksi kampanjaa ennen kuin BASFin uuden tuotteen odotetaan tulevan markkinoille. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet hyötyä BASFin nykyisen strobiluriinipohjaisen tuotevalikoiman heikkoudesta. Lisäksi sulautuman seurauksena syntyvä yritys toisi BASFin kanssa samaan aikaan markkinoille vielä vahvemman uuden tuotteen (pikoksistrobiinin). Tällaisessa tilanteessa sulautuman seurauksena syntyvä yritys voisi soveltaa AstraZenecan Ranskassa käyttämää Amistarin jakelumenetelmää tai muita vastaavia menetelmiä. Tämä voisi olla jakeluketjun kannalta kannattavaa samoista syistä kuin Ranskassakin (taattu kate, uusien tuotteiden saatavuus, kilpailijoista erottava tekijä). Kahden johtavan strobiluriinin ansiosta nämä kaksi (tietyn maan tai alueen) johtavaa jälleenmyyjää saisivat lisäksi kumpikin valikoimiinsa tuotteen yksinoikeudella. Vaikka strobiluriinipohjaisten tuotteiden myyntiä ei annettaisikaan yksinoikeudella tehtäväksi, sulautuman seurauksena syntyvä yritys voisi lukuisten seosten ansiosta antaa kummallekin johtavalle jälleenmyyjälle tuotteen, joka on niiden alueella tai maassa ainutlaatuinen.

(212) Vastaavanlainen menetelmä sopisi Novartisin Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevaan strategiaan, koska se voisi palkita jälleenmyyjän siitä, että tämä saa asiakkainaan olevat viljelijät ostamaan Novartisin tuotteita tietyn rajan ylittävällä summalla. Kaikilla tällaisilla menetelmillä, jotka eivät välttämättä rajoitu sienitautien torjunta-aineisiin, on hyvät onnistumismahdollisuudet, koska sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on laajempi tuotevalikoima ja suuri painoarvo markkinoilla.

(213) Viljakasvien sienitautien torjunta-aineet ovat jälleenmyyjille kaikissa jäsenvaltioissa kannattavimpia markkinoita. Tiivis yhteistyö sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen kanssa antaa niille mahdollisuuden säilyttää katteen-

([38]) […]*

([39]) Ks. Journée UIPP, Fongicides Céréales, 12.10.1999, "Traitements et interventions de printemps".

sa. Sen vuoksi jälleenmyyjien voi odottaa siirtävän mahdollisen hintojen nousun viljelijöille sen sijaan, että ne pyrkisivät käyttämään mahdollista tasoittavaa neuvotteluvoimaansa.

Seuraukset muille kilpailijoille

(214) Muilla muita kuin strobiluriinipohjaisia tuotteita valmistavilla yrityksillä ei ole mahdollisuuksia haastaa osapuolten asemaa. Kuten edellä on osoitettu, sulautuma antaa osapuolille mahdollisuuden vähentää näille yrityksille avoinna olevia markkinamahdollisuuksia edelleen poistamalla markkinoilta sekoittamattomat strobiluriinituotteet ja kehittämällä valmiita tuotteita.

BASFin asema

(215) Edellä mainitussa, syyskuussa 1999 päivätyssä asiakirjassa, jonka perusteella AstraZenecan hallitukselta pyydettiin lupaa investoida pikoksistrobiinin kehittämiseen, AstraZeneca tarkastelee pikoksistrobiinin hintaa ja esittää, että […]*.

(216) BASFin myyntiennusteet vahvistavat [BASFin liikesalaisuus]*. Sen uusien tuotteiden tulevasta menestyksestä on kuitenkin epäilyjä. AstraZenecan omien koetulosten perusteella on selvää, että sen uusi strobiluriini on parempi kuin BASFin tuote. Toisaalta [BASFin liikesalaisuus]* sen myyntiennusteessa ei ehkä ole otettu huomioon tätä seikkaa.

(217) AstraZenecan oman arvion ja edellä esitettyjen BASFin tulevia myyntilukuja koskevien seikkojen perusteella voidaan todeta, että sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkina-aseman haastaminen ei olisi BASFin etujen mukaista; BASF pikemminkin seuraisi sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen hintajohtajuutta. Lisäksi sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on useiden strobiluriinivaihtoehtojen ansiosta mahdollisuus asemoida jokin strobiluriiniseoksistaan markkinoilla BASFin nykyisten KM-pohjaisten tuotteiden rinnalle, joten se voi tarvittaessa maksaa helposti samalla mitalla takaisin. BASFin ei ole mahdollista toimia suoraan samalla tavoin.

Päätelmä

(218) Viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaiset torjunta-aineet ovat viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden Euroopan markkinoilla keskeisiä vaikuttajia. Kuten edellä on todettu, on vahvoja viitteitä siitä, että ne voivat myös muodostaa erilliset markkinat. Strobiluriinien myynti on puolet viljakasvien sienitautien kaikkien torjunta-aineiden myynnistä, ja niiden osuuden odotetaan lisääntyvän edelleen. Strobiluriinien tuotannossa oli ennen vuotta 2000 vain kaksi kilpailijaa: BASF ja AstraZeneca. BASF on nopeasti menettämässä markkinajohtajuuttaan koko ETA-alueella. Kun BASFin markkinaosuus vuonna 1997 oli [60—70]* prosenttia, vuonna 1999 se oli enää [50—60]* prosenttia. Lisäksi Novartis on tuomassa markkinoille uuden strobiluriininsa.

(219) Ilman sulautumaa kilpailu olisi kehittynyt näiden kolmen yrityksen välillä niiden innovatiivisten tuotteiden pohjalta. Sulautuman seurauksena markkinoilta poistuu yksi innovaattori, mikä voi vähentää kannusteita jatkaa innovointia. Joka tapauksessa sulautuma yhdistää kaksi kaikkiaan kolmesta strobiluriinin tuottajasta ja vähentää kilpailua, joka olisi muutoin kehittynyt nykyisten ja kehitteillä olevien tuotteiden pohjalta.

(220) Vuoden 1999 tilanne ei anna edustavaa kuvaa tulevasta kehityksestä. Sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen yhteenlaskettu myynti ylittää BASFin myynnin jo vuonna 2000. Ensinnäkin vuosi 2000 on ensimmäinen, jolloin AstraZenecan strobiluriineilla ei enää ole kapasiteettirajoituksia. Toiseksi BASFin tuotteiden myynnin odotetaan vähenevän, koska niitä pidetään heikompina. Kolmanneksi Novartis on saattamassa markkinoille uuden strobiluriininsa ja odottaa sen myynnin nousevan huomattavaksi.

(221) Sulautuman seurauksena syntyvä yritys pystyy lisäämään markkinajohtajuuttaan uuden strobiluriinin (AstraZenecan pikoksistrobiinin) markkinoille tulon ansiosta. Tähän tehoaineeseen perustuvat tuotteet ovat teknisesti parempia kuin BASFin uudet strobiluriinituotteet. Kilpailijoiden uusia tuotteita ei ole odotettavissa markkinoille ennen vuotta 2004. AstraZenecan omien markkina-arvioiden mukaan sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen osuus viljakasvien sienitautien strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden myynnistä koko yhteisössä olisi […]* mennessä yli [60—70]* prosenttia. Kummankin yrityksen myyntiennusteiden perusteella tämä osuus olisi pienempi. Näiden kahden prosenttiluvun ero johtuu kuitenkin pääasiassa AstraZenecan omista arvioista.

(222) Viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden yleisillä markkinoilla sulautuman seurauksena syntyvä yritys oli [30—40]* prosentin markkinaosuudellaan ETA-alueen markkinajohtaja jo vuonna 1999. Tämä koskee myös Ranskan ja Saksan markkinoita. Yhdistyneessä kuningaskunnassa BASFilla oli vuonna 1999 hyvin kapea johtoasema, mutta kun otetaan huomioon Novartisin strobiluriinin arvioitu myynti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei ole epäilystäkään siitä, etteikö sulautuman seurauksena syntyvä yritys olisi vuonna 2000 sielläkin

markkinajohtaja. Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa sulautuman seurauksena syntyvä yritys on yli [70—80]* prosentin markkinaosuuksillaan selvä markkinajohtaja. Kun otetaan huomioon strobiluriinipohjaisten torjunta-aineiden kasvava merkitys viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla ja osapuolten markkina-asema (ks. edellä), sulautuman seurauksena syntyvä yritys saavuttaa AstraZenecan arvion mukaan [50—60]* prosentin markkinaosuuden yhteisössä vuonna […]*. Myös kahden muun myyntiennusteissa käytetyn menetelmän perusteella on ilmeistä, että sulautuman seurauksena syntyvästä yrityksestä tulee selvä markkinajohtaja. Yksi menetelmä osoittaa 11—23 prosenttiyksikön johtoasemaa […]*, mikä myöhemmin kasvaa edelleen. Toisen menetelmän mukaan sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuus […]* on Saksassa [40—50]* prosenttia, Ranskassa [40—50]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [50—60]* prosenttia, ja sen johtoasema BASFin suhteen on noin [10—30]* prosenttiyksikköä.

(223) Sulautuman seurauksena syntyvä yritys pystyy hyödyntämään asemaansa käyttämällä toteuttamiskelpoisia ja taloudellisesti järkeviä strategioita. Tällainen strategia on esimerkiksi sekoittamattomien strobiluriinituotteiden (joissa on tehoaineena vain strobiluriinia) vetäminen markkinoilta ja niiden korvaaminen valmisteilla, joissa on tehoaineita muista sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen tuotevalikoimaan kuuluvista kemikaaliluokista. Tämän seurauksena muut kilpailijat menettävät nykyiset mahdollisuutensa myydä omia, muihin kuin strobiluriineihin kuuluvia tuotteitaan säiliöseoksina yhdessä AstraZenecan sekoittamattoman strobiluriinin kanssa. Toinen strategia on laajentaa muihinkin jäsenvaltioihin AstraZenecan Ranskassa käyttämä jakelustrategia, jonka mukaan sen strobiluriinituotetta jaetaan selektiivisesti, mikä takaa jälleenmyyjien lojaaliuden. Markkinatutkimuksesta käy myös ilmi, että BASF ei pystyisi haastamaan sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen asemaa vaan että se pikemminkin seuraisi sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen hintajohtajuutta. Edellä kuvatuista syistä komissio katsoo, että ilmoitettu liiketoimi johtaisi määräävän aseman luomiseen viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa, Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa.

SOKERIJUURIKKAAN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET

Tekniset näkökohdat

(224) Sokerijuurikkaan tärkeimmät taudit ovat härmäsieni (Erisyphe), ruostesieni (näitä kumpaakin esiintyy yleisesti myös viljakasveilla), Cercospora-lehtilaikku (vain sokerijuurikkaalla esiintyvä tauti) ja Ramularia-laikkutauti (myös vihanneksilla esiintyvä tauti). Taudit alkavat kehittyä kasvukauden eri vaiheissa niin, että ensin esiintyy härmäsientä, sitten lehtilaikkua ja viimeiseksi laikkutautia ja ruostesientä. Jos viljelmällä esiintyy härmäsientä, tarvitaan tavallisesti kaksi käsittelyä. Jos sitä ei esiinny, yksikin käsittely voi riittää. Useimmat rekisteröidyistä sienitautien torjunta-aineista torjuvat kaikkia tauteja, mutta niiden teho voi vaihdella.

(225) Torjunta-aineen käyttöön vaikuttavat huomattavasti riippumattomien tutkimuslaitosten, esimerkiksi ranskalaisen ITB:n ja belgialaisen KBIBV-IRBABin, antamat tekniset neuvot. Kreikassa viljelijöillä on sopimuksen mukainen velvoite noudattaa Hellenic Sugar Industryn suosituksia; tämä yritys ostaa tuotteet kansainvälisen tarjouskilpailun perusteella.

ETA-alueen markkinat

(226) Vuonna 1997 sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden kokonaismyynti ETA-alueella oli osapuolten mukaan […]* euroa, ja Novartisin osuus näistä markkinoista oli [40—50]* ja AstraZenecan [10—20]*prosenttia. DuPontin markkinaosuus oli [10—20]* prosenttia ja Aventisin [5—10]* prosenttia. Vuonna 1998 osapuolten arvioitu kokonaismyynti oli […]* euroa. Novartisin markkinaosuus oli [40—50]* prosenttia, AstraZenecan [10—20]* prosenttia, DuPontin [10—20]* prosenttia ja Aventisin [0—5]* prosenttia. Vuoden 1999 ([40]) kokonaismyynniksi arvioidaan […]* euroa, ja Novartisin markkinaosuuden arvioidaan olleen [40—50]* prosenttia, DuPontin [10—20]* prosenttia, AstraZenecan [5—10]* prosenttia, Sipcamin [0—5]* prosenttia ja sekä Aventisin että BASFin [0—5]* prosenttia. Voidaan todeta, että osapuolten markkina-arvioista eivät käy ilmi ne yritykset, joiden myynti on noin [10—20]* prosenttia.

(227) Tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Ranskassa, jossa vuoden 1998 myynti oli […]* euroa ja vuoden 1999 myynti […]* euroa; seuraavaksi tärkeimpiä markkinoita ovat Italia ([…]* euroa), Espanja ([…]* miljoonaa euroa vuonna 1998 ja […]* miljoonaa euroa vuonna 1999) sekä Saksa ([…]* euroa). Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Islannissa ei käytetä sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineita. Kaikissa muissa ETA-maissa myynti on alle […]* euroa; vähiten myyntiä, […]* euroa, oli Tanskassa vuonna 1999.

Osapuolten tuotteet

(228) Novartisin nykyinen tuotevalikoima koostuu 9 merkkituotteesta. Niistä 5 on sekoittamattomia tuotteita, joissa tehoaineina ovat syprokonatsoli (Alto), difenokonatsoli (Score/Bardos), propikonatsoli (Tilt), rikki (Thiovit) ja tia-

([40]) Vuoden 1999 tiedot, jotka annettiin vastauksena kyselyyn, perustuvat ilmeisesti eri menetelmään kuin CO-lomakkeeseen sisältyvät tiedot. Tämä koskee kaikkia tässä sokerijuurikkaita koskevassa osassa annettuja vuoden 1999 tietoja.

bendatsoli (Tecto). Novartisilla on neljä seosta, nimittäin syprokonatsoli + karbendatsiimi (Alto Combi), syprokonatsoli + fentiiniasetaatti (Alto Bs), difenokonatsoli + fenpropidiini (Spyrale) ja difenokonatsoli + propikonatsoli (Armure). Novartis myy tuotteitaan kaikissa sokerijuurikkaita tuottavissa maissa. Toisin kuin on osoitettu CO-lomakkeessa annetuissa tiedoissa, joiden mukaan "Novartis ei ole tuomassa uusia tuotteita näille markkinoille", markkinatutkimus osoittaa, että Novartis aikoo tuoda markkinoille uuden strobiluriininsa, trifloksistrobiinin, yhdistettynä syprokonatsoliin. Myynnin arvioidaan alkavan Ranskassa ja Italiassa […]* sekä Belgiassa, Kreikassa, Alankomaissa ja Espanjassa […]*. Novartis esittää, että "(seoksen aikaan saama) kokonaissato ja sokerin saanto ovat olleet samantasoisia kuin nykyisillä vakiokäsittelyillä". Trifloksistrobiinia koskevan markkinointisuunnitelman perusteella on kuitenkin selvää, että yritys odottaa saavuttavansa huomattavan myynnin, noin […]* prosenttia koko ETA-alueen markkinoiden arvosta. Lisäksi suunnitelmasta käy ilmi, että Novartis katsoo sen nykyisen markkinajohtajuutensa ETA-alueella […]* olevan pitkällä ajanjaksolla kestävä, koska se aikoo […]* ([41]).

(229) AstraZenecalla on neljä flutriafolia sisältävää tuotetta (yksi sekoittamaton tuote ja kolme erilaista seosta, joissa toisena tehoaineena on karbendatsiimi), joista vähintään yhtä myydään Belgiassa, Ranskassa, Kreikassa, Italiassa ja Espanjassa. Kreikassa se myy lisäksi jonkin verran klorotaloniili-pohjaista tuotetta. AstraZeneca aikoo tuoda markkinoille sokerijuurikkaalla käytettävän atsoksistrobiinin (Amistar) vuonna […]* (CO-lomakkeen mukaan) tai […]* (kyselyyn saadun vastauksen perusteella) Itävallassa, Italiassa, Saksassa ja Kreikassa. […]*

(230) Sulautuma luo päällekkäisyyttä nykyään myytäviin tuotteisiin Ranskassa, Italiassa, Espanjassa, Kreikassa ja Belgiassa. Jäljempänä esitetyistä syistä komissio katsoo, että sulautuma luo Kreikkaa lukuun ottamatta kaikissa näissä maissa määräävän markkina-aseman.

Ranska

(231) Osapuolten mukaan sulautuman markkinaosuus oli [70—80]* prosenttia vuonna 1997 (N [50—60]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), [70—80]* prosenttia vuonna 1998 (N [60—70]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia) ja [60—70]* prosenttia vuonna 1999 (N [50—60]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia). Seuraavaksi lähin kilpailija on DuPont, jonka arvioidut markkinaosuudet olivat [10—20]* prosenttia, [10—20]* prosenttia ja [10—20]* prosenttia. Sipcamin markkinaosuus oli [0—5]* prosenttia vuonna 1999. On huomattava, että osapuolten markkina-arvioista vuosilta 1997 ja 1998 eivät käy ilmi ne yritykset, joiden markkinaosuus on [0—5]* prosenttia. Vuoden 1999 kohdalla osapuolten "erittelemättömän" myynnin osuudeksi arvioidaan [10—20]* prosenttia.

(232) ITB (Institut Technique Français de la Betterave Industrielle) arvioi sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuudeksi [60—70]* prosenttia vuonna 1998 (N [50—60]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia) ja [50—60]* prosenttia vuonna 1999 (N [50—60]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia). Sen arvion mukaan DuPontin markkinaosuus oli [20—30]* prosenttia vuonna 1998 (vuoden1999 tietoja ei annettu). Nämä arviot perustuvat noin 500 kyselyvastaukseen, jotka ITB sai Ranskan sokerijuurikasviljelijöille lähettämiinsä 2 000 kyselylomakkeeseen.

(233) Kilpailijat ovat kuitenkin vahvistaneet osapuolten omista markkinaosuuksistaan esittämät (korkeammat) arviot, ja on huomionarvoista, että AstraZenecan omien lukujen mukaan sen Anterès-tuotteen myynti (jonka markkinaosuudeksi ITB arvioi 0 prosenttia) on suurempi kuin Impactin, jonka ansioksi ITB lukee AstraZenecan kokonaismarkkinaosuuden.

(234) Osapuolten vahvuus markkinoilla näkyy myös ITB:n antamista suosituksista. Myyntikaudella 1999 ITB suositteli yhden ruiskutuskerran ohjelmiin (käytetään noin [10—20]* prosentissa tapauksista) viittä eri tuotetta. Niistä kolme oli Novartisin, yksi AstraZenecan ja yksi DuPontin. Kahden ruiskutuskerran ohjelmiin (käytetään noin [70—80]* prosentissa tapauksista) ITB suositteli kullekin käsittelykerralle neljää tuotevaihtoehtoa ja kehotti vaihtamaan välillä tuotetta. Näistä neljästä T1-tuotteesta kaksi oli Novartisin, yksi AstraZenecan ja yksi DuPontin. Neljästä T2-tuotteesta kolme oli Novartisin ja yksi Sipcamin.

(235) Vuoden 2000 käyttösuosituksissa mainituista viidestä "kertakäsittelyyn" tarkoitetusta tuotteesta kaksi oli Novartisin, kaksi DuPontin ja yksi AstraZenecan. Yhden ruiskutuskerran ohjelmiin suositelluista viidestä T1-tuotteesta kaksi oli DuPontin ja muut Novartisin, AstraZenecan ja BASFin. Neljästä T2-tuotteesta kolme oli Novartisin ja yksi Sipcamin. Kahta Novartisin tuotetta suositeltiin kuitenkin "ensisijaisina" vaihtoehtoina. Muut markkinoilla olevat tuotteet, joita ei suositeltu kertaakaan, olivat Aventisin Castellan S, AstraZenecan Antarès, rikkipohjaiset tuotteet (osuus ITB:n mukaan [5—10]* prosenttia kokonaismyynnistä, edullisia härmäsienen torjunta-aineita, jotka ovat erittäin tehokkaita mutta melko lyhytvaikutteisia) sekä TotalElfin Microthiol spécial.

(236) Ranskan markkinoille on tuotu kaksi uutta tuotetta, jotka sisältyvät edellä yhteenvetona esitettyihin vuoden

([41]) […]*

2000 suosituksiin. Ne ovat BASFin Monnaie (epoksikonatsoli + fenpropimorfi, valmistuskaava samanlainen kuin viljoille tarkoitetun Opus Teamin) ja DuPontin Initial (flusilatsoli + fenpropimorfi, saatavilla viljoille eri valmistuskaavoilla, mutta samassa seossuhteessa). On siis todennäköistä, että DuPont kasvattaa markkinaosuuttaan ja BASF saa hieman lisättyä sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden myyntiä Ranskan markkinoilla. On kuitenkin huomattava, että BASFin tuote on markkinoiden kallein, mutta ei suinkaan parhaiten härmäsieneen tehoava aine, vaikka se juuri on pääasiallinen kasvitauti, jonka T1-ruiskutukseen tätä tuotetta suositellaan. Tehokkaimmin härmäsientä hävittää Novartisin Spyrale, joka on markkinoiden ylivoimaisesti paras tuote. Muihin T1-ruiskutukseen suositeltuihin aineisiin verrattuna Punch CS on yhtä laadukas mutta puolet halvempi tuote. DuPontin uusi Initial-tuote on täsmälleen yhtä tehokas ja kestävävaikutteinen kuin sen vanhempi tuote Punch CS. Tosin se on [5—10]* prosenttia kalliimpi, mutta sijoittuu edelleen "edullisten" tuotteiden segmentille.

(237) ITB pitää BASFin KM-epoksikonatsoliseosta merkittävimpänä Ranskan markkinoille ennen vuotta 2005 tulleena tuotteena. Tuote sai testeissä erinomaiset tulokset härmäsienen ja ruostesienten torjunta-aineena, ja se tehoaa hyvin myös lehtilaikkuun (Ramularia-sieni on käymässä yhä harvinaisemmaksi Ranskassa).

(238) Novartis odottaa myös trifloksistrobiini-syprokonatsoliseoksensa pääsevän Ranskan markkinoille vuonna […]*, ja arvioitu vuosimyynti on […]* miljoonaa euroa ja […]* miljoonaa euroa vuonna […]*, mikä tarkoittaa [10—20]* prosentin markkinaosuutta. Seoksen vaikutusteho vastaa markkinoiden nykyvaatimuksia. AstraZeneca on ilmoittanut, ettei se aio enää kehittää strobiluriineja Ranskassa. […]* Lisäksi aksoksystrobiini voidaan sulautuman toteutumisen jälkeen yhdistää mihin tahansa Syngentan muista triatsoleista (esim. syprokonatsoliin).

(239) Novartisilla on pysyvästi merkittävä markkinaosuus (yli [50—60]* prosenttia), ja yrityksen omien asiakirjojen mukaan markkinaosuuden odotetaan säilyvän pitkällä aikavälillä ennallaan Novartisin trifloksistrobiiniseokselle ennustetun menestyksen ansiosta.

(240) Sulautuman toteuduttua vahvassa markkina-asemassa oleva Novartis yhdistyy siis markkinoiden kolmanneksi suurimpaan valmistajaan (markkinaosuus yli [5—10]* prosenttia), jolla on markkinoilla monia vakiintuneita tuotteita ja yksi uusi tehoaine (aksoksystrobiini). Tämän voidaan odottaa muodostuvan vahvaksi tuotteeksi, kun se yhdistetään johonkin sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen triatsoleista. Sulautuma voi siis kehittää sille samanlaisia jälleenmyyntitapoja kuin edellä sienitautien torjunta-aineiden kohdalla.

(241) Näin ollen komissio katsoo, että sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

Italia

(242) Kuten edellä mainittiin, toiseksi tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Italiassa, jossa kokonaismyynti oli […]* euroa vuosina 1997, 1998 ja 1999. Syngentan tuotteiden osuudet vuosina 1997—1999 olivat vastaavasti [60—70]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia + Aventisin jälleenmyymät Novartisin tuotteet [10—20]* prosenttia), [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia + Aventisin jälleenmyymät Novartisin tuotteet [5—10]* prosenttia) ja vähintään ([42]) [50—60]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia ([43])).

(243) Loput markkinoista ovat jakutuneet useiden paikallisten ja kansainvälisten valmistajien kesken. Näitä ovat Sipcam ([5—10]* prosenttia), Isagro ([5—10]* prosenttia), Dow ([5—10]* prosenttia), Bayer ([0—5]* prosenttia), Siapa ([0—5]* prosenttia), DuPont ([0—5]* prosenttia) ja Caffaro ([0—5]* prosenttia).

(244) Novartisin omien markkinointisuunnitelmien mukaan markkinoille tulevat uudet tuotteet eivät uhkaa sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen vahvaa markkina-asemaa. Italiassa Novartis odottaa difenokonatsolipohjaisten tuotteiden myynnin […]* vuosina 1999—2002 ([…]* lähtien) yli [10—20]* prosenttiin kokonaismarkkinoista. […]* Novartisin trifloksistrobiiniseos, jolla korvataan syprokonatsolipohjaiset tuotteet, saa toiset [10—20]* prosenttia markkinoista. Sen vuoksi Novartis otaksuu säilyttävänsä […]* markkinaosuutensa. Vaikka AstraZenecan flutriafolipohjaiset tuotteet menettäisivät osan [10—20]* prosentin markkinaosuudestaan, Amistarin, […]* tai jonkin Novartisin nykyisen triatsolin markkinoilletulon voidaan odottaa korvaavan tämä menetys.

(245) Näin ollen komissio katsoo sulautuman johtavan Italiassa määräävän aseman syntymiseen sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla.

([42]) Novartis huomauttaa, että Aventisin myynti vuonna 1999 oli [5—10]* prosenttia, mikä voi johtua kokonaan tai osittain Novartisin tuotteiden menekistä.

([43]) Laskettu AstraZenecan kyselyvastauksen perusteella ja samalla kertoimella ([20—30]* prosentin lisäys), joka saatiin korreloimalla keskenään AZ:n vastauksessa vuodelta 1998 ilmoitetut tiedot ja CO-lomakkeessa ilmoitetut tiedot.

Espanja

(246) Osapuolten mukaan Espanjan markkinoiden arvo vuosina 1997—1999 oli noin […]*. Novartis on kasvattamassa markkinaosuuttaan: se oli [20—30]* prosenttia vuonna 1997, [30—40]* prosenttia vuonna 1998 ja [30—40]* prosenttia vuonna 1999. AstraZenecan osuus on pysynyt noin [10—20]* prosentissa. Näin sulautuman seurauksena syntyvä yritys saisi haltuunsa noin [40—50]* prosenttia markkinoista.

(247) Novartisin kasvu on aiheuttanut tappioita DuPontille, joka menetti [5—10]* prosenttia markkinaosuudestaan (se laski [20—30]* prosentista [10—20]* prosenttiin). Osapuolet eivät ilmoita, mille valmistajille loput [30—40]* prosenttia markkinoista kuuluvat. Markkinatutkimuksen mukaan sekä Bayerilla että Cyanamidilla on noin [0—5]* prosentin markkinaosuus.

(248) Novartis aikoo viedä trifloksistrobiiniseoksensa myös Espanjan markkinoille vuonna […]*, mutta mitään myyntiarvioita ei ole esitetty. Lisää vahvistusta odotetaan sen dinenokonatsolipohjaisilta tuotteilta, joiden ennustetaan yksinään valtaavan [20—30]* prosenttia markkinoista […]* mennessä. Muut jo olemassa olevat tuotteet olisivat silti lähes [5—10]* prosenttia […]*. Ilman trifloksiystrobiinien myyntiäkin Novartis arvioi voivansa pitkällä aikavälillä säilyttää [30—40]* prosentin markkinaosuutensa.

(249) Näin ollen sulautuman seurauksena syntyvä yritys saisi jo nykyisillä tuotteillaan haltuunsa pitkällä aikavälillä noin [40—50]* prosenttia markkinoista, ja tästä [30—40]* prosenttia tulisi Novartisilta ja loput AstraZenecan nykyisen tuotteen myynnistä (markkinaosuus nykyisin noin […]*). Lisäksi Novartis aikoo tuoda markkinoille uuden trifloksistrobiiniseoksen. Sen voidaan katsoa muodostavan ainakin […]* kokonaismarkkinoista, kun otetaan huomioon muita jäsenvaltioita koskevat ennusteet. […]* Lisäksi osapuolilla on sulautumisen toteuduttua mahdollisuus arvioida, mikä potentiaali saavutettaisiin sekoittamalla atsoksystrobiiniä johonkin Novartisin menestyneistä molekyyleistä.

(250) Koska sulautuman seurauksena syntyvä yritys kykenee säilyttämään nykyisen noin [50—60]* prosentin markkinaosuutensa, komissio katsoo sen johtavan määräävän aseman syntymiseen sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Espanjassa.

Belgia

(251) Belgian markkinoiden arvo on […]* euroa, ja markkinatutkimus on vahvistanut sulautuman osapuolten vahvuuden näillä markkinoilla. Osapuolten arvioiden mukaan Novartisin markkinaosuudet olivat [30—40 prosenttia]* (vuonna 1997), [40—50 prosenttia]* (vuonna 1998) ja [40—50 prosenttia]* (vuonna 1999). AstraZeneca kohotti markkinaosuuttaan vuosina 1997—1998 [30—40]* prosentista [30—40]* prosenttiin. Novartisin (kummankin osapuolen puolesta) vuodelta 1999 toimittamista Belgian myyntiluvuista eivät käy ilmi muiden kilpailijoiden nimet (kaikkien kohdalla maininta ”tuntematon”). AstraZenecan myyntiluvuista vuodelta 1999 voidaan päätellä sen markkinaosuudeksi ainakin [20—30]* prosenttia. Sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuudeksi tulisi siis [60—70]* prosenttia vuonna 1997, [80—90]* prosenttia vuonna 1998 ja ainakin [60—70]* prosenttia vuonna 1999.

(252) Sulautumalla ei ole muita kilpailijoita kuin Aventis ja DuPont, ja kummankin markkinaosuus oli [5—10]* prosenttia vuonna 1998.

(253) Selvä osoitus sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen vahvasta asemasta on, että markkinoilla olevasta seitsemästä tehoaineesta viisi (4N+1AZ) on sen hallussa. Tällaista asemaa voidaan pitää pysyvänä kaupallisena valttina, koska Belgian markkinoille tuodaan vuonna 2003 trifloksistrobiiniseos, jonka myynnin ennustetaan nousevan jopa [40—50]* prosenttiin kokonaismarkkinoista. Novartisin markkinointisuunnitelmasta käy ilmi […]*

(254) Näin ollen komissio katsoo sulautuman johtavan määräävän aseman syntymiseen sokerijuurikkaan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Belgiassa.

VIHANNEKSILLA ESIINTYVIEN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET

(255) Vihanneksia on noin 30:tä eri lajia, mutta niitä vaivaavat kasvitaudit ja niiden torjuntaan käytetyt valmisteet ovat paljolti samoja.

(256) Osapuolet arvioivat ETA-alueen kokonaismyynniksi […]* euroa vuonna 1998, ja Syngentan ETA-alueen laajuinen markkinaosuus oli […]* [20—30]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia). Suurimmat kansalliset markkinat ovat CO-lomakkeen mukaan Espanjassa […]*, Italiassa […]* ja Ranskassa […]*.

(257) CO-lomakkeen mukaan Ranskan markkinoiden arvo vuonna 1998 oli […]* euroa, josta Syngentan osuus oli [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia) […]* ja Aventisin […]*[30—40]* prosenttia. On syytä huomata, että kilpailijoiden arviot kokonaismarkkinoista ja markkinaosuuksista ovat varsin toisenlaiset ja että osapuolten vuoden 1999 markkina-arvioissa on huomattavia vaihteluja: Novartisin arvion mukaan Ranskan markkinat ovat […]* euroa (N [10—20]* prosenttia + AZ [5—10 prosenttia]*), mutta

AstraZenecan arvion mukaan markkinoiden koko on […]* euroa, josta sen osuus on […]* [10—20]* prosenttia (Novartisista ei esitetty arvioita).

(258) Lisätietoja näistä markkinoista löytyy tammikuussa 2000 laaditusta AstraZenecan sisäisestä asiakirjasta, jolla valmisteltiin AstraZenecan atsoksystrobiinin tuomista Ranskan vihannesmarkkinoille (tuotemerkillä Ortiva). Asiakirjassa esitetään (vuosilta 1996—1998 olevien taulukkotietojen perusteella) seuraava yleisarvio "kilpailijoiden arvosta": […]*

(259) Sisäisen asiakirjan mukaan kymmenellä tärkeimmällä tuotemerkillä on [70—80]* prosenttia kokonaismyynnistä, ja näistä seitsemää jälleenmyyvät osapuolet, neljää Novartis ja kolmea AstraZeneca. Novartisin tuotemerkit ovat johtava tuotemerkki (Acylon) sekä kolmanneksi (Pulsan), kuudenneksi (Score) ja seitsemänneksi (Dithane) tärkeimmät tuotemerkit. AstraZeneca jälleenmyy viidenneksi (Sumisclex), kahdeksanneksi (Orzin) ja yhdeksänneksi (Sumico) suurinta tuotemerkkiä. BASFilla on toiseksi suurin (Ronilan) ja Aventisilla neljänneksi (Rovral) suurin tuotemerkki. Vastauksessaan osapuolet toteavat, että asiakirjassa esitettyjen laskelmien laskentaperustana ollut kokonaismarkkinoiden koko oli arvioitu pieneksi ja että riippumattoman ranskalaisen konsulttiyrityksen suorittama arvio vahvistaa tämän.

(260) Uusien tuotteiden osalta voidaan todeta, että AstraZeneca on helmikuusta 2000 lähtien tuonut markkinoille atsoksystrobiinia tuotemerkillä Ortiva, jonka käyttö on leviämässä yhä useampiin vihanneslajeihin. AstraZeneca odottaa saavansa [20—30]* prosentin markkinaosuuden lähes kaikista vihanneslajeista ja [10—20]* prosentin markkinaosuuden niistä vihanneslajeista, joita on suojattava harmaahomeelta. Näistä pitäisi kertyä Ortivalle kaikkiaan [20—30]* prosentin markkinaosuus. Kuten kaikkien strobiluriinien kohdalla, Ortivallakin on ongelmana resistenssinhallinta. Siksi Ortiva on vaihdettava välillä muuhun tuotteeseen (sitä voidaan ruiskuttaa enintään kahdesti peräkkäin). Sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen laajan tuotevalikoiman ansiosta Ortivan vahvuudet (laajavaikutteisuus) voidaan yhdistää Novartisin vahvoihin triatsolipohjaisiin sienitautien torjunta-aineisiin. Kun tavoiteltu myynti ilmaistaan prosenttiosuutena nykyisestä "korjatusta" markkinakoosta, Ortivan osuus olisi noin [10—20]* prosenttia vuonna […]*.

(261) Äskettäin markkinoille tulleiden kilpailevien tuotteiden potentiaali on melko rajallinen. [Kilpailijoiden liikesalaisuuksia.]*

(262) Novartisin markkinointisuunnitelmissa sen tuotteiden markkinaosuudeksi arvioidaan [20—30]* prosenttia vuonna […]*. Sulautuman toteuduttua tähän tulisivat lisäksi Ortiva (osuus [10—20]* prosenttia) sekä AstraZenecan nykyinen tuotevalikoima, jonka myyntipotentiaalista ei ole toimitettu ennusteita.

(263) Komission ei kuitenkaan näiden todisteiden perusteella tarvitse päättää, johtaako ilmoitettu yrityskeskittymä määräävän markkina-aseman syntymiseen, koska viiniviljelyksille tarkoitettuja harmaahomeen torjunta-aineita koskevien sitoumusten täytäntöönpano Ranskan markkinoilla poistaa kaikki kilpailuongelmat.

PERUNALLA ESIINTYVIEN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEIDEN MARKKINAT RUOTSISSA

(264) CO-lomakkeen mukaan perunan sienitautien torjunta-aineiden markkinoiden liikevaihto Ruotsissa oli […]* euroa vuonna 1997 ja […]* euroa vuonna 1998. Vuonna 1997 AstraZeneca valtasi fluatsinamilla [60—70]* prosenttia markkinoista, jolloin loput [20—30]* prosenttia jäivät Novartisin Ridomilille (metalaksyyli+mankotsebi). Aventisin äskettäin markkinoille saatetun Tattoo-tuotteen (propamokarbi+mankotsebi) markkinaosuus oli [5—10]* prosenttia, ja American Cyanamid toi markkinoille uuden tuotteen, Acrobat MZ:n (dimetomorfi + mankotsebi), joka valtasi [0—5]* prosenttia markkinoista.

(265) Vuosina 1998 ja 1999 Syngentan markkinaosuus pysyi [80—90]* prosentissa (AZ [50—60]* prosenttia + N [20—30]* prosenttia). Sekä Aventisilla että American Cyanamidilla oli näinä kumpanakin vuonna [5—10]* prosentin markkinaosuus. Markkinatutkimus vahvisti nämä arviot.

(266) Vaikka AstraZenecan markkinaosuus on laskenut, Novartisilla se on vastaavasti kasvanut. Aventisin ja American Cyanamidin tuotteiden markkinoilletulo vuonna 1997 ei näin ollen ole vaikuttanut mitenkään osapuolten kokonaismarkkinaosuuteen.

(267) Lisäksi Novartis toi vuonna 2000 markkinoille uuden tuotteen, Epokin, joka on fluatsinamin ja metalaksyylim:n seos. Sen toisen tuotteen, Ridomil MZ:n (metalaksyylin ja mankotsebin seos), rekisteröinti […]*.

(268) Novartis on ilmoittanut, että […]*. Novartisin 28. maaliskuuta 2000 päivätyn vastauksen mukaan päätös tehtiin "muutamia viikkoja sitten", toisin sanoen sen jälkeen, kun komissiolle oli ilmoitettu Novartisin sulautumisesta AstraZenecaan. Näin ollen on katsottava, että ehdotettu toimenpide on voinut vaikuttaa päätökseen […]*, koska sulautuman seurauksena syntyvälle yritykselle ei olisi koitunut niin paljon etua […]* kuin AstraZenecan kanssa kilpailevalle Novartisille.

(269) Osapuolet ovat ilmoittaneet, että uusilla tuotteilla, kuten DuPontin famoksadonilta (sekoittamattomana tai seoksena symoksanilin kanssa) sekä Aventisin fenamidonilta (sekoittamattomana tai seoksena muiden aineiden kanssa) vaaditaan samat ekotoksiset ominaisuudet kuin fluat-

sinamilta. Markkinatutkimuksessa kuitenkin selvisi, että niiden uusien tuotteiden markkinaosuus, jotka kilpailijat aikovat tuoda markkinoille vuoteen 2003 mennessä, on alle [10—20]* prosenttia vuonna 2003.

(270) Kun otetaan huomioon sulautuman seurauksena syntyneen yrityksen korkea yhteenlaskettu markkinaosuus [80—90 prosenttia]*, markkinaosuuden merkittävä lisäys ([50—60]* prosenttia + [20—30]* prosenttia), Novartisin uuden tuotteen markkinoilletulo vuonna 2000 sekä vuoteen 2003 mennessä markkinoille tuotaville uusille tuotteille odotettu heikko markkinaosuus, komissio katsoo sulautuman johtavan määräävän aseman syntymiseen perunan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Ruotsissa.

HÄRMÄSIENEN, LEHTIHOMEEN JA HARMAAHOMEEN TORJUNTA-AINEET VIINIKÖYNNÖKSILLE

(271) Viiniviljelyksille tehdään joka kasvukaudella 7—15 ruiskutusta sienitautien torjumiseksi. Viiniviljelyksillä käytettävien sienitautien torjunta-aineiden tärkeimmät markkinat liittyvät lehtihomeen (myynti Euroopassa […]* euroa), härmäsienen ([…]*euroa) ja harmaahomeen ([…]* euroa) torjuntaan.

Lehtihome

(272) Lehtihomeen torjunta-aineiden osalta Aventis on [20—30]* prosentilla ETA-alueen markkinajohtaja, ja Syngentalle jäisi [10—20]* prosenttia markkinoista (N [10—20]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia). Kansallisella tasolla Syngentan markkinaosuus oli alle [20—30]* prosenttia vuonna 1999, ja sen tärkeimpien tehoaineiden (Novartisin metalaksyylin ja AstraZenecan atsoksystrobiinin) toteutunut myynti on huomattavasti pienempi kuin symoksaniliin (DuPont) ja etyylifosfiitti-alumiiniin (Aventis) pohjautuvien valmisteiden.

Härmäsienen torjunta Itävallassa

(273) Härmäsienen torjunta-aineiden osalta Syngenta nousisi ETA-alueen markkinajohtajaksi [30—40]* prosentilla (N [20—30]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia) vuonna 1998 ja [20—30]* prosentilla (N [20—30]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia) vuonna 1999. Atochemin osuus oli [10—20]* prosenttia ja Aventisin, DuPontin, Bayerin ja BASFin osuudet olivat kullakin [5—10]* prosenttia markkinoista vuonna 1998. Bayerilla oli [10—20]* prosenttia, Atochemilla [5—10]* prosenttia, Aventisilla [5—10]* prosenttia ja BASFilla, Dow'lla ja DuPontilla kullakin alle [0—5]* prosenttia markkinoista vuonna 1999.

(274) Ainoat kansalliset markkinat, joilla Syngentan tuotteiden osuus oli yli [30—40]* prosenttia, ovat Itävallassa, jossa ovat Euroopan pienimmät härmäsienen torjunta-aineiden markkinat ([…]* euroa). Novartisin markkinaosuus Itävallassa vuonna 1999 oli noin [30—40]* prosenttia (triatsoli-penkonatsolivalmisteet [20—30]* prosenttia ja rikkipohjaiset valmisteet [5—10]* prosenttia), ja Novartisin pyrenifoksia jälleenmyy Afaplant, jonka markkinaosuus oli [5—10]* prosenttia. AstraZenecan Quadris-tuotteen (atsoksystrobiini) jälleenmyyjänä toimii Kwizda, ja sen markkinaosuus oli [5—10]* prosenttia. Syngentan valmisteilla on näin ollen [40—50]* prosenttia markkinoista.

(275) Osapuolten mukaan niiden lähin kilpailija on BASFin tuotteiden jälleenmyyjä Agrolinz (strobiluriini-kresoksimi-metyyliä sisältävä Discus sekä rikkiä sisältävä Kumulus) [10—20]* prosentin markkinaosuudella. RAG:n rikkipohjaisen tuotteen osuus on [5—10]* prosenttia, Cyanamidin [5—10]* prosenttia, Bayerin [5—10]* prosenttia (josta spiroksamiinituotteen osuus [0—5]* prosenttia) ja Aventisin [0—5]* prosenttia. Afaplant jälleenmyy Novartisin pyrenifoksin lisäksi toistakin tuotetta, jonka osuus on [0—5]* prosenttia. Osapuolten vastauksessa ilmoitetaan Bayerin spiroksamiinivalmisteen markkinaosuudeksi [10—20]* prosenttia vuonna 1999.

(276) Kuten edellä selitettiin, kullakin kasvukaudella tarvitaan 7—15 torjunta-aineruiskutusta. Resistenssinhallinnan varmistamiseksi ruiskutuskerrat on useissa valmisteluokissa rajattu tiettyyn määrään kasvukautta kohti. Tällaisia torjunta-aineiden käyttöä rajoittavia suosituksia antaa FRAC. Viiniköynnösten härmäsienen torjuntaan tarkoitetuille DMI-aineille, kuten triatsoleille, suositellaan enintään neljää ruiskutuskertaa kasvukaudessa. Myös strobiluriinien käyttö olisi rajoitettava enintään kahteen seitsemästä ruiskutuskerrasta, kolmeen 8—11 ruiskutuskerrasta ja neljään 12:ta tai sitä useammasta ruiskutuskerrasta. Strobiluriineja olisi välillä vaihdeltava muiden luokkien torjunta-aineiden kanssa.

(277) Osapuolet ovat siitä ainutlaatuisessa asemassa, että ne voivat tarjota viljelijälle sekä rikkipohjaisia tuotteita että triatsoleja ja strobiluriineja. Täyden torjunta-ainevalikoimansa ansiosta ne voivat hyödyntää triatsolien ja strobiluriinien ruiskutusrajoituksia omaksi edukseen. Ne voivat esimerkiksi käyttää Novartisin Topazia, markkinoiden ylivoimaisesti suosituinta triatsolia, jolla on [20—30]* prosentin osuus kokonaismarkkinoista, antamaan nostetta atsoksystrobiinille, jota pidetään yleisesti BASFin kresoksimi-metyyliä teknisesti heikompana strobiluriinina härmäsienen torjunnassa. Tällaisen strategian toteuttaminen olisi erityisen helppoa Itävallassa, jossa atsoksystrobiini on nykyisin yhtä suosittu kuin kresoksimi-metyyli (kummallakin [5—10]* prosentin markkinaosuus). Muille ruiskutuskerroille voitaisiin tarjota rikkipohjaisia valmisteita. Vastauksessa osapuolet väittävät, että koska atsoksystrobiini on teknisesti useimpia viiniviljelijöiden saatavilla olevia härmäsienen torjunta-aineita heikompi, se ei olisi viljelijän ensisijainen valinta härmäsieniepidemiaan. Osapuolten mukaan tällainen strategia ei siis toimisi atsoksistrobiinin kohdalla. Nimenomaan tällaista strategiaa Novartis aikoo kuitenkin käyt-

tää, kun se tuo markkinoille trifloksistrobiininsa […]*, jolle se tavoittelee [20—30]* prosentin markkinaosuutta vuoteen 2005 mennessä.

(278) Kun otetaan huomioon yhdistetyn yhtiön suuri markkinaosuus, sen ainutlaatuinen asema härmäsienen torjunta-aineiden täyden valikoiman tarjoajana sekä trifloksistrobiinin tuleva markkinoilletulo, komissio katsoo sulautuman johtavan määräävän aseman syntymiseen härmäsienen torjunta-aineiden markkinoilla Itävallassa.

Harmaahome

(279) Edellä lueteltujen kolmen viiniköynnöstaudin torjunta-aineen markkinoista pienimmät ovat harmaahomeen torjunta-aineiden markkinat, joiden myynti ETA-alueella oli […]* euroa vuonna 1999. Syngentasta tulisi ETA-alueen markkinajohtaja [30—40]* prosentin markkinaosuudella (N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia). Aventisin hallussa on [30—40]* prosenttia markkinoista. Muut (tärkeät) kilpailijat ovat Cyanamid ([5—10]* prosenttia), Bayer [5—10]* prosenttia) ja BASF [5—10]* prosenttia) .

(280) Ylivoimaisesti suurimmat kansalliset markkinat ovat Ranskassa ([…]* euroa) ja sen jälkeen Italiassa ([…]* euroa). Muut kansalliset markkinat ovat Saksassa […]*, Espanjassa […]*, Portugalissa […]*, Kreikassa […]* ja Itävallassa […]*. Ranskassa, Portugalissa ja Itävallassa myydään kummankin osapuolen tuotteita.

(281) Edellä 282—288 kohdassa esitetyistä syistä komissio katsoo, että sulautuma johtaa määräävän markkina-aseman syntymiseen Ranskassa ja Itävallassa.

Harmaahomeen torjunta-aineiden markkinat Ranskassa

(282) Sulautuman seurauksena syntyvä yritys saisi haltuunsa [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia) näistä […]* markkinoista. Seuraava kilpailija on Aventis [30—40]* prosentin markkinaosuudella. Philagrolla, BASFilla ja Bayerilla on kullakin enintään [0—5]* prosenttia markkinoista.

(283) Sulautuman seurauksena syntyvä yritys jälleenmyy viittä markkinoilla olevista kymmenestä tuotteesta. Novartis myy fludioksonilia sekä sekoittamattomana (Geoxe) että syprodiniliin sekoitettuna (Switch). AstraZeneca myy kolmansien osapuolten tehoaineita eli kahta Sumitomon ainetta (Sumisclex ja Sumico) sekä ISK:n fluatsinamia, johon se on hankkinut laajat jälleenmyyntioikeudet Euroopassa.

(284) Aventis myy kahta ainetta, ja se on markkinajohtaja pyrimetaniililla (Scala) ja iprodionilla (Rovral). Muut kilpailijat myyvät kukin yhtä valmistetta. Osapuolet pitävät Aventisin pyrimetaniilin (markkinaosuus [20—30]* prosenttia) tärkeimpänä myyntivalttina sitä, että sille on vahvistettu tuonnissa sallittu jäämien enimmäismäärä Yhdysvalloissa, ja toteavat myynnin kasvavan jatkuvasti. Aventisin kasvu ei näytä uhkaavan ainakaan Novartisin tuotevalikoimaa, koska myös sen sisäisissä markkinointiasiakirjoissa varaudutaan lisäkasvuun. Hiljattain markkinoille tulleen fluatsinamin odotetaan niin ikään saavuttavan [5—10]* prosentin markkinaosuuden. On siis todennäköistä, että sulautuman seurauksena syntyvä yritys kykenee pitkälläkin aikavälillä säilyttämään markkinaosuutensa.

(285) Sulautuman seurauksena syntyvä yritys saa käyttöönsä laajan tuotevalikoiman. Se tarjoaa Syngentalle monia mahdollisuuksia asemoida tuotteensa ihanteellisesti Aventisin kahteen tuotteeseen nähden. Lisäksi kaksi sen tuotteista on vasta hiljattain tuotu markkinoille.

(286) Kun otetaan huomioon osapuolten suuri yhteenlaskettu markkinaosuus, laaja tuotevalikoima ja merkittävät mahdollisuudet kasvattaa myyntiä kahdella hiljattain markkinoille tulleella tuotteella, komissio katsoo ilmoitetun toimenpiteen johtavan määrävän aseman syntymiseen harmaahomeen torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

Harmaahomeen torjunta-aineiden markkinat Itävallassa

(287) Markkinoita johtaa selvästi Novartis, jonka tuotemerkillä on [50—60]* prosentin markkinaosuus Sveitsissä. Tähän on lisättävä vielä itävaltalaisen formuloijan/jälleenmyyjän Kwizdan [5—10]* prosentin markkinaosuus, joka tulee AstraZenecan klorotaloniilipohjaisen valmisteen (Provin) myynnistä. Sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuudeksi tulisi näin [50—60]* prosenttia. Seuraavaksi tärkein kilpailija on Bayer [10—20]* prosentin markkinaosuudella, ja Agrolinzilla, Aventisilla ja Cyanamidilla on kullakin alle [5—10]* prosentin markkinaosuus. Yksi kilpailijoista aikoo tuoda markkinoille uuden tuotteen ennen vuoden 2003 loppua. Siitä ei kuitenkaan ole esitetty myyntiennusteita.

(288) Näin ollen komissio katsoo ilmoitetun yrityskeskittymän johtavan määräävän aseman syntymiseen harmaahomeen torjunta-aineiden markkinoilla Itävallassa.

C.3 *RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET*

MAISSIN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

Maissinviljely ja rikkakasvien torjunta

(289) Maissinviljely on merkittävä osa Euroopan maataloutta. Yksi siihen vaikuttavista tärkeistä tekijöistä on se, missä määrin viljelijät pystyvät estämään viljelyksiä saastuttavia rikkakasveja heikentämästä satoa. Epäonnistunut tai vain paikoitellen onnistunut torjunta-ainekäsittely voi aiheuttaa jopa [20—30]* prosentin sadonmenetyksen. Maissinviljelyyn liittyy joitakin rikkakasvien torjuntatapoihin vaikuttavia erityistekijöitä.

(290) Maissi kasvaa ympäröiviä rikkakasveja hitaammin. Viljelyksen varhaisessa kasvuvaiheessa rikkakasvien vaikutus on erityisen haitallinen, koska ne riistävät maissin oraalta suuren määrän ravinteita ja valoa. Tästä syystä rikkakasvien kilpailu ravinteista ja valosta on estettävä etenkin silloin, kun kasvu on vasta alussa.

(291) Maaperä- ja ilmastotekijät vaikuttavat paitsi maissin kasvuun myös rikkakasvipopulaation tilaan, moninaisuuteen ja vahvuuteen ja sitä kautta torjunta-aineiden käyttöön. Etelä-Euroopassa korkea lämpötila kylvön jälkeen kypsyttää sadon tilastollisesti nopeammin kuin muualla ja lyhentää näin sitä kriittistä ajanjaksoa, jolloin viljelijän on ehkäistävä rikkakasvien leviäminen viljelyksille. Tällaisissa oloissa riittää, kun rikkakasvit käsitellään ennen itämistä. Tästä syystä Ranskan ja Italian kaltaisissa maissa useimmilla viljelijöillä on tapana levittää torjunta-aineet maahan jo ennen itämistä ja tarvittaessa toistaa käsittely itämisen jälkeen.

(292) Pohjois-Euroopassa on hieman erilainen tilanne. Pohjoisilla alueilla sää jatkuu kylvön jälkeen viileähkönä, jolloin sato kasvaa hitaammin ja on pellossa pidempään ennen korjuuta, mikä lisää rikkakasvuston elpymisen todennäköisyyttä. Tällaisissa oloissa torjunta-aine on parasta levittää heti itämisen jälkeen (maissin ollessa 4—5 lehtiasteella). Saksan ja Alankomaiden kaltaisissa maissa tällainen varhainen ruiskutus on erittäin yleinen. Rikkakasvien torjuntaa ei kuitenkaan voida jättää pelkästään tämän käsittelyn varaan, koska se johtaisi kohtuuttomiin sadonmenetyksiin. Pohjoismaissa maissin rikkakasvien torjunta-aineiden pääjaottelu tehdään heti itämisen jälkeen käytettävien torjunta-aineiden ja varsinaisten itämisen jälkeen käytettävien torjunta-aineiden välillä ([44]).

(293) Erot ETA-maissa suunniteltujen maissin rikkakasvien torjuntaohjelmien välillä liittyvät myös siihen, missä maissa tehoaineet on rekisteröity. Perinteisesti tärkeä kustannustehokas ja laajavaikutteinen atratsiini on yhä rekisteröityjen torjunta-aineiden joukossa (Ranska ja Espanja), ja sitä käytetään useimmilla maissiviljelyksillä joko sekoittamattomana tai seoksissa lisäämässä torjuntaohjelman tehoa. Perinteisiin heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineisiin ja asetalinidien luokkaan (metolakloori, alakloori, dimetenamidi, asetokloori, flufenaseetti) kuuluva alakloori on kielletty Saksassa ja Italiassa, ja asetokloori on puolestaan rekisteröity ainoastaan Espanjassa ja Ranskassa. Niissä maissa, joissa atratsiinin käyttö on kielletty (Saksa, Italia, Alankomaat ja Tanska), viljelijät käyttävät enemmän itämisen jälkeen levitettäviä tuotteita etenkin leveälehtisten rikkakasvien torjunnassa.

(294) Yleisesti ottaen vaikuttaa siltä, että kaikissa Euroopan tärkeissä maissintuottajamaissa rikkakasvien aiheuttama paine kasvaa koko ajan ja yksivuotiset (heinämäiset ja leveälehtiset) ja monivuotiset rikkakasvit aiheuttavat yhä monimuotoisempia vahinkoja viljelyksille. Tämän tuloksena myös torjuntastrategiat ovat muuttumassa yhä mutkikkaimmiksi. Usein torjuntaohjelmissa on käytettävä ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettäviä tuotteita yhdessä, jotta viljelyksiltä saataisiin hävitettyä sekä heinämäiset että leveälehtiset rikkakasvit. Tämän seurauksena viljelijöillä on taipumus käyttää laajaa ja lajeihin kohdentamatonta torjuntastrategiaa, joka perustuu laajavaikutteisiin tuotteisiin ja eri tuotteista valmistettuihin seoksiin.

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat ja osapuolten markkinaosuudet Euroopassa

(295) Euroopassa on erittäin laajat maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat, joiden myynti on […]* euroa.

([44]) Tätä kuvastaa myös se, että heti itämisen jälkeen suoritettaviin käsittelyihin käytetään usein aivan samoja tuotteita kuin ennen itämistä suoritettaviin käsittelyihin. Esimerkiksi asetanilidien kemikaaliryhmään kuuluvia aineita (alakloori, asetokloori, metolakloori, dimetenamidi, flufenaseetti) pidetään yleisesti ennen itämistä levitettävinä torjunta-aineina, vaikka [10—20]* prosenttia tuotteista käytetään heti itämisen jälkeen suoritettaviin käsittelyihin. Varsinainen itämisen jälkeinen käsittely tehdään tavallisesti 4—10 viikon kuluttua kylvöstä. Tyypilliset tähän käytetyt tuotteet ovat sulkotrioni, rimsulfuroni ja nikosulfuroni.

Ne muodostavat ETA-alueen toiseksi suurimmat torjunta-aineiden markkinat viljakasveille tarkoitettujen torjunta-aineiden jälkeen. ETA-alueella noin [70—80]* prosenttia maissin rikkakasvien torjunta-aineiden myynnistä on keskittynyt kolmeen maahan: Ranskaan ([…]* euroa), Saksaan ([…]* euroa) ja Italiaan ([…]* euroa). Itävallassa, Alankomaissa ja Espanjassa maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat ovat suurin piirtein samankokoiset, noin […]* euroa. Loput, hieman pienemmät markkinat ovat Belgiassa, Portugalissa, Kreikassa, Tanskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Suomessa, Irlannissa, Ruotsissa, Luxemburgissa, Norjassa, Islannissa ja Liechtensteinissa maissinviljelyn taloudellinen merkitys on melko olematon, ja siksi myös torjunta-aineiden käyttö on vähäistä.

(296) ETA-alueella osapuolet arvioivat osuudekseen [40—50]* prosenttia maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoista (N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia). Myynti on […]* euroa, mutta vaihtelee kansallisten markkinoiden mukaan Itävallan [30—40]* prosentista Alankomaiden [60—70]* prosenttiin. Kilpailijoiden toimittamat tiedot vahvistavat laajalti osapuolten ETA-alueelta esittämät arviot. Seuraavassa taulukossa esitetään yleiskatsaus markkinaosuuksista maittain jaoteltuna ([45]).

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinaosuudet vuonna 1998

(%)

	Novartis	AstraZeneca	Yhteensä
Itävalta	[30—40]*		[30—40]*
Belgia	[20—30]*	[30—40]*	[50—60]*
Tanska	[40—50]*		[40—50]*
Ranska	[20—30]*	[20—30]*	[50—60]*
Saksa	[30—40]*	[5—10]*	[40—50]*
Kreikka	[30—40]*	[5—10]*	[30—40]*
Italia	[20—30]*	[10—20]*	[30—40]*
Alankomaat	[30—40]*	[30—40]*	[60—70]*
Portugali	[10—20]*	[20—30]*	[30—40]*
Espanja	[20—30]*	[10—20]*	[30—40]*
Yhdistynyt kuningas-kunta	[40—50]*		[40—50]*
ETA	[20—30]*	[10—20]*	[40—50]*

([45]) Kaikki taulukossa esitetyt luvut on pyöristetty lähimpään prosenttiyksikköön. Tämä selittää, miksi ensimmäisen ja toisen sarakkeen luvut eivät aina vastaa kolmannen sarakkeen summaa. Taulukossa mainitsemattomissa maissa (Suomi, Irlanti, Ruotsi, Luxemburg, Norja, Islanti ja Liechtenstein) maissinviljelyn merkitys on olematon. Itävallassa [5—10]* prosenttia, Kreikassa [0—5]* prosenttia, Italiassa [0—5]* prosenttia ja Ranskassa [0—50]* prosenttia Novartisilla ja AstraZenecalla on muutakin myyntiä, jota ne harjoittavat kolmansien välityksellä. Vaikka nämä luvut ovat suhteellisen pieniä, nekin on sisällytetty taulukon markkinaosuuksiin.

(297) ETA-alueen toiseksi suurin toimija on Aventis, jonka markkinaosuus on noin [10—20]* prosenttia (osuus vaihtelee kansallisilla markkinoilla Belgian [0—5]* prosentista Itävallan [20—30]* prosenttiin). Muita tärkeitä toimijoita ovat BASF [5—10]* prosentin markkinaosuudella, DuPont, Monsanto ja American Cyanamid (kullakin hieman pienemmät luvut) sekä Bayer ja Dow, joiden markkinaosuudet ovat huomattavasti vaatimattomammat.

(298) Vuonna 1999 maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynti ETA-alueella pysyi jokseenkin samana kuin vuotta aikaisemmin, ja se oli […]* euroa. Komission alustavien tietojen mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ETA-alueella näyttää sekin pysyneen lähes ennallaan eli [40—50]* prosentissa. Novartis menetti markkinaosuuksiaan ([20—30]* prosentista [20—30]* prosenttiin), mutta AstraZenecalla ne kasvoivat ([10—20]* prosentista [10—20]* prosenttiin).

(299) Kuten 295 kohdassa selitettiin, maissin rikkakasvien torjunta-aineiden tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Ranskassa, Saksassa ja Italiassa. Ne muodostavat liki [70—80]* prosenttia maissin rikkakasvien torjunta-aineiden myynnistä ETA-alueella. Nämä tärkeimmät markkinat ovat myös parhaiten dokumentoituja, ja niitä kuvaillaan seuraavassa tarkemmin. Tärkeimpien kansallisten markkinoiden lisäksi esitetään lyhyt kuvaus joistakin pienemmistä kansallisista markkinoista, joilla ilmoitettu yrityskeskittymä johtaa määräävän markkina-aseman syntymiseen tai vahvistumiseen.

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat Ranskassa

(300) Ranskan kohdalla osapuolet ilmoittivat maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynniksi noin […]* euroa vuonna 1998. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli näiden oman arvion mukaan [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia), kun BASFin markkinaosuus oli [5—10]* prosenttia ja Aventisin [5—10]* prosenttia. Muista kilpailijoista ei annettu tietoja. Komission markkinatutkimuksessa haastatelluilta kilpailijoilta (BASF, Aventis, Bayer, DuPont, Dow ja American Cyanamid) saatujen vastausten perusteella markkinakoko oli vuonna 1998 todennäköisesti hieman osapuolten omia arvioita suurempi. Vain yksi yritys esitti markkinoiden arvosta osapuolten arviota alhaisemman luvun. Tällä perusteella

Syngentan markkinaosuus olisi hieman vastauksessa ilmoitettua [50—60]* prosenttia pienempi, eli noin [40—50]* prosenttia. Markkinatutkimus vahvisti BASFille ja Aventisille ilmoitetut markkinaosuudet, ja sen mukaan Monsanton markkinaosuus oli [10—20]* prosenttia, DuPontin [5—10]* prosenttia, American Cyanamidin [5—10]* prosenttia, Dow'n [0—5]* prosenttia ja Bayerin [0—5]* prosenttia.

(301) Komissiolla olevien alustavien tietojen perusteella näyttää siltä, että osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Ranskassa kohosi jonkin verran vuonna 1999 ([50—60]* prosentista [50—60]* prosenttiin. Novartis menetti markkinaosuuksiaan ([20—30]* prosentista [20—30]* prosenttiin), mutta AstraZenecalla ne kasvoivat ([20—30]* prosentista [20—30]* prosenttiin).

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat Saksassa

(302) Saksan kohdalla osapuolet ilmoittivat maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynniksi noin […]* euroa vuonna 1998. Osapuolten oman arvion mukaan niiden yhteenlaskettu markkinaosuus oli [40—50]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia), kun BASFin markkinaosuus oli [10—20]* prosenttia ja Aventisin [10—20]* prosenttia. Muista kilpailijoista ei annettu tietoja. Komission markkinatutkimuksen mukaan markkinakoko oli vuonna 1998 todennäköisesti hieman osapuolten omia arvioita suurempi. Tällä perusteella Syngentan markkinaosuus olisi hieman osapuolten arviota pienempi eli noin [40—50]* prosenttia. BASFille ilmoitettu [10—20]* prosentin markkinaosuus pitää paikkansa, mutta Aventisilla se on pienempi, noin [5—10]* prosenttia. Markkinatutkimuksen mukaan DuPontin markkinaosuus on [5—10]* prosenttia, Bayerin [5—10]* prosenttia, American Cyanamidin [5—10]* prosenttia, Dow'n [0—5]* prosenttia ja Monsanton [0—5]* prosenttia.

(303) Komissiolla olevien alustavien tietojen perusteella näyttää siltä, että osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Saksassa laski jonkin verran vuonna 1999 ([40—50]* prosenttiin). Novartis menetti markkinaosuuksiaan ([30—40]* prosentista [30—40]* prosenttiin), mutta AstraZenecalla ne kasvoivat ([5—10]* prosentista [10—20]* prosenttiin).

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat Italiassa

(304) Italian kohdalla osapuolet ilmoittivat maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynniksi noin […]* euroa vuonna 1998. Niiden arvion mukaan Syngentalla oli [30—40]* prosentin (N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia) ja Aventisilla [10—20]* prosentin markkinaosuus. Muista kilpailijoista ei ole annettu tietoja. Komission markkinatutkimuksen mukaan markkinakoko oli vuonna 1998 todennäköisesti hieman osapuolten omia arvioita pienempi. Tällä perusteella Syngentan markkinaosuus olisi hieman osapuolten arviota suurempi eli noin [30—40]* prosenttia. Markkinatutkimuksen perusteella Aventisin markkinaosuus oli noin [10—20]* prosenttia, DuPontin [5—10]* prosenttia, American Cyanamidin [5—10]* prosenttia, Dow'n [0—5]* prosenttia ja Bayerin [0—5]* prosenttia. BASFin merkitys Italian markkinoilla on vähäinen.

(305) Komissiolla olevien alustavien tietojen perusteella näyttää siltä, että osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Italiassa laski jonkin verran vuonna 1999 ([30—40]* prosentista [20—30]* prosenttiin). Novartis menetti markkinaosuuksiaan ([20—30]* prosentista [10—20]* prosenttiin), ja niin kävi myös AstraZenecalle ([10—20]* prosentista [10—20]* prosenttiin).

Maissin rikkakasvien torjunta-aineiden pienemmät markkinat

(306) Alankomaissa maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoiden arvo oli osapuolten arvion mukaan […]* euroa vuonna 1998, jolloin Syngentan markkinaosuudeksi tulisi [60—70]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia + AZ [30—40]* prosenttia). BASFilla on [10—20]* prosentin ja Aventisilla [10—20]* prosentin markkinaosuus. Markkinatutkimus vahvisti yleisesti nämä luvut. Vaikuttaa siltä, että osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus pysyi vuonna 1999 jokseenkin ennallaan: se oli [60—70]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [30—40]* prosenttia).

(307) Osapuolten mukaan Belgian kokonaismarkkinoiden arvo vuonna 1998 oli noin […]* euroa, josta Syngentan osuus oli [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [30—40]* prosenttia). Osapuolten arviossa BASFilla oli [10—20]* prosentin ja Aventisilla [0—5]* prosentin markkinaosuus. Markkinatutkimus vahvisti nämä arviot. Muut markkinatutkimuksessa mainitut kilpailijat olivat DuPont ([10—20]* prosenttia), American Cyanamid [5—10]* prosenttia ja Monsanto [5—10]* prosenttia. Näyttää siltä, että yhteenlaskettu markkinaosuus kasvoi [50—60]* prosenttiin vuonna 1999 (N [20—30]* prosenttia + AZ [30—40]* prosenttia).

(308) Itävallassa ([30—40]* prosenttia), Tanskassa ([40—50]* prosenttia) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ([40—50]* prosenttia) Novartisilla oli suurehko markkinaosuus […]*. Sulautuma ei kuitenkaan ole voinut vaikuttaa niiden markkinoihin, koska AstraZenecalla ei viitevuonna ollut juuri mitään toimintaa kyseisissä maissa. Vaikka yrityksen markkinaosuus ja toimintojen päällekkäisyys Portugalin markkinoilla on huomattava ([40—50]* prosenttia, josta N [20—30]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), komission ei tarvitse näiden todisteiden perusteella päättää, johtaako ilmoitettu yrityskeskittymä määräävän markkina-aseman syntymiseen, koska sitoumusten täytäntöönpano joka tapauksessa poistaa kaikki kilpailuongelmat niillä maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kansallisilla markkinoilla, joilla sulautuman on todettu johtavan määräävän markkina-aseman syntymiseen.

(309) Uuden sulautuman sekä ETA-alueella ([40—50]* prosenttia) että Ranskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Belgiassa (joissa osapuolilla on päällekkäistä toimintaa) saavuttama tuntuva markkinaosuus ja se, että uudesta yhtiöstä tulee ainakin neljä kertaa ETA-alueen tärkeintä kilpailijaansa suurempi, viittaavat vahvasti siihen, että yritysten sulautuminen johtaa määräävän aseman syntymiseen maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla kyseisissä maissa.

(310) Asiakkaiden, kilpailijoiden, konsulttien ja tuottajajärjestöjen keskuudessa tehty markkinatutkimus tukee tätä päätelmää. Merkittävä määrä kyselyyn vastanneista oli huolissaan uuden yhtiön tulevasta asemasta maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla. Kaikissa selvitykseen saaduissa kannanotoissa korostettiin, että tuotteiden vahvuus ja levinneisyys kaikille maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmenteille lujittaa entisestään osapuolten vahvaa markkina-asemaa ja markkinaosuuksia ennen itämistä ja itämisen jälkeen käytettävien heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden aloilla.

(311) Kuten merkityksellisiä tuotemarkkinoita käsittelevässä luvussa selitetään, leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineita ei ole realistista luokitella heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineita korvaaviksi tuotteiksi eikä päinvastoin. Näiden markkinoiden kahden ääripään välillä on kilpailua ainoastaan laajavaikutteisten aineiden käytössä, ja suurin kilpailupaine aiheutuu kyseisen segmentin muista tuotteista eli heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentin ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentin sisältä. Tarkasteltaessa näiden kahden saatavilla olevan tuoteryhmän välistä suhdetta käytön ajoittamisen kannalta (eli ajoitetaanko levitys ennen itämistä vai itämisen jälkeen) havaitaan, etteivät ennen itämistä ja itämisen jälkeen levitettävät torjunta-aineet ole pelkästään keskenään korvattavia, vaan ne voivat myös täydentää toisiaan. Näin ollen pahin kilpailupaine tulee myös käytön ajoittamisen kannalta ennen itämistä käytettävien torjunta-aineiden ja itämisen jälkeen käytettävien torjunta-aineiden segmenttien sisältä.

(312) Jotta osapuolten muodostaman keskittymän kilpailuvaikutuksia voitaisiin arvioida kunnolla, on myös määritettävä, mitä vahvuuksia osapuolilla olisi kullakin markkinasegmentillä. Koska segmentit osittain täydentävät toisiaan sekä käyttökohteen (heinämäiset/leveälehtiset rikkakasvit) että käsittelyn ajoittamisen kannalta (ennen itämistä/itämisen jälkeen), on myös tarpeen tutkia, miten vahva osapuolten asema olisi kaikilla markkinasegmenteillä yhteensä.

Maissiviljelysten rikkakasvintorjunnan neljä markkinasegmenttiä

(313) Syngenta saa ”ihanteellisen” tuotevalikoiman, joka kattaa täysin heinämäisten rikkakasvien ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet ja tarjoaa ratkaisuja sekä ennen itämistä että sen jälkeen tapahtuvaan käsittelyyn. Tämä näkyy erityisen selvästi, kun Syngentan tehoainevalikoimaa verrataan markkinoilla jo oleviin tai sinne lähitulevaisuudessa tuleviin tärkeisiin tehoaineisiin (asetokloori, s-metolakloori, isoksaflutoli, mesotrioni). Tällainen vertailu esitetään seuraavassa taulukossa, joka on laadittu osapuolten ja kyselyyn vastanneiden esittämien tietojen pohjalta. Taulukkoon on otettu kaikki tehoaineet, joita osapuolet pitävät johtavina torjunta-aineina vähintään yhdelle 30 tärkeimmästä Euroopassa esiintyvästä heinämäisestä tai leveälehtisestä rikkakasvilajista ([46]), ([47]).

([46]) Osapuolten mukaan tärkeimmät monivuotiset rikkaheinät ovat Elymus repens (juolavehnä), Cynodon dactylon (bermudaruoho) ja Sorghum halepense (itämaittendurra). Tärkeimmät yksivuotiset rikkaheinät ovat Avena fatua (hukkakaura), Alopecurus myosuroides (rikkapuntarpää), Apera spica venti (luoho), Lolium multiflorum (Italian raiheinä), Echinochloa crusgalli (kananhirssi), Digitaria sanguinalis (verihirssi), Setaria spp. (puntarpäät), Panicum spp. (hirssit) ja Poa spp. (nurmikat). Monivuotisista leveälehtisistä rikkakasveista tärkeimmät ovat Convolvulus arvensis (peltokierto), Cirsium arvense (pelto-ohdake) ja Rumex obtusifolius (tylppälehtihierakka). Yksivuotisista leveälehtisistä rikkakasveista tärkeimmät ovat Amaranthus retroflexus (revonhäntä), Chenopodium album (jauhosavikka), Mercurialis annua (rikkasinijuuri), Galium aparine (peltomatara), Geranium spp. (kurjenpolvet), Lamium purpureum (punapeippi), Matricaria spp. (sauniot), Papaver rhoeas (unikko), Polygonum spp. (tattaret), Capsella bursa pastoris (lutukka), Sinapis arvensis (rikkasinappi), Solanum nigrum (mustakoiso), Stellaria media (pihatähtimö), Veronica spp. (tädykkeet) ja Viola arvensis (pelto-orvokki).

([47]) Komission väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa osapuolet luokittelevat isoksaflutolin (Aventisin tuote) laajavaikutteiseksi torjunta-aineeksi; Aventis itse kuitenkin luokittelee sen leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineeksi (kuten myös vastauksessaan isoksaflutolin mainitsevat kilpailijat). Osapuolet pitävät terbutilatsiinia (rinnakkaisvalmiste) leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineena; tietyt kilpailijat ja ”Pesticide Manual of the British Crop Protection Council” luokittelevat sen laajavaikutteiseksi torjunta-aineeksi. Osapuolet pitävät rimsulfuronia (DuPont) laajavaikutteisena torjunta-aineena; DuPont kuitenkin väittää sitä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineeksi. Väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa osapuolet luokittelevat nikosulfuronin laajavaikutteiseksi torjunta-aineeksi. AstraZeneca kuitenkin lukee sen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineisiin sekä komission kysymykseen 2ph2, q49 antamassaan vastauksessa että sisäisissä asiakirjoissaan (esim. asiakirjassa ”ABR Product Briefings”). Tämän kannan vahvistavat ”Pesticides Manual” ja ”Farm Chemicals Handbook 2000”. Lisäksi osapuolet väittävät, että huomioon olisi otettava eräitä muitakin kilpailijoiden myymiä tehoaineita, koska ne joka tapauksessa lähivuosina tuotaisiin markkinoille. Komission mukaan näitä tehoaineita ei kuitenkaan pitäisi ottaa huomioon, koska niiden markkinoilletulo ei ole ajankohtaista ainakaan kahteen tai kolmeen vuoteen tai koska niitä ei pidetä riittävän merkityksellisinä (yritysten näistä tehoaineista esittämien markkinaennusteiden perusteella).

ETA-alueen merkittävimmät tehoaineet

	Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet	Laajavaikutteiset torjunta-aineet	Leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet
ENNEN ITÄMISTÄ (tai sen alussa) LEVITETTÄVÄT	Novartis: metolakloori (g) s-metolakloori AstraZeneca: asetokloori Monsanto: asetokloori alakloori (g) BASF: dimetanamidi Bayer: flufenaseetti	Novartis: atratsiini (g) terbutylatsiini (g)	Novartis: terbutriini (g) AstraZeneca: mesotrioni AmCy: pendimetaliini Dow: metosulami Aventis: isoksaflutoli aklonifeeni
ITÄMISEN JÄLKEEN LEVITETTÄVÄT	AstraZeneca: nikosulfuroni (ISK) DuPont: rimsulfuroni (Aventis:) nikosulfuroni (ISK) (BASF:) nikosulfuroni (ISK)	Novartis: atratsiini (g) terbutylatsiini (g)	Novartis: dikamba (g) pyridaatti prosulfuroni primisulfuroni AstraZeneca: sulkotrioni mesotrioni BASF: 2-4D (g) bentatsoni DuPont: tifensulfuroni Aventis: bromoksiniili (g) Dow: klopyralidi fluroksipiri metosulami

g → Tätä tehoainetta valmistavat myös eräät (eurooppalaiset) rinnakkaistuotteiden valmistajat; tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita, että rinnakkaistuotteiden valmistajat voisivat myös myydä formuloituja tuotteita Euroopassa.

ISK → Nikosulfuroni on ISK:n patentoima aine. ISK:n tärkein jälleenmyyjä Euroopan unionissa on AstraZeneca; sillä on jälleenmyyntioikeudet Ranskassa (Aventisin kanssa), Italiassa (yksinoikeus), Yhdistyneessä kuningaskunnassa (yksinoikeus), Espanjassa (Aventisin kanssa), Kreikassa (yksinoikeus) ja Portugalissa (yksinoikeus). […]*.

(314) Mitä tulee AstraZenecan ja Novartisin tuotteissa käytettyjen yksittäisten tehoaineiden vahvuuteen, osapuolia ja niiden kilpailijoita pyydettiin ilmoittamaan, mitkä aineet niiden mielestä tehoavat parhaiten maissin tärkeimpiin rikkakasvilajeihin Euroopassa ([48]). Komission selvityksen (sisällytetty väitetiedoksiantoon) mukaan nykyiset tai tulevat johtavat maissin rikkakasvien torjunta-aineet pohjautuvat seuraaviin tehoaineisiin: ennen itämistä levitettävissä tuotteissa asetokloori (AZ/Monsanto), s-metolakloori (N), mesotrioni (AZ), isoksaflutoli (Aventis) ja itämisen jälkeen levitettävissä tuotteissa sulkotrioni (AZ), mesotrioni (AZ), nikosulfuroni (ISK/AZ/Aventis/BASF) ja dikamba (N / rinnakkaistuotteen valmistaja). Syngentan tarjoamasta maissin rikkakasvien torjunta-aineiden valikoimasta tehdystä analyysista selviää, että se on ainutlaatuinen sekä tehoaineiden lukumäärän että niiden laajavaikutteisuuden osalta. Edellä mainittujen lisäksi Syngentan tuotevalikoimaan tulee ainakin neljä muuta merkittävää tehoainetta, nimittäin pyridaatti, prosulfuroni, atratsiini ja terbutylatsiini.

([48]) Edellä lueteltujen 30 tärkeimmän rikkakasvilajin perusteella osapuolet (Novartis) ja niiden kilpailijat toimittivat rikkakasveista tarkemman erittelyn niiden taloudellisen merkityksen mukaan.

Osapuolten nykyiset markkinaosuudet kyseisillä segmenteillä

(315) Se, miten hyvin osapuolten nykyiset tuotteet tehoavat tärkeimpiin rikkakasvilajeihin, näkyy niiden markkinaosuuksista kyseisillä segmenteillä eli heinämäisten rikkakasvien ja leveälehtisten rikkakasvien torjunnassa ennen itämistä ja itämisen jälkeen käytettävien aineiden markkinoilla, kuten 316, 317 ja 318 kohdassa olevissa taulukoissa esitetään. Markkinaosuudet ovat peräisin vuodelta 1999, ja ne on määritetty heinämäisten rikkakasvien kohdalla laskemalla yhteen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden ja laajavaikutteisten torjunta-aineiden myyntiluvut, ja leveälehtisten rikkakasvien aineiden kohdalla laskemalla yhteen laajavaikutteisten torjunta-aineiden ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden myyntiluvut ([49]).

(316) ETA-alueella uuden yhtiön asema eri segmenteillä on seuraavanlainen:

ETA-alue	Heinämäisten rikkakasvien torjunta	Leveälehtisten rikkakasvien torjunta	
Ennen itämistä levitettävät tuotteet	[30—40]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)	[30—40]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)	► [20—30]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)
Itämisen jälkeen levitettävät tuotteet	[40—50]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia, AZ [20—30]* prosenttia […]* eurosta)	[50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [30—40]* prosenttia […]* eurosta)	► [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [30—40]* prosenttia […]* eurosta)
	▼ [30—40]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [5—10]* prosenttia […]* eurosta)	▼ [40—50]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [20—30]* prosenttia […]* eurosta)	yhteensä: [40—50]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)

(317) Tärkeimmillä kansallisilla markkinoilla Ranskassa uuden yhtiön asema on seuraavanlainen:

RANSKA	Heinämäisten rikkakasvien torjunta	Leveälehtisten rikkakasvien torjunta	
Ennen itämistä levitettävät tuotteet	[20—30]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)	[20—30]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)	► [20—30]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)
Itämisen jälkeen levitettävät tuotteet	[90—100]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia, AZ [5—10]* prosenttia […]* eurosta)	[70—80]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [50—60]* prosenttia […]* eurosta)	► [70—80]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [50—60]* prosenttia […]* eurosta)
	▼ [30—40]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)	▼ [60—70]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [30—40]* prosenttia […]* eurosta)	Maissi yhteensä: [50—60]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [20—30]* prosenttia […]* eurosta)

([49]) Novartis on laskenut nämä luvut tietolähteensä Impactin avulla. Summat eivät aina täsmää, koska jotkin tuotteet tulivat lasketuiksi kahteen kertaan (etenkin laajavaikutteiset tuotteet, mutta myös tuotteet, jotka voidaan levittää sekä ennen itämistä että sen jälkeen).

(318) Toiseksi suurimmilla kansallisilla markkinoilla Saksassa uuden yhtiön asema eri segmenteillä on seuraavanlainen:

SAKSA	Heinämäisten rikkakasvien torjunta	Leveälehtisten rikkakasvien torjunta	
Ennen itämistä levitettävät tuotteet	[50—60]* prosenttia (N [50—60]* prosenttia, AZ 0 prosenttia […]* eurosta)	[50—60]* prosenttia (N [50—60]* prosenttia, AZ [0—5]* prosenttia […]* eurosta)	► [60—70]* prosenttia (N [60—70]* prosenttia, AZ 0 prosenttia […]* eurosta)
Itämisen jälkeen levitettävät tuotteet	[30—40]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia, AZ 0 prosenttia […]* eurosta)	[40—50]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)	► [40—50]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)
	▼ [40—50]* prosenttia (N [40—50]* prosenttia, AZ 0 prosenttia […]* eurosta)	▼ [40—50]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)	Maissi yhteensä: [40—50]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia, AZ [10—20]* prosenttia […]* eurosta)

(319) Edellä olevista taulukoista ilmenee, että osapuolten yhdistetty asema on erittäin vahva paitsi maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoilla myös niiden kaikilla neljällä segmentillä: ennen itämistä levitettävissä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineissa, itämisen jälkeen levitettävissä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineissa, ennen itämistä levitettävissä leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineissa ja itämisen jälkeen levitettävissä leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineissa. Joissakin maissa osapuolten asema on ylivoimainen yhdellä tai useammalla segmentillä. Esimerkiksi Ranskassa [90—100]* prosenttia itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden myynnistä tulee AstraZenecalta (nikosulfuroni) tai Novartisilta (atratsiini). Itämisen jälkeen levitettävien valmisteiden kokonaismarkkinoista noin [70—80]* prosenttia jää siis edelleen osapuolten haltuun. Saksassa Novartisilla on erityisen vahva asema ennen itämistä käytettävien valmisteiden alalla (laajavaikutteiset metolakloori-, terbutylatsiini- ja pyridaattipohjaiset tuotteet); AstraZenecalla ei ainakaan vielä ole toimintaa Saksassa. Alankomaissa (ei mainittu taulukossa) osapuolet saavat haltuunsa [50—60]* prosenttia heinämäisten rikkakasvien ja [60—70]* prosenttia leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmenteistä. Belgiassa osapuolilla olisi [60—70]* prosenttia itämisen jälkeen levitettävien leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoista ja Itävallassa [40—50]* prosenttia ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoista.

(320) Nykyisten vahvojen markkinaosuuksiensa lisäksi osapuolilla on kolme täysin uutta tai vasta äskettäin markkinoille tullutta tuotetta, jotka todennäköisesti lujittavat entisestään niiden asemia, nimittäin asetokloori, s-metolakloori ja mesotrioni.

Osapuolten uudet heinämäisten rikkakasvien torjunnassa ennen itämistä käytettävät tuotteet

(321) Uuden yhtiön tarjoamaan maissin rikkakasvien torjunta-aineiden valikoimaan kuuluu kaksi tärkeää ennen itämistä levitettävää heinämäisten rikkakasvien torjunta-ainetta, jotka on vasta hiljattain tuotu tai tuodaan lähitulevaisuudessa markkinoille: asetokloori ja s-metolakloori.

Asetokloori

(322) AstraZeneca ja Monsanto jakavat asetoklooritehoaineen rekisteröinnin Euroopassa. Tällä hetkellä asetoklooripohjaisia tuotteita myydään ainoastaan Espanjassa (vuodesta 1995 lähtien) ja Ranskassa (vuodesta 1999 lähtien). Ne aiotaan viedä myöhemmin muillekin markkinoille, muun muassa Saksaan ja Italiaan vuonna […]*. Markkinatutkimuksessa ilmeni, että asetokloorilla on potentiaalia nousta Euroopassa yhtä tärkeäksi tuotteeksi kuin se on Yhdysvalloissa. Siellä asetokloori on vallannut [10—20]* prosentin markkinaosuuden maissin rikkakasvien torjunta-aineista lähinnä syrjäyttämällä aiemman johtavan tuotteen eli Monsanton alakloorin ([50]). Alakloorin odotetaan aikanaan kor-

([50]) Asetokloori ja alakloori kuuluvat samaan kemikaaliluokkaan eli asetalinideihin (johon myös metolakloori, flufenaseetti ja dimetenamidi kuuluvat). Asetokloori tehoaa yleensä alaklooria paremmin rikkakasveihin. Asetokloori on myös havaittu viljelijän kannalta paremmaksi ratkaisuksi kuin dimetenamidi ja flufenaseetti. Asetoklooria ja metolaklooria pidetään luokkansa parhaina tuotteina.

vautuvan asetokloorilla myös Euroopassa. Alakloori on nykyisin rekisteröity rikkakasvien torjuntaan maissiviljelmiltä Ranskassa, Italiassa, Portugalissa ja Espanjassa. Suurimmilla maissimarkkinoilla Ranskassa alakloorin myynti oli noin […]* euroa, mikä vastasi [10—20]* prosentin markkinaosuutta maissinviljelyn torjunta-aineista. Kolmanneksi suurimmilla maissimarkkinoilla Italiassa alakloorin myynti oli noin […]* euroa, mikä vastaa [10—20]* prosentin markkinaosuutta. Asetokloorin markkinaosuuden odotetaan sen vuoksi kasvavan merkittävästi Euroopan yhteisössä ([51]).

(323) Asetoklooritehoaineen rekisteröinnin jakaminen AstraZenecan ja Monsanton kesken johtuu seuraavista syistä. Vaikka asetokloorin mahdollisuudet tiedostettiin jo niinkin varhain kuin 1980—luvun puolivälissä, sen markkinoille saattaminen viivästyi monella vuodella kasvinsuojeluaineisiin liittyvien teknisten ongelmien takia. Kasvinsuojeluaineet ovat kemikaaleja, joita lisätään torjunta-aineisiin lievittämään valmisteen vaikutusta itse viljelyksiin ja vähentämään sadon turmeltumisen riskiä. Tässä mielessä markkinoille voidaan kasvinsuojeluaineiden ansiosta tuoda sellaisiakin rikkakasvien torjunta-aineita, joita sinne ei muutoin päästettäisi, koska ne saattaisivat aiheuttaa fytotoksista vahinkoa sadolle. Kasvinsuojeluaineita on vaikea suunnitella, niiden kehittäminen kestää vuosia ja niihin liittyvistä kenttäkokeista ja lakisääteisistä selvityksistä aiheutuu huomattavan paljon kustannuksia ([52]).

(324) Patenttikysymykset sekä merkittävät kustannukset ja vaiva lakisääteisen hyväksynnän saamiseksi vaadittavien tietopakettien kokoamisesta asetokloorille ja siihen lisättävälle kasvinsuojeluaineelle saivat Monsanton ja Zenecan tekemään sopimuksen asetoklooripohjaisten tuotteiden rekisteröinnin jakamisesta. Tämä yritysten kumppanuus on mahdollistanut asetoklooritуotteiden rekisteröinnin Espanjassa (yksi dikloorimidi-nimistä kasvinsuojeluainetta sisältävä AstraZenecan tuote ja yksi MON 4660 -kasvinsuojeluainetta sisältävä Monsanton tuote) ja Ranskassa, mutta jälkimmäisessä maassa rekisteröinti myönnettiin ainoastaan AstraZenecan dikloorimidi-nimistä kasvinsuojeluainetta sisältävälle tuotteelle. Monsanton mukaan on epätodennäköistä, että se ehtisi saada oman kasvinsuojeluaineensa rekisteröityä Ranskassa ja muissa maissa [Monsanton liikesalaisuus]* mennessä. Tämä tarkoittaa, että Euroopan asetokloorimarkkinat ovat täysin AstraZenecan hallinnassa ([53]).

([51]) Vertailun vuoksi todettakoon, että asetokloori saavutti vuoden kuluessa [10—20]* prosentin markkinaosuuden Unkarissa, ja Tšekissä sen markkinaosuus on jopa [20—30]* prosenttia.

([52]) Myös kasvinsuojeluaineiden rekisteröintipaketeilla on tietosuoja. AstraZenecan mukaan (AZ:n vastaus komission kyselylomakkeen kysymykseen 4ph2, q15) tämä on erityisen tärkeää etenkin asetokloorin kasvinsuojeluaineelle, koska laajamittaisten kokeiden uusiminen olisi liian kallista ja estäisi tuotteen tuomisen markkinoille.

([53]) [Monsanton liikesalaisuus]*

S-metolakloori

(325) S-metolakloori on läheistä sukua metolakloorille. Metolakloori keksittiin ja patentoitiin rikkakasvien torjunta-aineeksi 1970-luvun alussa. Se osoittautui erittäin tehokkaaksi heinämäisten rikkakasvien hävittämisessä viljelyksiltä, ja kasvinsuojeluaineen kanssa tärkeimmät viljelykasvit, kuten maissi, sietävät sitä erinomaisesti. Metolakloori tuli myyntiin vuonna 1976, ja se on saanut rekisteröinnin yli 70 viljelykasville noin 90 maassa. Metolakloori tunnettiin aluksi aktiivisesta isomeerista (s-isomeeri) ja inaktiivisesta isomeerista (r-isomeeri) 50:50-suhteessa koostuvana molekyylinä. Vasta 1980-luvun lopussa onnistuttiin uuden synteesitekniikan avulla valmistamaan selektiivisesti pelkästään aktiivista isomeeria (tämä tekniikka on Novartisin patentoima). Koska uusi tehoaine perustuu metolakloorin s-isomeeriin, se sai nimekseen s-metolakloori. S-metolakloorilla saavutetaan sama teho jo [60—70]* prosentilla metolakloorin alkuperäisestä käyttömäärästä. Koska s-metolakloori tehoaa pienempinä annoksina, se on metolaklooria ympäristöystävällisempää (Yhdysvalloissa se on luokiteltu vähäriskiseksi torjunta-aineeksi, Reduced Risk Pesticide). Uudelle molekyylille myönnettiin ensimmäiset rekisteröinnit Yhdysvalloissa vuonna 1997, ja Euroopassa siirtymäprosessi metolakloorin käytöstä s-metolakloriin päättyy viimeistään vuonna 2003.

(326) Ehkä tärkein syy s-metolakloorin markkinoille tuomiseen on, että se mahdollistaa metolakloorin rekisteröinnin peruuttamisen, joka hillitsee rinnakkaistuotteiden kilpailua tällä alalla. Rekisteröinnin peruuttaminen ei vielä sinänsä riitä suojaamaan metolaloorin markkinasegmenttiä rinnakkaistuotteiden tunkeutumiselta markkinoille, koska kolmannet osapuolet voivat aina rekisteröidä metolaloorin uudelleen, mutta metolaloorin patenttisuojan päättymisen jälkeistä strategiaa käsittelevän Novartisin asiakirjan mukaan se voi siitä huolimatta […]*. Samassa strategia-asiakirjassa suositetaankin seuraavia avaintoimia: […]* ([54]).

(327) Metolakloorin korvautumista s-metolakloorilla selvitetään tarkemmin Novartisin toisessa sisäisessä asiakirjassa, jossa todetaan […]*. Tässä yhteydessä mainitaan seuraavasta liiketoimintamahdollisuudesta: […]*.

(328) Euroopassa s-metolakloorin patenttisuoja päättyy vuonna 2002, mutta senkin jälkeen tietosuoja ja lukuisat seospatentit suojaavat sitä rinnakkaistuotteiden valmistajilta. Arvossa mitattuna s-metolakloorin odotetaan valtaavan kokonaan metolakloorin asemat, jolloin Novartis säilyttää vahvan markkina-asemansa tällä alalla: […]* ([55]). On varsinkin todennäköistä, että […]* ([56]).

([54]) […]*

([55]) […]*

([56]) […]*

(329) Ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä syntyy tiukkaa kilpailua asetokloorin ja s-metolakloorin kesken. Asetokloori ja metolakloori ovat vahvimmat rikkakasvien torjunta-aineet asetalinidien kemikaaliluokassa (johon myös alakloori, dimetenamidi ja flufenaseetti kuuluvat). Myös Yhdysvalloissa saadun kokemuksen mukaan kilpailu ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden alalla käydään pääasiassa asetokloorin ja metolakloorin välillä. On syytä panna merkille, että Novartisin sisäisissä asiakirjoissa yhtenä perusteena metolakloorin korvaamiselle s-metolakloorilla mainittiin […]* ([57]) (tulevaisuudessa) tarjoama kilpailuvastus. Myös AstraZenecan sisäisissä asiakirjoissa mainitaan, että metolakloori muodostaa […]* ([58]). Kahden johtavan ennen maissin itämistä levitettävän heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineen yhdistäminen johtaisi osapuolten ylivoimaiseen asemaan tällä markkinasegmentillä.

Osapuolten uusi tuote leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan

(330) Merkittävin muutos uuden sulautuman tuotevalikoimassa maissin leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan on AstraZenecan mesotrionin markkinoilletulo.

Mesotrioni

(331) Lähitulevaisuudessa AstraZeneca aikoo tuoda markkinoille uuteen tehoaineeseen, mesotrioniin, pohjautuvia tuotteita. Niille on tarkoitus saada rekisteröinti ETA-alueella vuonna […]*, ja niiden täyttä läpilyöntiä markkinoilla odotetaan vuonna […]*. Ainutlaatuisten teknisten ominaisuuksiensa ansiosta mesotrioni antaa poikkeuksellisen tehokkaan suojan leveälehtisiltä rikkakasveilta. Sisäisten asiakirjojen mukaan sillä on […]* ([59]). Harvinaislaatuiseksi mesotrionin tekee se, että sitä voidaan käyttää sekä ennen itämistä että sen jälkeen, mutta se aiotaan asemoida markkinoille pääasiallisesti […]* ([60]). Yhdysvalloissa mesotrioni on luokiteltu vähäriskiseksi torjunta-aineeksi (Reduced Risk Pesticide). Novartisilla on suuria odotuksia tästä tuotteesta: yrityksen sisäisten asiakirjojen mukaan mesotrionista voi tulla kilpailukykyisempi kuin […]* ([61]).

(332) Mesotrionin odotetaan yksinään valtaavan vuoteen […]* mennessä [5—10]* prosenttia maissin rikkakasvien torjunta-aineiden maailmanmarkkinoista eli [10—20]* prosenttia itämisen jälkeen levitettävien torjunta-aineiden ja [0—5]* prosenttia ennen itämistä levitettävien torjunta-aineiden segmentistä ([62]). Euroopassa mesotrionilla on tarkoitus […]* ([63]). Kuten teknisten ominaisuuksien analyysistä käy selville ja kuten yksi kilpailijoistakin korostaa, mesotrioni ja sulkotrioni ovat hyvin samankaltaisia lukuun ottamatta käytön ajoittamista: mesotrionia voidaan käyttää myös ennen itämistä, mutta sulkotrionia vain itämisen jälkeen. Sulkotrionin […]* on sinänsä osoitus jälkimmäisen tuotteen vahvuudesta, kun otetaan huomioon, että sulkotrioni on nykyisin AstraZenecan eniten myyty maissin rikkakasvihävite (noin [50—60]* prosenttia myynnistä) ja että tämä tehoaine on vieläpä patentoitu […]* ([64]). Toisin sanoen uusi mesotrioni on sulkotrionin patenttisuojan päättyessä jo ehtinyt vallata sen markkina-asemat ja sulkotrionin rekisteröinti voidaan peruuttaa, jolloin rinnakkaistuotteiden valmistajien on paljon vaikeampaa tunkeutua markkinoille sulkotrionilla. Tämä strategia muistuttaa läheisesti […]*.

(333) […]* Tästä syystä mesotrioni aiotaan yrityksen sisäisten asiakirjojen mukaan asemoida markkinoille myös lupaavina seoksina […]* kanssa ([65]). Tämän tuloksena asetokloorin kokonaismyynti […]* ([66]). Lisäksi mesotrionin valmistustapa on kustannusrakenteeltaan edullisempi kuin sulkotrionin, mikä tuo sille lisää kilpailuetua.

Osapuolten väitteet

(334) Osapuolten mukaan Novartisin ja AstraZenecan kokonaismarkkinaosuudet todennäköisesti pienenevät, ja tähän on monia syitä.

(335) Ensinnäkin Novartisin ja AstraZenecan tuotevalikoimissa on muutamia vanhempia valmisteita, joiden rekisteröinti joudutaan lähiaikoina uusimaan. Ilman uudelleenrekisteröintiä tuotteita ei saa enää myydä Euroopan yhteisössä. Koska torjunta-aineiden rekisteröintivaatimuksia on kiristetty sekä kansallisella että Euroopan tasolla, uudelleenrekisteröinnin epäonnistuminen voi estää esimerkiksi Novartisin atratsiinipohjaisten tuotteiden myynnin laajentamisen Ranskaan ja metolakloorin viemisen Alankomaiden markkinoille.

(336) On todellakin niin, että atratsiinin rekisteröinti on peruutettu Saksassa, Italiassa ja Alankomaissa sen epäsuotuisien ympäristöominaisuuksien takia. Vaikka riskinä on, että atratsiinin rekisteröinti saatetaan jossakin vaiheessa peruuttaa Ranskassa, se ei välttämättä tapahdu aivan lähitulevaisuudessa. Ranskan viranomaiset eivät

([57]) […]*
([58]) […]*
([59]) […]*
([60]) […]*
([61]) […]*

([62]) […]*
([63]) […]*
([64]) […]*
([65]) […]*
([66]) […]*

toistaiseksi ole ryhtyneet tältä osin mihinkään toimenpiteisiin. On huomattava, että Novartisin Ranskassa sijaitsevalle haaraliikkeelleen vuonna 1999 antamissa toimintaohjeissa ei mainita, että atratsiinista olisi aiheutunut mitään ongelmia, pikemminkin päinvastoin: […]*.

(337) Atratsiinin rekisteröinnin peruuttamisen vaikutusta osapuolten markkina-asemiin Ranskassa ei pidä liioitella. Atratsiini on laajavaikutteinen torjunta-aine, jota voidaan käyttää sekä ennen itämistä että sen jälkeen, ja on odotettavissa, että merkittävä osa atratsiinin myynnistä siirtyy yhden tai useamman erikoistuotteen (ennen itämistä ja sen jälkeen levitettävät torjunta-aineet, heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet) ja varsinkin niiden yhdistelmien suuntaan kyseisillä neljällä markkinasegmentillä. Kuten edellä maissinviljelyä ja rikkakasvien torjuntaa käsittelevässä kohdassa todettiin, niissä maissa, joissa atratsiinin käyttö on kielletty, leveälehtisten rikkakasvien torjunnassa viljelijät tavallisesti korvaavat sen itämisen jälkeen levitettävillä torjunta-aineilla. Tämän ansiosta AstraZeneca on voinut laajentaa markkinaosuuttaan myymällä sulkotrionia ja nikosulfuronia itämisen jälkeen ruiskutettavina säiliöseoksina. Erään kilpailijan mukaan AstraZeneca on tällä keinolla jo saanut nostettua atratsiinin epäsuotuisien ympäristöominaisuuksien takia menettämiään markkinaosuuksiaan myös Ranskassa. On myös muistettava, että AstraZenecan sisäisten asiakirjojen mukaan leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan tarkoitettu lupaava uusi tuote, mesotrioni, asemoidaan markkinoille muun muassa […]* kanssa sekoitettuna ([67]). Sen vuoksi on luultavaa, että ennen itämistä käytettävällä yhdisteellä mesotrioni-[…]* pystytään huomattavassa määrin korvaamaan atratsiinin rekisteröinnin peruuttamisesta (jos niin käy) koituvat mahdolliset myyntitappiot. Tämä on sitäkin todennäköisempää, kun atratsiinin rinnakkaistuotteiden nykyisillä valmistajilla (ks. jäljempänä) ei ole tarjota mitään selkeää ennen itämistä tai sen jälkeen käytettävää vaihtoehtoa atratsiinille, kun taas Syngentalla on.

(338) Atratsiinin ja muiden tehoaineiden seosten osalta atratsiinin rekisteröinnin peruuttamisella ei osapuolten mukaan ole liiemmin merkitystä, koska terbutylatsiini on hyväksytty atratsiinille korvaavaksi tuotteeksi. Vaikka terbutylatsiini on sinänsä melko vanha yhdiste, jonka patenttikaan ei ole enää voimassa, se tuotiin maissimarkkinoille vasta 1990-luvun alussa nimenomaan sen takia, että atratsiinin käyttö kiellettiin Saksassa ja Italiassa. Terbutylatsiini on yhtä laajavaikutteinen kuin atratsiini, mutta sillä on heikompi vaikutusteho. Sen vuoksi terbutylatsiinin käytön kieltäminen maissin rikkakasvien torjunta-aineissa ja etenkin seoksissa on paljon epätodennäköisempää (valmisseoksia myymällä valmistajat voivat helpommin valvoa tehoaineiden käyttömääriä tiloilla; juuri tästä syystä Novartis on päättänyt myydä terbutylatsiinia vain seoksissa, ei puhtaana).

([67]) […]*

(339) Alankomaissa myytävän metolakloorin osalta Novartisin aikomuksena on […]*. Kuten edellä s-metolaklooria käsittelevässä kohdassa selitettiin, Novartisin strategiana on […]*. S-metolakloori on metolakloorin lähisukulainen, mutta se on ympäristöystävällisempää, koska sitä voidaan käyttää paljon pienempinä annoksina. S-metolakloorin rekisteröinnin odotetaan sujuvan ongelmitta.

(340) Toiseksi osapuolet väittävät, että useilla valmistajilla on rinnakkaistuotteita joillekin niiden patenttisuojattomille tehoaineille, varsinkin atratsiinille, terbutylatsiinille, asetokloorille ja dikamballe, ja että metalokloorillekin todennäköisesti kehitetään pian kilpailevia rinnakkaistuotteita, koska sen patenttisuoja päättyy lähiaikoina.

(341) Osapuolten tarjoamassa maissin rikkakasvien torjunta-aineiden valikoimassa rinnakkaisvalmisteiden kilpailu vaikuttaa lähinnä kahteen tehoaineeseen eli atratsiiniin ja terbutylatsiiniin. Tunnettuja rinnakkaistuotteiden valmistajia ovat israelilainen Makhteshim ja tanskalainen Cheminova. Joidenkin kilpailijoiden mukaan rinnakkaistuotteiden vaikutus on todellisuudessa melko mitätön. Atratsiinia käytetään pääasiassa Ranskassa, ja sen käyttö on kielletty tai rajoitettu monissa maissa. Ranskan tilanteesta kertovat edellä mainitut toimintaohjeet, jotka Novartis antoi Ranskassa sijaitsevalle haaraliikkeelleen: […]*. Toimintaohjeet eivät viittaa siihen, että rinnakkaisvalmisteiden markkinoilletulo olisi kovinkaan suuri uhka Novartisille. Koska terbutylatsiinia käytetään enimmäkseen yhdistelmätuotteiden ainesosana, rinnakkaistuotteena myytävän ”puhtaan” terbutylatsiinin vaikutusta pidetään melko mitättömänä. Novartis myy terbutylatsiinia vain valmisseoksissa — siis muihin tehoaineisiin sekoitettuna.

(342) Vaikka rinnakkaistuotteiden valmistajat valmistaisivat (tai pystyisivät valmistamaan) jotakin tehoainetta, se ei tarkoita, että ne voisivat myydä sitä ETA-alueella. Tällaisiin aineisiin kuuluu selvästikin atratsiini, joka on poistunut rekisteristä Saksassa, Italiassa ja Alankomaissa. Patenttisuojan lisäksi kilpailua voi estää rekisteröintiaineiston laillinen tietosuoja: EU:n (tehoaineiden) rekisteröintijärjestelmässä ja kansallisissa (tuotteiden) rekisteröintijärjestelmissä myönnetty tietosuoja on voimassa 5—10 vuotta

rekisteröinnistä lähtien. Esimerkiksi Saksassa terbutylatsiinin rekisteröintitiedoilla on patenttisuojan päättymisestä huolimatta yhä laillinen tietosuoja, jonka takia terbutylatsiinilla ei ole kilpailevia rinnakkaistuotteita Saksassa.

(343) Toisena esimerkkinä on asetokloori, jonka odotetaan nousevan yhdeksi Euroopan johtavista rikkakasvien torjunta-aineista (kuten edellä selitettiin). Tähän mennessä vain AstraZeneca ja Monsanto ovat sopimansa kumppanuusjärjestelyn avulla pystyneet hankkimaan rekisteröinnin asetoklooria sisältävälle maissin rikkakasvien torjunta-aineelle Espanjassa (kahdelle tuotteelle vuonna 1993) ja Ranskassa (yhdelle dikloorimidi-nimistä kasvinsuojeluainetta ([68]) sisältävällä valmisteelle, jonka AstraZeneca rekisteröi yksin vuonna 1999). Vaikka asetokloorilla ei enää ole patenttisuojaa, sille kuuluu EU:n tehoaineiden rekisteröintijärjestelmässä 10 vuoden tietosuoja. Myös kasvinsuojeluaineiden rekisteröintitiedoille on myönnetty tietosuoja.[…]* ([69]). Tämän seurauksena mikään asetokloorin rinnakkaistuotteiden valmistajista ei ole toistaiseksi saanut tuotteilleen rekisteröintiä ETA-alueella. Sama pätee kaikkiin muihinkin T&K-pohjaisiin kilpailijoihin. Kuten osapuolet itsekin myöntävät, asetokloorilla ei siten ole ainuttakaan kilpailevaa rinnakkaistuotetta ETA-alueella. Toisin sanoen valmisteen patenttisuojan päättyminen ja sen tehoaineelle vaihtoehtoisten rinnakkaistuotteiden olemassaolo ei vielä tarkoita, että rinnakkaistuotteita voitaisiin myydä Euroopassa.

(344) Dikamban tietosuoja on yhä voimassa useimmissa tärkeissä maissintuottajamaissa. Esimerkiksi Ranskassa rekisteröintitietojen suoja on voimassa vuoteen 2006 ja Saksassa vuoteen 2009 asti. Koska dikamban rinnakkaistuotteiden rekisteröintimenettelyt ovat Ranskassa ja Saksassa ([70]) (suurimmat markkinat) poikkeuksellisen tiukat, rinnakkaisvalmisteiden markkinoilletulo on hyvin epätodennäköistä. Poikkeuksena tietosuojasta on Italia. Siellä ensimmäiset oletettavat rinnakkaisvalmisteet tuotiin markkinoille vuonna 1999. Yritykset ovat kuitenkin kehittäneet useita strategioita, joilla rajoitetaan dikamban patenttisuojan päättymisestä johtuvia vaikutuksia. […]* Koska Novartis aikoo lisätä dikamban käyttöä tuoteseosten ainesosana, sekoittamattoman dikamban rekisteröinnin peruuttaminen saattaa myös olla tehokas keino vaikeuttaa kilpailua rinnakkaistuotteilla. Dikamban rinnakkaistuotteiden rekisteröintivaatimukset ovat erityisen tiukat Ranskassa, Saksassa (suurimmilla markkinoilla) sekä Itävallassa. Aikomuksena onkin […]* ([71]).

(345) Kolmanneksi osapuolet väittävät, ettei niillä ole mitään yksinoikeuksia tiettyihin avaintuotteisiinsa. Kuten edellä mainittiin, AstraZeneca ja Monsanto jakavat Euroopassa asetokloorin rekisteröinnin. Lisäksi Novartis ostaa dikambaa BASFilta, joka osapuolten mukaan aikoo tuoda Euroopan markkinoille oman dikambapohjaisen valmisteensa. Vaikka jälkimmäinen väite on totta, on hyvin epätodennäköistä, että tämä tuote muuttaisi olennaisesti Syngentan asemaa itämisen jälkeen käytettävien leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä ([72]). Kuten edellä selitettiin, sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on lisäksi varattuna strategia myös dikamban korvaamiseksi muilla tuotteilla, ja se saa sulautuessaan haltuunsa markkinasegmentillä ylivoimaisina pidettyjä tuotteita (sulkotrioni, […]*). Asetokloorin osalta markkinatutkimus osoitti AstraZenecan vahvuuden Monsantoon verrattuna ([73]) (ks. edellä).

(346) Neljänneksi osapuolet väittävät useiden kilpailijoiden tuovan lähiaikoina markkinoille uusia tuotteita, kun taas osapuolista vain AstraZenecalla on uusia tuotteita, Novartisilla ei. Tämä väite ei pidä paikkaansa. Ensinnäkin osapuolet sivuuttavat sen, että joitakin vasta äskettäin ETA-maiden markkinoille tulleita vahvoja tuotteita viedään vähitellen muihinkin maihin (asetokloori ja s-metolakloori). Toiseksi AstraZenecan uutuustuotteesta mesotrionista tulee yksi maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoiden ehdottomista avaintuotteista tulevaisuudessa.

(347) Osapuolten mukaan kilpailijat ovat kehittäneet, tuoneet hiljattain markkinoille tai tuovat lähitulevaisuudessa markkinoille seuraavat maissin rikkakasvien torjunta-aineet: isoksaflutoli (Aventis, 1998), isoksaklooritoli (Aventis, 2003) ja foramsulfuroni (Aventis, 2003), flufenaseetti (Bayer, 1999), amikarbatsoni (Bayer, 2002), imatsamoksi (American Cyanamid, 2000), sykloksidimi (BASF, 2001), diflufentsopyri (BASF, 2002/3) ja tritosulfuroni (BASF, 2003).

(348) Ehkä isoksaflutolia lukuun ottamatta näistä tuotteista ei odoteta niin suurta menestystä, että ne pystyisivät uhkaamaan Syngentan asemaa markkinoilla ([74]). Samaa

([68]) Kasvinsuojeluaineet ovat rikkakasvien torjunta-aineiden tehoaineisiin yhdistettyjä kemikaaleja, jotka lieventävät valmisteen fytotoksisuutta nykyisissä maatalouskäytännöissä hyväksyttävälle tasolle. Kaikki rikkakasvien torjunta-aineet eivät vaadi kasvinsuojeluainetta, mutta asetokloori ja metolakloori vaativat.

([69]) […]*

([70]) Novartisin vastaus komission kyselyyn, 4ph2, q67 kohta; Novartisin toimintastrategia dikamban patentin rauettua Länsi-Euroopassa.

([71]) […]*.

([72]) [BASFin liikesalaisuus]*

([73]) [Monsanton liikesalaisuus]*

([74]) [Aventisin liikesalaisuus]* [Bayerin liikesalaisuus]* [BASFin liikesalaisuus]* [Dow'n liikesalaisuus]*

on sanottava kilpailijoiden vakiintuneista tuotteista ([75]). Nämä päätelmät tehtiin kunkin valmisteen tuottoennusteiden (kilpailijoiden toimittamat luvut) ja nykyisen myynnin huolellisen vertailun jälkeen. Vaikka osapuolet kehuvat edellä mainittujen kilpailijoiden kehittelemien tuotteiden markkinapotentiaalia erittäin hyväksi — esimerkiksi foramsulfuronin näkymät ovat niiden mukaan yhtä hyvät kuin nikosulfuronin — komissio panee kilpailijoiden sisäisille arvioille erittäin suurta painoa, koska ne ovat luultavasti parhaiten perillä eri tuotteiden ominaisuuksista ja markkinapotentiaalista etenkin nyt, kun tuotteet ovat vasta kehitteillä.

(349) Isoksaflutolia (Aventis) voidaan pitää erittäin vahvana tuotteena. Kuten rikkakasvien torjuntaa käsittelevässä kohdassa selitettiin, isoksaflutoli on tuote, joka ennen itämistä levitettynä antaa erinomaisen suojan leveälehtisiltä rikkakasveilta. Osapuolet selittävät, että tuote on vallannut kahden ensimmäisen vuoden kuluessa jo [5—10]* prosenttia EU:n markkinoista ja että sen markkinaosuuden nopea kasvu tulee vielä jatkumaan, koska se on vasta äskettäin saatettu markkinoille. Aventisin toimittamien myyntilukujen mukaan isoksaflutoli saavutti vuonna 1999 noin [5—10]* prosentin markkinaosuuden maissintuotantomaita edustavissa Ranskassa, Saksassa ja Italiassa. Siksi on merkille pantavaa, miten vähän AstraZenecan ja Novartisin yhteenlaskettu markkinaosuus laski vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna, kun se aleni [40—50]* prosentista [40—50]* prosenttiin koko ETA-alueella. Vaikka Aventisin tuottoennusteet vuodeksi 2003 vahvistavat, että isoksaflutolilla saattaa vieläkin olla pelivaraa markkinaosuuksiensa kasvattamiseen [Aventisin liikesalaisuus]*, on kuitenkin todettava, että kolme viidesosaa sen potentiaalista oli toteutunut jo vuoteen 1999 mennessä. Komission väitetiedoksiantoon lähettämässään vastauksessa osapuolet selittivät, että jälkimmäisessä laskelmassa on selvästi aliarvioitu isoksaflutolin potentiaalia. Tästä syystä komissio pyysi Aventisia vielä varmentamaan ilmoituksensa ja selvittämään, olisiko kyseisen tuotteen markkinaodotuksia syytä tarkistaa kasvukaudella 2000 tapahtuneen hiljattaisen kehityksen perusteella. Aventis ei kuitenkaan nähnyt mitään syytä tarkistaa aiemmin toimittamiaan myyntiennusteita.

(350) Se, missä määrin isoksaflutolin potentiaalia voidaan jatkossa hyödyntää, riippuu joka tapauksessa monista ennalta arvaamattomista tekijöistä. Mikäli osapuolten ehdottama sulautuminen pääsee jatkumaan, sen aiheuttama teollisuuden rakennemuutos on luultavasti tärkein tähän vaikuttava tekijä: on hyvin epätodennäköistä, että isoksaflutoli tai kilpailijoiden muut uudet tuotteet tarjoavat riittävästi vastusta Syngentan yksittäisille tuotteille ja sen koko tuotevalikoimalle. Syngentan vahva osuus kaikilla neljällä rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä (keskeisten tehoaineiden eli asetokloorin, s-metolakloorin, nikosulfuronin, sulkotrionin ja mesotrionin perusteella) antaa Syngentalle riittävästi joustovaraa valmistaa johtavia säiliöseoksia ja kehittää johtavia seostuotteita, jotka estävät kilpailijoiden monia (nykyisiä tai uusia) tuotteita pääsemästä markkinoille. Syngentan tehoaineiden vahva osuus kaikilla neljällä rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä tuo sille huomattavasti valtaa myös jakeluketjussa.

(351) Tätä skenaariota ennustivat monet komission kyselyyn vastanneet henkilöt, asiakkaat ja kilpailijat. Erään kilpailijan mukaan Syngentan vertaansa vailla oleva ja ”ennennäkemätön” maissin rikkakasvien torjuntaan tarkoitettu tuotevalikoima antaa sille riittävän joustovaran valmistaa johtavia sekoittamattomia ja muihin aineisiin sekoitettuina käytettäviä tuotteita, joiden vahvuutta Syngenta voi hyödyntää niin, että se niputtaa (muun muassa siementen) jälleenmyyjille ja tiloille esittämiään tuotetarjouksia. Näin se voi käyttää avaintuotteita antamaan nostetta uusien tai heikompien tuotteiden myynnille.

(352) Seuraavassa osassa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin, missä määrin vahva tuotevalikoima yksinään antaa Syngentalle poikkeuksellisen aseman maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla.

Mahdolliset (tulevat) yhdistelmätuotteet

(353) Maissiviljelyksille tarkoitettu ainutlaatuinen tuotevalikoima antaa Syngentalle tarvittavan joustovaran valmistaa lisää johtavia yhdistelmätuotteita. Kilpailijat pitivät seuraavia yhdistelmätuotteita erityisen merkittävinä.

(354) Useat lupaavat yhdistelmätuotteet tarjoavat laajavaikutteisia ratkaisuja, joita voidaan käyttää sekä ennen itämistä että sen jälkeen. Paras itämisen jälkeen ruiskutettava leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aine on sulkotrioni, jonka yhdistäminen metolakloriin (ja mahdollisesti atratsiiniin tai terbutylatsiiniin) tarjoaisi poikkeuksellisen laajavaikutteisen tehon sekä ennen itämistä että sen jälkeen levitettävien tuotteiden valikoimassa. Mahdollisuus mesotrionin ja s-metolakloorin yhdistämiseen […]* tarjoaa niin ikään mahdollisuuksia erittäin laajavaikutteisesti tehoavan valmisteen kehittämiseen (esimerkiksi atratsiinin korvaavaksi tuotteeksi, kuten edellä selitettiin atratsiinin markkinoita Ranskassa käsittelevässä kohdassa). Monet kilpailijat pitävät nikosulfuronia, joka

([75]) [Aventisin liikesalaisuus]* [BASFin liikesalaisuus]* [DuPontin liikesalaisuus]* [Dow'n liikesalaisuus]* [American Cyanamidin liikesalaisuus]* [Monsanton liikesalaisuus]*

on vahvin itämisen jälkeen levitettävä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aine, erittäin hyvänä parina metolakloorille (s-metolakloorille), atratsiinille tai terbutylatsiinille ([76]).

(355) Itämisen jälkeen levitettävistä tuotteista paras on valmisseoksena myytävä nikosulfuronin ja sulkotrionin yhdistelmä. Se tarjoaa kokonaisvaltaisen ratkaisun kaikkien heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan. Sama koskee nikosulfuronin yhdistämistä äskettäin kehitettyyn mesotrioniin, joka on erinomainen leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aine ja voidaan levittää viljelyksille joko ennen itämistä tai sen jälkeen ([77]).

(356) Muut vahvat yhdistelmät, joiden ainesosina on pelkästään osapuolten valmistamia tuotteita, ovat atratsiini-asetokloori (laajavaikutteinen torjunta-aine, levitetään ennen itämistä), atratsiini-s-metolakloori (laajavaikutteinen torjunta-aine, levitetään ennen itämistä), atratsiini-sulkotrioni (laajavaikutteinen torjunta-aine, voidaan levittää ennen itämistä tai sen jälkeen), prosulfuroni-nikosulfuroni (laajavaikutteinen torjunta-aine, levitetään itämisen jälkeen) sekä pyridaatti-nikosulfuroni (laajavaikutteinen torjunta-aine, levitetään itämisen jälkeen).

(357) Tästä nähdään, että Syngentalla on sekä ennen itämistä että itämisen jälkeen levitettävien tuotteiden segmentillä ihanteellinen tuotevalikoima, joka sisältää kaikki heinämäisten ja leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan sekä ennen itämistä että sen jälkeen tarvittavat tuotteet. Syngentan kilpailijoiden on vaikea saada kaupaksi omia kapeavaikutteisia tuotteitaan, kun niillä on vastassaan näin suuri määrä erittäin tehokkaita, laajavaikutteisia ja monikäyttöisiä tuotteita.

(358) Kilpailijoiden käytettävissä oleva tuotevalikoima on paljon vaatimattomampi kuin uuden yrityksen. Ennen itämistä levitettävien tuotteiden segmentillä BASFilla ei ole ainuttakaan yhdistettä, joka tehoaisi järjestelmällisesti kaikkiin leveälehtisiin rikkakasveihin. BASFin tuotevalikoima olisi paljon kilpailukykyisempi, jos se saisi jonkin toisen tehoaineen pariksi omalle tehoaineelleen dimetenamidille, joka vaikuttaa lähinnä heinämäisiin rikkakasveihin. Teknisesti ainoat mahdolliset leveälehtisiin rikkakasveihin vaikuttavat tehoaineparit dimetenamidille olisivat atratsiini (Novartis/rinnakkaistuote), terbutylatsiini (Novartis/rinnakkaistuote), isoksaflutoli (Aventis) ja pendimetaliini (AmCy). Hinnan ja tehokkuuden kannalta Novartisin kaksi tehoainetta sopisivat itse asiassa parhaiten tähän tarkoitukseen, kun taas isoksaflutoli (Aventis) ja pendimetaliini (AmCy) eivät ole siihen parhaita mahdollisia vaihtoehtoja muun muassa fytotoksisten ongelmien takia.

([76]) […]*
([77]) […]*

(359) Aventisin isoksaflutoli, joka on ennen itämistä levitettävä laajavaikutteinen torjunta-aine, hyötyisi selvästi yhdistämisestä heinämäisten rikkakasvien laajavaikutteiseen torjuntaan tarkoitettujen tehoaineiden kanssa. Monsanton tuotevalikoima olisi vahvempi, jos asetokloori voitaisiin yhdistää atratsiiniin tai terbutylatsiiniin valmisseoksissa (atratsiiniin Ranskassa, Espanjassa, Portugalissa ja Kreikassa ja terbutylatsiiniin Italiassa ja Saksassa, joissa atratsiinia ei ole rekisteröity). DuPontin tuotevalikoima sijoittuu ensisijaisesti itämisen jälkeen levitettävien tuotteiden markkinasegmentille, eikä sillä ole vastaavaa asemaa ennen itämistä levitettävien rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla.

(360) Kilpailijoiden saatavilla oleva itämisen jälkeen levitettävien tuotteiden valikoima on sekin paljon kapeampi kuin uuden yrityksen. BASFin valmistamat leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan tarkoitetut tuotteet bentatsoni sekä bentatsoni-dikambaseos vaatisivat parikseen heinämäisiin rikkakasveihin tehoavan torjunta-aineen. Paras tehoaine tähän tarkoitukseen olisi nikosulfuroni, joka on tehokkain heinämäisten rikkakasvien torjunta-aine itämisen jälkeen levitettävien tuotteiden segmentillä. Saksassa itse asiassa markkinoidaan jo bentatsoni-nikosulfuroniseosta. Toinen mahdollinen pari bentatsonille olisi DuPontin rimsulfuroni, mutta tämä yhdistelmä ei nähtävästi ole yhtä houkutteleva kuin bentatsonin ja nikosulfuronin yhdistelmä.

(361) Aventisin itämisen jälkeen käytettävä leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aine bromoksyniili olisi edullisinta sekoittaa terbutylatsiiniin (Novartis/rinnakkaistuote), jotta sen tehoaisi paremmin leveälehtisiin rikkakasveihin. Itämisen jälkeen levitettävällä laajavaikutteisella foramsulfuronilla on heikko jälkivaikutus, jota voitaisiin parantaa sekoittamalla se johonkin seuraavista tuotteista (lueteltu tärkeysjärjestyksessä houkuttelevimmasta parista alkaen): atratsiini (Novartis/rinnakkaistuote), mesotrioni (AstraZeneca), terbutylatsiini (Novartis/rinnakkaistuote), dikamba (Novartis), metosulami/flutiamidi (Bayer) ja pyridaatti (Novartis). Foramsulfuronin tehoa leveälehtisiin rikkakasveihin voitaisiin laajentaa sekoittamalla siihen mesotrionia (AstraZeneca), sulkotrionia (AstraZeneca) tai prosulfuronia (Novartis), jälleen tärkeysjärjestyksessä houkuttelevuuden mukaan. Monsanton tuotevalikoima sijoittuu pääasiassa ennen itämistä levitettävien tuotteiden markkinasegmentille, eikä sillä ole vastaavaa osuutta itämisen jälkeen levitettävien torjunta-aineiden markkinoista. Saksassa DuPontin tuotevalikoimasta puuttuvat kokonaan itämisen jälkeen levitettävät torjunta-aineet, joilla olisi tehokas jälkivaikutus; Italiassa DuPontille olisi etua siitä, jos sen saatavilla olisi ennen itämistä levitettäviä tuotteita sekä sellaisia itämisen jälkeen leveälehtisille rikkakasveille ruiskutettavia yhdisteitä, joiden vaikutustapa olisi erilainen kuin DuPontin nykyisen tuotevalikoiman.

(362) Kilpailijoilla on tällä hetkellä voimassa useita kehittämis- ja yhteistyösopimuksia Novartisin tai AstraZenecan

kanssa. Muutamat kilpailijat ovat samaten osoittaneet konkreettista kiinnostusta tuotteidensa yhdistämiseen valmisseoksiksi joko Novartisin tai AstraZenecan tuotteiden kanssa ([78]). Koska Syngentalla on "omasta takaa" lähes täysi tuotevalikoima (ennen itämistä ja sen jälkeen sovellettavat ratkaisut, heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet, laajavaikutteiset torjunta-aineet ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet ja erilaisia vaikutustapoja), uusi yhtiö todennäköisesti pyrkii yhdistelemään ensisijaisesti omia molekyylejään. Tämä vaikuttaisi haitallisesti niiden kilpailijoiden kilpailukykyyn, joilla on tai jotka haluaisivat yhteistyösopimuksia osapuolten kanssa, koska niiden mahdollisuudet yhdistää tuotteitaan muiden kilpailijoiden tuotteisiin supistuisivat sekä määrällisesti että laajuudeltaan. Useat kilpailijat olivat huolissaan siitä, että jos Syngenta epää niiltä avainmolekyylinsä, sen asema markkinoilla vahvistuu entisestään. Jotkin kilpailijat totesivatkin, että mahdollisuus käyttää Syngentan tehoaineita on ratkaisevaa niiden kilpailukyvylle ([79]).

(363) Kun vielä otetaan huomioon Syngentan tehokkaista ja laajavaikutteisista torjunta-aineista koostuva tuotevalikoima, sekoittamattomien rikkakasvien torjunta-aineiden vetäminen markkinoilta vaikuttaa varsin tehokkaalta ja houkuttelevalta strategialta, jolla voidaan "eristää" ja tehdä tarpeettomiksi viljelijöiden säiliöseoksiin tarkoitetut kilpailijoiden tuotteet. Lisäksi tällainen strategia vaikuttaa haitallisesti kilpailijoiden kilpailukykyyn. Komission väitetiedoksiantoon lähettämässään vastauksessa osapuolet pitävät tätä väitettä perusteettomana. Vaikka tällainen "valmisseosstrategia" olisi teknisesti toteutuskelpoinen, se olisi "taloudellisesti järjetön" ratkaisu, koska seoksiin tarkoitetut tuotteet ovat kalliimpia ja koska sekoittamattomien tuotteiden valmistuksen lopettaminen johtaisi markkinaosuuksien menettämiseen. Komission mukaan osapuolten perustelut pätisivät normaalissa kilpailutilanteessa, mutta eivät välttämättä silloin, kun yritys vahvan markkina-asemansa ja poikkeuksellisen laajan tuotevalikoimansa takia on asemassa, jossa tällaisen strategian noudattamisesta koituu sille paljon etua. Vaikka kilpailijoille jäisi edelleen joitakin mahdollisuuksia yhdistää tuotteitaan muiden kilpailijoiden tuotteisiin, ne olisivat hyvin rajallisia ja aiheuttaisivat lisäkustannuksia, joita sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä ei olisi rasituksenaan. Tässä yhteydessä on muistettava, että sulautumaa kannustaa tällaisen strategian noudattamiseen myös se, että valmisseosten kehittäminen on tehokas tapa hankkia jatkosuoja yksittäisille tuotteille, joiden patentti on rauennut.

([78]) [Aventisin liikesalaisuus]* [BASFin liikesalaisuus]* [Bayerin liikesalaisuus]*

([79]) [AmCyn liikesalaisuus]* [Monsanton liikesalaisuus]* Rinnakkaistuotteiden saatavuus ei ole niin suuri ongelma ainakaan niissä maissa, joissa on rekisteröity rinnakkaistuotteita, koska siellä yrityksillä on enemmän hankintavaihtoehtoja ja rekisteröintitiedot ovat helpommin yritysten saatavilla. Tämä ei kuitenkaan päde terbutylatsiiniin Saksassa, jossa Novartis on ainoa rekisteröinnin saanut yritys.

Jälleenmyynti

(364) Syngentan tuotevalikoiman monipuolisuus ja vahvuus kaikilla markkinasegmenteillä on maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla kilpaileviin yrityksiin nähden ainutlaatuinen. Sen turvin Syngenta voi suunnitella tuotteilleen erittäin tehokkaita markkinointikampanjoita, joilla viljelijöitä houkutellaan ostamaan rikkakasvien torjunta-aineet pääasiassa tai jopa yksinomaan Syngentalta. Se voi esimerkiksi hyödyntää metolakloorin (s-metolakloorin), atratsiinin, asetokloorin, sulkotrionin (mesotrionin) ja nikosulfuronin ennestään vahvaa markkina-asemaa kokoamalla erilaisia valmiita "tuotepaketteja". Tällöin metolakloorin korvaamisella s-metolakloorilla ja sulkotrionin korvaamisella mesotrionilla on selvästikin oma strateginen tehtävänsä ([80]).

(365) Laaja tuotevalikoima parantaa Syngentan kykyä lähestyä sekä jälleenmyyjiä että viljelijöitä vaihtelevilla tuotekokoonpanoilla, jotka todellisuudessa tarjoavat hyvin samankaltaisia maataloudellisia ratkaisuja. Se voi esimerkiksi tarjota yhdelle jälleenmyyjälle asetoklooria ja atratsiinia sisältävää tuotemerkkiä ja toiselle metolaklooria ja atratsiinia sisältävää tuotemerkkiä. Tuotteet on valmistettu eri tehoaineista, jolloin jälleenmyyjät voivat markkinoida niitä "erikoistuotteina", vaikka lopputulos pellolla on lähes sama. Tällainen markkinoiden segmentointi on tehokas keino hillitä hintakilpailua jälleenmyyjien välillä, ja tästä on etua myös jälleenmyyjille, olivatpa ne suuria tai pieniä. Korkeammat myyntihinnat parantavat jälleenmyyjien voittomarginaalia ja antavat niille lisäsyyn suosia Syngentan ratkaisuja muiden maissin rikkakasvien torjunta-aineita tarjoavien yritysten vahingoksi.

(366) Tällainen toimintamalli on hyvin todennäköinen. Hintastrategioissa […]* ([81]). On kuitenkin huomattava, että myös jälleenmyyjät ovat tärkeitä vaikuttajia, sillä ne antavat (pyynnöstä tai pyytämättä) yleisesti viljelijöille neuvoja siitä, mitä tuotteita kannattaa käyttää ja minkälaisina yhdistelminä. Yksi mahdollinen hintastrategia on hintasegmentointi, jossa eri tuotemerkkejä ja/tai -nimiä tai tuotteiden koostumusta vaihtelemalla pyritään vetoamaan viljelijöihin erilaisilla kaupallisilla arvo-oletuksilla. Vaikka AstraZeneca väittää tällaisen hintastrategian hel-

([80]) […]*

([81]) […]*

pottavan tuotemerkkien tunkeutumista yksittäisille markkinasegmenteille ja tarjoavan sekä asiakkaalle että AstraZenecalle parhaan mahdollisimman tuoton, on todennäköistä, että Syngentan kaltainen yritys, jolla on näin ylivoimainen valikoima erinomaisia rikkakasvien torjunta-aineita, joutuu ja pystyy käyttämään — ja myös kokee houkutusta käyttää — markkinointistrategioita (tehoaineiden yhdistäminen, tuotemerkkien luominen, hinnoittelu) pelkästään voiton kasvattamiseen, jolloin asiakkailta veloitetaan kalliimpi hinta.

Maissin rikkakasvien torjunta-aineita koskevat päätelmät

(367) Edellä esitetyn perusteella ja kun otetaan huomioon uudelle sulautumalle kasaantuvat suuret markkinaosuudet, sen paisuminen ainakin […]* kertaa niin suureksi kuin sen tärkein kilpailija sekä osapuolten tuotteiden vahvuus ja osuus maissin rikkakasvien torjunta-aineiden kaikilla neljällä markkinasegmentillä (ennen itämistä levitettävät torjunta-aineet, itämisen jälkeen levitettävät torjunta-aineet, heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet ja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineet), komissio toteaa ilmoitetun yrityskeskittymän johtavan määräävän aseman syntymiseen maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla ainakin Ranskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Belgiassa.

VILJOJEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(368) Viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat ovat arvossa mitattuna tärkeimmät valikoivien torjunta-aineiden markkinat. Viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden liikevaihto ETA-alueella oli vuonna 1998 noin […]* euroa, kun valikoivien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoiden koko ETA-alueella oli noin […]* euroa. Tärkeimmät viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden kansalliset markkinat ovat Ranskassa ([…]* euroa), Saksassa ([…]* euroa) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ([…]* euroa).

(369) ETA-alueella osapuolten markkinaosuus viljojen rikkakasvien torjunta-aineista on niiden oman arvion mukaan [10—20]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia) ja myynti […]* euroa, ja suurimmat markkinaosuudet vaihtelevat kansallisilla markkinoilla Portugalin ja Kreikan [30—40]* prosentista Italian [30—40]* prosenttiin. Nykyinen markkinajohtaja on Aventis, jonka ETA-alueen laajuinen myynti on […]* euroa ja markkinaosuus ETA-alueella [30—40]* prosenttia (vaihtelee Tanskan [10—20]* prosentista Portugalin [50—60]* prosenttiin). Nämä luvut laskevat pakostikin tulevaisuudessa, kun sulautuneet yhtiöt (Rhône-Poulenc ja Hoechst) sitoutuivat ehtona Aventisin perustamiselle vuonna 1999 antamaan toiselle valmistajalle lisenssin tärkeän IPU-tehoaineen valmistukseen (tähän tehoaineeseen pohjautuvien tuotteiden osuus on noin [30—40]* prosenttia Aventisin viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä) ([82]).

(370) Edellä mainitut osuudet viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoilla eivät sinänsä ole mikään kilpailuongelma. Markkinatutkimuksen aikana tuli kuitenkin esille useita huolestuttavia seikkoja. Monet jälleenmyyjät nimittäin ennustivat osapuolten saavuttavan vahvan aseman itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentillä, kun ne saisivat haltuunsa kaksi kolmesta johtavasta tuotteesta, nimittäin AstraZenecan Graspin/Achieven (tehoaineena tralkoksydimi) ja Novartisin Topikin (tehoaineena klodinafoppi). Kolmas johtava tuote on Aventisin Puma/Proper (tehoaineena fenoksapropi).

(371) Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä (heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet ja laajavaikutteiset torjunta-aineet yhteenlaskettuina) osapuolet saisivat suuren markkinaosuuden seuraavissa maissa: Portugali [30—40]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia), Espanja [30—40]* prosenttia (N [20—30]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia), Alankomaat [30—40]* prosenttia (mutta ei päällekkäistä toimintaa), Kreikka [30—40]* prosenttia (N [30—40]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia) ja Italia [40—50]* prosenttia (N [40—50]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia). Hieman tarkemmin kohdennetulla tasolla eli pelkästään heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla osapuolet saisivat vahvan aseman Espanjassa ([30—40]* prosenttia; N [10—20]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia), Portugalissa ([30—40]* prosenttia; N [30—40]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia), Kreikassa ([30—40]* prosenttia; N [30—40]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia), Belgiassa ([40—50]* prosenttia; ei päällekkäistä toimintaa), Ranskassa ([40—50]* prosenttia; ei päällekkäistä toimintaa), Alankomaissa ([50—60]* prosenttia, ei päällekkäistä toimintaa) ja Italiassa ([50—60]* prosenttia; N [50—60]* prosenttia + AZ [0—5]* prosenttia).

(372) Markkinatutkimuksessa kävi ilmi, että uuden yhtiön tuotevalikoiman päätuote on Novartisin Topik; sen myynti on paljon suurempi kuin Graspin ja kasvaa koko ajan. Graspin menekki sen sijaan laskee nopeasti. Vuosina 1998—1999 se […]* myynnistään, ja lisätappioita ennustetaan. Vaikka Graspista aiheutuu monissa maissa jonkin verran päällekkäistä toimintaa, sulautuma tuskin vähentää Topikiin kohdistuvia kilpailupaineita.

([82]) Asiassa IV/M.1378, Hoechst/Rhône Poulenc (Aventis), tehdyssä komission kilpailupäätöksessä esitettiin vakavia epäilyjä sulautuvien osapuolten asemasta isoproturonia (IPU) sisältävien, joko puhtaana tai muihin tehoaineisiin sekoitettuna käytettävien rikkakasvien torjunta-aineiden tuotannossa (IV/M.1378, Hoechst/Rhône Poulenc (Aventis), 31 kohta).

(373) Lisäksi Aventis toi vuoden 2001 helmikuussa markkinoille iodosulfuronin, uuden itämisen jälkeen levitettävän heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineen, joka hävittää äärimmäisen tehokkaasti raiheinää (Lolium), joka on Italiassa käytettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden tärkein käyttökohde. Tämä yhdiste tehoaa paremmin raiheinään kuin klodinafoppi (Topik) tai tralkoksydimi (Grasp). Aventisin odotetaan tuovan iodosulfuronin markkinoille sekä sekoittamattomana että patentoimaansa tehoaineeseen fenoksapropiin sekoitettuna.

(374) Lopuksi on todettava, että viljakasveille tarkoitetujen torjunta-aineiden alalla on hyvin harvoja torjunta-aineita, jotka olisi tarkoitettu käytettäväksi pelkästään ennen itämistä; useimpia rikkakasvien torjunta-aineita voidaan käyttää myös itämisen jälkeen, minkä vuoksi ne tarjoavat merkittävän kilpailuvastuksen Topikin kaltaisille puhtaasti itämisen jälkeen levitettäville rikkakasvien torjunta-aineille.

(375) Edellä esitetyn perusteella on epätodennäköistä, että sulautuma johtaisi määräävän aseman syntymiseen viljojen rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla.

PERUNAN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(376) Perunan rikkakasvien torjunta-aineiden ETA-alueen laajuinen liikevaihto oli noin […]* euroa vuonna 1998. Tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Saksassa ([…]* euroa), Yhdistyneessä kuningaskunnassa ([…]* euroa), Alankomaissa ([…]* euroa) ja Ranskassa ([…]* euroa).

(377) Perunan rikkakasvien torjunta-aineiden alalla osapuolten markkinaosuus ETA-alueella oli niiden oman arvion mukaan [30—40]* prosenttia (N [0—5]* prosenttia + AZ [20—30]* prosenttia) ja myynti […]* euroa vuonna 1998. Markkinaosuudet ylittivät [20—30]* prosenttia Irlannissa ([20—30]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia), Espanjassa ([30—40]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia), Kreikassa ([30—40]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia), Itävallassa ([30—40]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia), Saksassa ([30—40]* prosenttia — vain AZ), Alankomaissa ([30—40]* prosenttia — AZ [30—40]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia), Portugalissa ([40—50]* prosenttia — AZ [30—40]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia), Belgiassa ([50—60]* prosenttia — AZ [40—50]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia) ja Ranskassa ([50—60]* prosenttia — AZ [40—50]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia). Myöhemmässä vastauksessaan osapuolet ilmoittivat vielä markkinaosuutensa vuodelta 1999. Niiden yhteenlaskettu markkinaosuus ylitti [20—30]* prosenttia ja niillä oli päällekkäistä toimintaa Espanjassa ([20—30]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia), Itävallassa ([30—40]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia), Alankomaissa ([30—40]* prosenttia — AZ [30—40]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia), Portugalissa ([20—30]* prosenttia — AZ [20—30]* prosenttia + N [0—5]* prosenttia), Belgiassa ([50—60]* prosenttia — AZ [40—50]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia) ja Ranskassa ([50—60]* prosenttia — AZ [40—50]* prosenttia + N [5—10]* prosenttia) ([83]).

(378) Tärkein kilpailija vuonna 1998 oli Bayer, jonka markkinaosuus ETA-alueella oli [20—30]* prosenttia, Kreikassa [40—50]* prosenttia, Itävallassa [40—50]* prosenttia, Irlannissa [30—40]* prosenttia, Tanskassa, Espanjassa ja Ruotsissa [30—40]* prosenttia, Belgiassa [30—40]* prosenttia, Italiassa [20—30]* prosenttia, Ranskassa [20—30]* prosenttia, Alankomaissa [20—30]* prosenttia, Portugalissa [20—30]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [10—20]* prosenttia. Muita merkittäviä kilpailijoita olivat Aventis, jonka markkinaosuus ETA-alueella oli [5—10]* prosenttia, Tanskassa [30—40]* prosenttia, Espanjassa [10—20]* prosenttia, Portugalissa [10—20]* prosenttia, Ranskassa [10—20]* prosenttia, Kreikassa [10—20]* prosenttia, Alankomaissa [10—20]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [10—20]* prosenttia, sekä DuPont, jonka markkinaosuus oli ETA-alueella [5—10]* prosenttia, Saksassa [10—20]* prosenttia, Itävallassa ja Alankomaissa [10—20]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [5—10]* prosenttia.

(379) Osapuolten tuotteet näillä markkinoilla ovat joko laajavaikutteisia torjunta-aineita tai heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineita. Novartisin laajavaikutteisten tuotteiden tehoaineina ovat metobromuroni, terbutryn, prometryn ja terbutylatsiini. Näiden tuotteiden osuus oli [5—10]* prosenttia perunaviljelyksillä käytettävien laajavaikutteisten torjunta-aineiden kokonaismyynnistä EU:ssa vuonna 1999. Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden ryhmässä Novartisilla on propakvitsafoppipohjaisia tuotteita (Agil/Falcon), joiden osuus on Novartisin mukaan [0—5]* prosenttia perunalle tarkoitettujen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä EU:ssa, sillä Italiassa näitä tuotteita käytetään pelkästään perunalle (ks. lisäselvitys jäljempänä). AstraZenecan tärkein laajavaikutteinen tuote on Boxer/Defi, jonka tehoaineena on prosulfokarbi. Tämä tuote vastaa yksinään [20—30]* prosentista perunaviljelyksille tarkoitettujen laajavaikutteisten torjunta-aineiden kokonaismyynnistä EU:ssa, ja lisäksi sillä on viisi muuta tuotetta, joiden osuus on [5—10]* prosenttia tämän markkinasegmentin myynnistä. Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden ryhmässä AstraZenecalla on myynnissä yksi tuote (Fusilade), jonka tehoaineena on fluatsifoppi-butyyli. Fusiladen osuus on [10—20]* prosenttia perunaviljelyksille tarkoitettujen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä ETA-alueella.

(380) Osapuolet väittivät ilmoituksessaan, että suurin osa Novartisin myynnistä perustuu tehoaineeseen (metobromuroni), jonka valmistus lopetettiin asteittain vuonna 1999. Myöhemmin toimittamassaan selvityksessä osapuolet kuitenkin selittivät, että metobromuronista (ja siihen pohjautuvista valmisteista) luovuttaisiin asteittain

([83]) Myöhemmin lähettämässään selvityksessä osapuolet väittivät, että ilmoituksessa mainittuihin AstraZenecan markkinaosuuksiin Kreikassa ja Irlannissa oli virheellisesti sisällytetty myös valikoimattomien rikkakasvien torjunta-aineiden myyntiluvut. Tosiasiassa osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jäisi näissä kahdessa maassa enintään [20—30]* prosenttiin.

vuonna 2000. Metobromuronipohjaisia tuotteita oli vuonna 1999 myynnissä Itävallassa, Belgiassa, Ranskassa, Italiassa ja Alankomaissa. Näin ollen osapuolilla on erittäin suuret markkinaosuudet Belgiassa ja Ranskassa ([50—60]* prosenttia ja [50—60]* prosenttia). Sekä AstraZenecalla että Novartisilla oli molemmissa maissa myyntiä vain laajavaikutteisten torjunta-aineiden segmentillä, josta osapuolten osuus on niiden omien arvioidensa mukaan Belgiassa [60—70]* prosenttia ja Ranskassa [60—70]* prosenttia. Erittäin korkeiden ja pelkästään yhdelle markkinasegmentille keskittyneiden markkinaosuuksien perusteella on pääteltävä, että metobromuronipohjaisten tuotteiden myynnin jatkuessa sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen perunan rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Belgiassa ja Ranskassa.

ITÄMISEN JÄLKEEN LEVITETTÄVÄT HEINÄMÄISTEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET PERUNALLE

(381) Tanskan kohdalla itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoiden yhteydessä nousi esille perunanviljelyyn liittyvä kysymys. Novartisin Agil-tuote on rekisteröity torjunta-aineeksi perunaviljelyksille Tanskassa, vaikka Novartis ei ilmoita Agilille lainkaan myyntiä perunan kohdalla, vaan yhdistää kaiken Agilin myynnin Tanskassa muihin viljelykasveihin (öljykasvit ja sokerijuurikas). Toisaalta osapuolet ovat ilmoittaneet AstraZenecan Fusiladen osuudeksi [60—70]* prosenttia heinämäisten rikkakasvien markkinasegmentin myynnistä Tanskassa. Osapuolet väittävät, että loput [30—40]* prosenttia menevät Dow'n Gallant-tuotteelle, jonka tehoaineena on haloksifoppi. Gallantia ei ole Tanskassa rekisteröity torjunta-aineeksi perunaviljelmille, eikä Tanskassa ole rekisteröitynä mitään muutakaan vastaavaa tuotetta (heinämäisten rikkakasvien torjunta-ainetta, joka levitettäisiin itämisen jälkeen). Vaikka Novartis siis olisikin oikeassa olettaessaan, etteivät Tanskan viljelijät toistaiseksi ole käyttäneet Agilia perunan rikkakasvien torjunta-aineena, ehdotettu sulautuma ei jättäisi viljelijöille muuta vaihtoehtoa kuin turvautua Syngentan tuotteisiin itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä.

(382) AstraZenecan sisäisistä asiakirjoista käy ilmi, että itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla saattaa jo nyt olla vähemmän kilpailua kuin monilla muilla viljelykasveille tarkoitettujen torjunta-aineiden markkinoilla. […]*

(383) Osapuolet ovat eritelleet, mitkä markkinoilla olevista tuotteista niiden mielestä soveltuvat parhaiten heinämäisten rikkakasvien torjuntaan perunaviljelyksillä. Novartis ilmoittaa Agilin/Falconin tai Fusiladen tehoavan parhaiten seuraaviin rikkakasvilajeihin: Agropyron repens, Cynodon dactylon, Sorghum halepense, Digitaria sanguinalis ja Echinochloa crus galli. AstraZeneca katsoo, että lajien Agropyron repens, Cynodon dactylon, Sorghum halepense, Avena fatua ja Alepecurus myosuroides torjuntaan soveltuvat parhaiten joko Agil/Falcon tai Fusilade. Osapuolet siis pitävät Agilia/Falconia ja Fusiladea teknisesti erinomaisina tuotteina kilpailijoidensa tuotteisiin verrattuna.

(384) Lisäksi on todettava, että Fusilade on menestyksekkäin itämisen jälkeen levitettävä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aine Euroopan markkinoilla. AstraZenecan sisäisissä asiakirjoissa Fusiladen osuudeksi arvioidaan [40—50]* prosenttia näiden torjunta-aineiden kokonaismyynnistä Euroopassa. Komission markkinatutkimus kuitenkin osoitti, että Fusiladen osuus on ennemmin [20—30]* prosenttia, kun Agilin/Falconin osuus on noin [10—20]* prosenttia. […]*

(385) Monet eri maista komission kyselyyn vastanneet, joiden joukossa oli sekä jälleenmyyjiä että viljelyneuvojia ja tuottajajärjestöjä, ovat korostaneet vahvaa asemaa, jonka Fusiladen ja Agilin/Falconin yhdistäminen toisi uudelle yhtiölle itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla.

(386) Edellä esitetyistä syistä ja koska osapuolten tuotteet ovat ainoita Tanskassa perunan rikkakasvien torjunta-aineiksi rekisteröityjä tuotteita, ilmoitettu toimenpide johtaa määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen itämisen jälkeen perunaviljelyksille levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Tanskassa.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET SOKERIJUURIKKAALLE

(387) Sokerijuurikasviljelyksille käytettävien rikkakasvien torjunta-aineiden ETA-alueen laajuinen kokonaisliikevaihto oli noin […]* euroa vuonna 1998. Alan tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Saksassa ([…]* euroa), Ranskassa ([…]* euroa) ja Italiassa ([…]* euroa).

(388) Osapuolten omien arvioiden mukaan niiden markkinaosuus ETA-alueen sokerijuurikkaan rikkakasvien torjunta-aineista oli vain [0—5]* prosenttia ja myynti […]* euroa vuonna 1998. Kreikka on ainoa maa, jossa yritysten yhteenlaskettu markkinaosuus ylitti [10—20]* prosenttia ([20—30]* prosenttia).

(389) Sulautuman osapuolten markkinaosuudet eivät sinällään anna syytä huoleen, mutta kuten perunan rikkakasvien torjunta-aineita käsittelevässä kohdassa mainittiin, Syngenta saisi haltuunsa kaksi kolmesta johtavasta tuotteesta, jotka on tarkoitettu heinämäisten rikkakasvien hävittämiseen itämisen jälkeen useiden lajien, myös sokerijuurikkaan, viljelyksiltä (AstraZenecan Fusilade ja Novartisin Agil/Falcon).

ITÄMISEN JÄLKEEN LEVITETTÄVÄT HEINÄMÄISTEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET SOKERIJUURIKKAALLE

(390) Näillä markkinoilla osapuolten markkinaosuus on Yhdistyneessä kuningaskunnassa [50—60]* prosenttia ja Bel-

giassa [50—60]* prosenttia. Lisäksi osapuolet ovat ilmoittaneet, että niiden yhteenlaskettu markkinaosuus Tanskassa oli [60—70]* prosenttia (Fusilade [60—70]* prosenttia, Agil [0—5]* prosenttia) ja että loput [30—40]* prosenttia markkinoista kuuluivat Dow'n Gallantille.

(391) Osapuolet ovat eritelleet, mitkä markkinoilla olevista tuotteista niiden mielestä soveltuvat parhaiten heinämäisten rikkakasvien torjuntaan sokerijuurikasviljelyksillä. Novartis ilmoittaa Agilin/Falconin tai Fusiladen tehoavan parhaiten seuraaviin rikkakasvilajeihin: Agropyron repens, Cynodon dactylon, Sorghum halepense, Digitaria sanguinalis ja Echinochloa crus galli. AstraZeneca katsoo, että lajien Agropyron repens, Avena fatua ja Alepecurus myosuroides torjuntaan soveltuvat parhaiten joko Agil/Falcon tai Fusilade. Osapuolet siis pitävät Agilia/Falconia ja Fusiladea teknisesti erinomaisina tuotteina kilpailijoidensa tuotteisiin verrattuna.

(392) Kuten edellä selitettiin, monet eri maista komission kyselyyn vastanneet, joiden joukossa oli sekä jälleenmyyjiä että viljelyneuvojia ja tuottajajärjestöjä, ovat korostaneet vahvaa asemaa, jonka Fusiladen ja Agilin/Falconin yhdistäminen toisi uudelle yhtiölle itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla. […]*

(393) Edellä esitetyistä syistä sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen sokerijuurikkaalle itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Belgiassa ja Tanskassa.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET ÖLJYKASVEILLE

(394) Öljykasveille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineiden ETA-alueen laajuinen liikevaihto oli noin […]* euroa vuonna 1998. Tärkeimmät kansalliset markkinat ovat Ranskassa ([…]* euroa) ja Saksassa ([…]* euroa).

(395) Osapuolten omien arvioiden mukaan niiden markkinaosuus ETA-alueen öljykasveille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineista oli [20—30]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [5—10]* prosenttia) ja myynti […]* euroa. Markkinaosuus ylitti [20—30]* prosenttia Saksassa ([20—30]* prosenttia), Espanjassa ([20—30]* prosenttia), Italiassa ([20—30]* prosenttia) ja Ranskassa ([30—40]* prosenttia).

(396) Osapuolten tuotteet öljykasvien rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla ovat seuraavat: Novartisin valikoimassa on leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineita, joiden tehoaineina ovat pyridaatti ja klomatsoni. Niillä on merkittävä asema Saksassa, jossa niiden osuus vuonna 1999 oli [30—40]* prosenttia leveälehtisten rikkakasvien hävittämiseen tarkoitettujen tuotteiden markkinasegmentistä. EU:n tasolla osapuolten hallussa oli [20—30]* prosenttia tästä markkinasegmentistä. Novartisin laajavaikutteiset torjunta-aineet perustuvat dimetakloori-, klomatsoni-, tebutami- ja terbutryn-nimisiin tehoaineisiin. Näiden tuotteiden osuus on [10—20]* prosenttia öljykasveille käytettävien laajavaikutteisten torjunta-aineiden kokonaismyynnistä EU:ssa vuonna 1999, ja tällä segmentillä osapuolilla on merkittävät markkinaosuudet Ranskassa ([30—40]* prosenttia) ja Espanjassa ([10—20]* prosenttia). Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden ryhmässä Novartisilla on propakitsafoppi-nimiseen tehoaineeseen perustuvia tuotteita […]* sekä yksi metolaklooripohjainen tuote (Dual). Dualin osuus on [0—5]* prosenttia ja Agilin/Falconin [10—20]* prosenttia öljykasveille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä EU:ssa. Saksassa Agilin/Falconin osuus on [20—30]* prosenttia tästä markkinasegmentistä. AstraZenecalla ei ole lainkaan tälle öljykasveille tarkoitettuja leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineita. AstraZenecan tärkein laajavaikutteinen torjunta-aine on flurokloridonipohjainen Racer, jolla on [30—40]* prosenttia laajavaikutteisten torjunta-aineiden markkinasegmentistä Espanjassa. Heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden ryhmässä AstraZeneca myy Fusiladea, jonka tehoaineena on fluatsifoppi-p-butyyli. Fusiladen osuus on [10—20]* prosenttia öljykasveille tarkoitettujen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä ETA-alueella, ja Saksassa sen osuus on [30—40]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [10—20]* prosenttia. Kun tarkastellaan heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinaosuuksia kokonaisuutena, osapuolilla on Saksassa [60—70]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [30—40]* prosenttia markkinoista.

Edellä esitetty analyysi osoittaa, ettei öljykasveille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismarkkinoille aiheudu kilpailuongelmia. Itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden tilannetta on sen sijaan syytä tarkastella hieman lähemmin.

ITÄMISEN JÄLKEEN LEVITETTÄVÄT HEINÄMÄISTEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET ÖLJYKASVEILLE

(397) Öljykasvien viljelyksille itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla osapuolten osuus on Saksassa [60—70]* prosenttia, Yhdistyneessä kuningaskunnassa [50—60]* prosenttia ja Tanskassa [60—70]* prosenttia. Eräs kyselyyn vastanneista oli erityisen huolissaan öljykasviviljelyksillä käytettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoista Tanskassa, jossa osapuolten markkinaosuus on yli [50—60]* prosenttia (josta AstraZenecan Fusilade [20—30]* prosenttia ja Novartisin Agil [30—40]* prosenttia), koska siellä ei näiden lisäksi ole rekisteröity muita tuotteita kuin Dow's Gallant (tehoaineena haloksifobi). Osapuolet selittivät, että vaikka itämisen jälkeiseen torjuntaan on muissa maissa rekisteröity 6—7 heinämäisten rikkakasvien torjunta-ainetta, Tanska on asettanut rajoituksia uusien tuotteiden rekisteröinnille siinä tapauksessa, että markkinoilla on jo saatavilla tietty määrä varteenotettavia vaihtoehtoja. Kuten edellä todettiin, niin jälleenmyyjät kuin viljelyneuvojat ja tuottajajärjestötkin ovat myös muissa maissa korostaneet, miten vahvan aseman Fusiladen ja Agilin/Falconin yhdistäminen toisi uudelle yhtiölle itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla. […]* Osapuolet ovat eritelleet, mitkä tuotteet niiden mielestä soveltuvat parhaiten heinämäisten rikkakasvien

torjuntaan öljykasviviljelyksiltä. Novartisin mukaan Agropyron repens -lajiin tehoaa parhaiten Fusilade, kun taas AstraZenecan mielestä Agropyron repens, Avena fatua ja Alepecurus myosuroides -lajeja hävittävät tehokkaimmin Agil/Falcon tai Fusilade. Osapuolet siis pitävät Agilia/Falconia ja Fusiladea teknisesti erinomaisina tuotteina kilpailijoidensa tuotteisiin verrattuna.

(398) Näin ollen Agilin/Falconin poistuminen Fusiladen kilpailijoiden joukosta johtaa määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen öljykasviviljelyksille ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Tanskassa, Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

RIISIN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(399) Ilmoituksessaan osapuolet selittivät, ettei AstraZeneca myy riisin rikkakasvien torjunta-aineita Ranskassa, mutta Novartisin osuus oli näistä markkinoista oli [90—100]* prosenttia vuosina 1997 ja 1998. Komission markkinakyselyyn vastanneet kertoivat, että AstraZenecalla oli myyntiä Ranskassa vuosina 1996, 1997 ja 1998. AstraZeneca vahvisti 10. toukokuuta 2000, vain hieman ennen komission väitetiedoksiannon lähettämistä, ilmoituksensa olleen tältä osin virheellinen. Tämän takia komissio ei pystynyt tekemään täyttä markkinatutkimusta näistä markkinoista. Osapuolten toimittamien tietojen perusteella toimenpiteestä koituu kilpailuongelmia, kuten edellä osoitettiin.

(400) Osapuolten ilmoituksessa riisin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoiden kooksi ilmoitettiin […]* euroa vuosina 1997 ja 1998. AstraZenecan mukaan riisiä viljellään Ranskassa vain Camarguessa. AstraZeneca kertoo, että sen ainoa riisiviljelyksille tarkoitettu torjunta-aine on Ordram Stauffer (väkevyys 750 g/l), jonka tehoaineena on molinaatti. AstraZenecan entisen molinaattivalmistajan myynti oli […]* euroa vuonna 1998 ja […]* euroa vuonna 1999. AstraZenecan mukaan molinaatille on saatavilla rinnakkaisvalmisteita Ranskassa, ja Sipcamin rinnakkaistuotteena valmistaman molinaatin myynniksi arvioitiin […]* euroa vuosina 1998 ja 1999. AstraZeneca ilmoitti, että komissiolle lähetetyssä ilmoituksessa kokonaismarkkinoiden koko oli arvioitu väärin, ja korjasi arviotaan noin […]* euroksi loppukäyttäjien tasolla ja noin […]* euroksi entisen molinaattivalmistajan tasolla. Tämän perusteella AstraZenecan markkinaosuudeksi saataisiin noin [10—20]* prosenttia vuonna 1998 ja [10—20]* prosenttia vuonna 1999.

(401) Novartisin tuotteiden Sofitin ja Setoffin myynti oli noin […]* euroa vuonna 1998, jolloin yrityksen markkinaosuus olisi [40—50]* prosenttia kokonaismarkkinoista esitetystä korjatusta arviosta, kun se ilmoituksessa oli [90—100]* prosenttia kokonaismarkkinoista. Osapuolten mukaan markkinaos uus on DuPontin Gulliver-tuotteen rekisteröinnin jälkeen supistunut vähittäin, ja vuonna 1999 Novartisin myynti oli enää […]* euroa, joka on [30—40]* prosenttia kokonaismarkkinoista esitetystä korjatusta arviosta.

(402) AstraZeneca toimittaman markkina-arvion mukaan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli [60—70]* prosenttia vuonna 1998 ja [40—50]* prosenttia vuonna 1999. Osapuolet olivat kuitenkin aiemmin arvioineet kokonaismarkkinoiden koon huomattavasti tätä pienemmäksi. Tällä perusteella komissio katsoo, että osapuolilla voidaan katsoa olevan vähintään nämä AstraZenecan ilmoittamat markkinaosuudet. Osapuolet eivät liioin ole ilmoittaneet millekään kilpailijalle merkittäviä markkinaosuuksia. AstraZenecan väitettä siitä, että toimintojen päällekkäisyys poistuisi itsestään, koska AstraZeneca on jo päättänyt lopettaa vain Ranskassa myymänsä molinaattituotteen eli Ordram Staufferin valmistuksen, ei voida ottaa huomioon, koska AstraZenecan valmisteen myynnin loppuessa sulautuman seurauksena syntyneen yrityksen myyntiosasto vain korvaisi sen Novartisin muiden tuotteiden myynnillä. Lisäksi on huomattava, ettei AstraZeneca vielä ole lopettanut tämän tehoaineen valmistusta. Vaikka se lopetettaisiinkin AstraZenecan suunnitelmien mukaisesti vuonna 2000, sulautuman seurauksena syntyvä yritys kuitenkin joka tapauksessa jatkaisi jäljellä olevan varaston poismyyntiä. Lisäksi AstraZeneca on kertonut Ordram Staufferin rekisteröinnin pysyvän voimassa vuoteen 2008 asti, joten siihen asti yritys voi milloin tahansa pyörtää nykyisen päätöksensä tuotteen valmistuksen lopettamisesta. Lopuksi on otettava huomioon, että AstraZeneca myy muissa maissa samalla tuotenimellä erästä toista valmistetta, jonka se saattaa myöhemmin tuoda myös Ranskan markkinoille, vaikka pitääkin tätä epätaloudellisena ratkaisuna.

(403) Kuten edellä mainittiin, Ranskan markkinoita ei ollut nimetty CO-lomakkeessa merkityksellisiksi markkinoiksi. Osapuolet ovat kuitenkin myöntäneet, että kilpailuongelmien vaara on perusteltu. Näin ollen ne ovat ehdottaneet, että AstraZeneca myöntäisi jollekin yritykselle yksioikeuslisenssin molinaattipohjaisen torjunta-aineen Ordram-Sopran sekä kaikkien samankaltaisten korvaavien valmisteiden valmistukseen ja myyntiin, ja ellei yksikään ostaja ole halukas suostumaan tällaiseen valmistuslisenssiin, Syngenta voisi rekisteröidä ne Ranskassa riisiviljelmien torjunta-aineiksi vuoteen 2008 asti. Tässä tapauksessa AstraZeneca myöntäisi ostajalle yksinoikeudet Ordram-Sopran (tai korvaavan valmisteen, kuten edellä selitettiin) jälleenmyyntiin ja käyttöön Ranskan riisiviljelyksillä ja alkaisi toimittaa sille Ordram-Sopraa (tai korvaavaa valmistetta, kuten edellä selitettiin), koska jälleenmyyjä tarvitsi myydäkseen Ranskassa myös tällaisen tuotteen.

(404) Tämä toimenpide poistaa päällekkäisyydet riisin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilta Ranskassa. Näin ollen komissio katsoo tämän sitoumuksen täyttämisen poistavan edellä mainitut kilpailuongelmat. Sen vuoksi komissio ei julistanut ilmoitusta puutteelliseksi.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET HEDELMÄPUILLE JA PÄHKINÄPENSAILLE

(405) Ilmoituksessa osapuolet arvioivat, että hedelmäpuille ja pähkinäpensaille käytettävien rikkakasvien torjunta-aineiden ETA-alueen laajuinen liikevaihto oli […]* euroa vuonna 1998. Tärkeimmät kansalliset markkinat olivat Ranskassa ([…]* euroa) ja Espanjassa ([…]* euroa).

(406) Osapuolet väittävät, ettei perinteinen erottelu ”valikoivien” ja ”valikoimattomien” rikkakasvien torjunta-aineiden välillä päde monivuotisiin viljelykasveihin, kuten viiniköynnöksiin ja hedelmiin. Näillä markkinoilla osapuolet tekevät eron jäämän jättävien tai sekä jäämän jättävien että lehtivaikutteisten (”valikoivien”) sekä pelkästään lehtivaikutteisten (”valikoimattomien”) aineiden välillä. Valikoivia rikkakasvien torjunta-aineita käytetään pääasiassa ennen itämistä ja valikoimattomia pääasiassa itämisen jälkeen. Osapuolten mukaan itämisen jälkeen levitettävien valikoimattomien torjunta-aineiden käyttö on selvästi lisääntynyt ennen itämistä levitettäviin valikoiviin torjunta-aineisiin verrattuna, ja tämä kehitys tulee jatkumaan, koska edelliset ovat ympäristöystävällisempiä ja kustannustehokkaampia. Tästä kehityksestä eniten hyötynyt tuote on Monsanton RoundUp.

(407) Edellä esitetyn luokittelun perusteella osapuolten tarjoamat hedelmäpuille ja pähkinäpensaille tarkoitetut tuotevalikoimat ovat viime aikoihin asti olleet melko lailla toisiaan täydentäviä. AstraZenecan alaan ovat kuuluneet pääasiassa valikoimattomat torjunta-aineet, kuten Gramoxone (parakvatti), Giror (parakvatti+amitroli) ja Touchdown (sulfosaatti), kun taas Novartisin tärkeimpänä valttina ovat olleet valikoivat torjunta-aineet, joiden tehoaineina ovat terbutylatsiini, diuroni, terbumetoni, norfluratsoni, diklobeniili ja simatsiini. Vain Ranskassa tilanne on täydentävyyden osalta epäselvä, kuten jäljempänä selitetään.

(408) Hedelmäpuille ja pähkinäpensaille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineiden osalta osapuolet totesivat ilmoituksessaan, että niiden markkinaosuus ETA-alueella oli [30—40]* prosenttia (N [10—20]* prosenttia + AZ [10—20]* prosenttia) ja myynti […]* euroa vuonna 1998. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ylitti [20—30]* prosenttia Kreikassa ([20—30]* prosenttia), Italiassa ([20—30]* prosenttia), Tanskassa ([30—40]* prosenttia), Ranskassa ([40—50]* prosenttia) ja Portugalissa ([50—60]* prosenttia). Myöhemmässä selvityksessään osapuolet kuitenkin korjasivat Portugalista alun perin ilmoittamiaan lukuja ja selittivät yliarvioineensa osapuolten markkinaosuudet alkuperäisessä ilmoituksessaan. Näiden korjattujen lukujen mukaan osapuolten markkinaosuudet olisivat [20—30]* prosenttia vuonna 1998 ja [30—40]* prosenttia vuonna 1999. Komission markkinatutkimus vahvisti, ettei osapuolten nykyinen yhteenlaskettu markkinaosuus muissa maissa kuin Ranskassa ole niin suuri, että sulautuma johtaisi määräävän markkina-aseman syntymiseen tai sen vahvistumiseen, kun vielä otetaan huomioon, että osapuolten tuotevalikoimat ovat toisiaan täydentäviä.

(409) On kuitenkin huomattava, että AstraZeneca suunnittelee tuovansa flatsasulfuronipohjaisia tuotteita useiden maiden markkinoille. Niitä rekisteröitiin Ranskassa ja Espanjassa jo vuonna 1999 ja myytin Ranskassa vuonna 1999 (AstraZeneca ei ole ilmoittanut, oliko sillä myyntiä Espanjassa vuonna 1999). Tuotteille aiotaan hakea rekisteröinti Portugalissa ja Itävallassa vuonna 2000 sekä Saksassa, Italiassa ja Kreikassa vuonna 2001. Kuten edellä selostettiin, flatsasulfuronipohjaisista Katanasta ja Missionista odotetaan menestystä Ranskassa, joka on ainoa maa, josta AstraZeneca on toimittanut myyntiennusteita.

Ranska

(410) Kuten edellä 407 kohdassa mainittiin, muissa maissa osapuolten tuotevalikoimat ovat pitkälti toisiaan täydentäviä siten, että AstraZenecan tuotteet ovat pääasiassa valikoimattomia ja Novartisin valikoivia. Näin ei kuitenkaan ole Ranskassa, jossa Novartis myy valikoimattomien tuotteiden segmentillä Weedazolia (ata) ja Glifazolia (ata+glyfosaatti). Lisäksi AstraZeneca toi vuonna 1999 markkinoille kaksi uutta tuotetta, nimittäin Katanan ja Missionin, joiden tehoaineena on flatsasulfuroni. Toimijoiden kesken on myös ollut erimielisyyttä siitä, ovatko Katana ja Mission valikoimattomia, kuten osapuolet aluksi ilmoittivat, vai valikoiva, kuten kilpailija väittää. Osapuolet kuitenkin myöhemmin selvittivät, että Katana ja Mission kilpailevat jäämän jättävien aineiden sektorilla, mikä näyttäisi viittavan siihen, että ne on luokiteltava valikoiviksi tuotteiksi.

(411) Osapuolten mukaan Ranskan kokonaismarkkinoiden koko kasvoi vuoden 1998 […]* eurosta […]* euroon vuonna 1999. Rypäleiden segmentti on […]* euron verran suurempi kuin hedelmä- ja vihannestuotteiden segmentti, jonka koko on […]* euroa. Osapuolten mukaan niiden osuudet näillä kahdella segmentillä olivat seuraavat:

	Markkina-koko (milj. euroa)	Novartis	AstraZeneca	Syngenta
Hedelmät ja vihannekset (yhteensä)	[…]*	[20—30]* prosenttia	[5—10]* prosenttia	[30—40]* prosenttia
Rypäleet	[…]*	[30—40]* prosenttia	[5—10]* prosenttia	[30—40]* prosenttia
Hedelmät	[…]*	[30—40]* prosenttia	[10—20]* prosenttia	[40—50]* prosenttia

(412) Ilmoituksen mukaan muut Ranskan markkinoiden tärkeät toimijat vuonna 1998 olivat Monsanto ([20—30]* prosenttia), Dow ([10—20]* prosenttia) ja Aventis ([5—10]* prosenttia). Osapuolten yhteenlasketuksi markkinaosuudeksi saadaan näin […]*, joka on sama kuin Monsantolla, toiseksi suurimmalla kilpailijalla. Monsanton asema on pääasiassa sen menestyksekkään valikoimattoman torjunta-aineen RoundUpin myynnin ansiota. Osapuolilla sen sijaan on käytettävissään tasapainoinen tuotevalikoima sekä valikoivia että valikoimattomia torjunta-aineita.

(413) Halpaan tehoaineeseen diuroniin kohdistuva seuraamusuhka saattaa vielä lujittaa osapuolten vahvaa asemaa. Vaikkei diuronin käytön kieltämiseksi Ranskassa ole ilmeisesti tehty mitään konkreettisia suunnitelmia, sen sallittua käyttömäärää on jo alennettu ja saatetaan edelleen alentaa. Jos näin käy, kalliimmat tuotteet eli Katana ja Mission sekä Novartisin terbutylatsiinipohjaiset tuotteet kasvattaisivat markkinaosuuksiaan.

(414) Tärkein huolenaihe on kuitenkin AstraZenecan flatsasulfuronipohjaisten tuotteiden, Katanan ja Missionin, äskettäinen tulo Ranskan markkinoilla. Nämä tuotteet on rekisteröity torjunta-aineiksi ainoastaan viiniviljelyksille. Ne tulivat markkinoille syksyllä 1999 — lehdistötiedotteen perusteella luultavasti syyskuun puolivälissä. […]*

(415) Osapuolet väittävät, että kilpailu itämisen jälkeen levitettävien valikoimattomien tuotteiden sektorilla on erittäin kireää, koska Monsanto on alentanut rajusti hintoja kasvattaakseen markkinaosuuttaan, ja tästä on tullut sen torjunta-aineiden myyntistrategian johtoajatus. Osapuolten mukaan uudet tuotteet Katana ja Mission kilpailevat juuri jäämän jättävien torjunta-aineiden alalla. Osapuolet kuitenkin myös väittävät, ettei kovista myyntiennusteista kannata huolestua, koska flatsasulfuroni on ISK:n omistuksessa ja sen ainoa jälleenmyyjä on AstraZeneca. Vaikka ISK ja AstraZeneca tekevät tiivistä yhteistyötä näiden ja muutamien muiden tuotteiden kehittelyssä, osapuolet eivät ole selittäneet, miksi se, että ISK omistaa flatsasulfuronin, estäisi Syngentaa saavuttamasta määräävää markkina-asemaa. Lisäksi osapuolet väittävät, että flatsasulfuronille on tulossa kovia kilpailijoita markkinoille kahden seuraavan vuoden kuluessa. Tässä yhteydessä ne mainitsevat erikseen atsafenadiiniin (DuPont), tiatsopyyrin (Rohm ja Haas) ja flumioksatsiiniin (BASF / American Cyanamid) pohjautuvat tuotteet. Markkinatutkimus ei kuitenkaan vahvistanut, että näiden uusien tuotteiden markkinoilletulo uhkaisi merkittävästi osapuolten asemaa jäämän jättävien tuotteiden segmentillä. [Kilpailijan liikesalaisuus]* Lopuksi osapuolet väittävät, että jos flatsasulfuroni menestyy, se todennäköisesti syrjäyttää jäämän jättävien tuotteiden sektorilla myytävät vanhemmat tuotteet, kuten Novartisin koko nykyisen tuotevalikoiman. Vaikka saattaa pitää paikkansa, että Novartisin nykyiseen valikoimaan kuuluvat tuotteet menettäisivät jonkin verran markkinaosuuttaan, on myös huomattava, että Novartisin hallussa oli vuonna 1998 noin [50—60]* prosenttia ja vuonna 1999 noin [40—50]* prosenttia tästä markkinasegmentistä. Katanaa/Missionia koskevissa myyntiennusteissa tuotteiden osuudeksi arvioidaan [40—50]* prosenttia jäämän jättävien (valikoivien) tuotteiden segmentistä vuonna 2001. Elleivät Katana ja Mission onnistu syrjäyttämään Novartisin koko tuotevalikoiman myyntiä tällä segmentillä, ne kasvattavat pakostikin (ja luultavasti melko merkittävästi) Novartisin jo nyt korkeaa osuutta tämän segmentin myynnistä. Jos kaikkien nykyisten markkinatoimijoiden myynnin oletettaisiin laskevan samassa suhteessa, osapuolten osuudeksi tästä markkinasegmentistä tulisi [60—70]* prosenttia vuonna 2001.

(416) Osapuolten vastauksessa edellä esitettyjä laskelmia pidetään pelkkinä oletuksina, joiden toteutuminen ei ole todennäköistä. Osapuolet korostavat, että flatsasulfuroni kärsii heikosta valikoivuudesta, minkä vuoksi sen potentiaalia rajoittaa tarve välttää torjunta-aineresistenssin kehittymistä. Komissio teki nämä laskelmat AstraZenecan tämän tutkimuksen kuluessa toimittamien myyntiennusteiden perusteella, ja niille on saatu vahvistus muilta markkinatoimijoilta sekä AstraZenecan sisäisistä asiakirjoista. Osapuolet eivät ole esittäneet sellaisia todisteita, joista kävisi riittävän selvästi ilmi, että AstraZeneca olisi merkittävästi liioitellut flatsasulfuronin potentiaalia.

(417) Näin ollen sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen hedelmäpuille ja pähkinäpensaille tarkoitettujen rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

SOIJAPAVUN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(418) Ainoat kansalliset markkinat, joilla molemmilla osapuolilla on toimintaa, ovat Italiassa, jossa niiden yhteenlas-

kettu markkinaosuus on yli [30—40]* prosenttia. Näiden markkinoiden arvo vuonna 1998 oli […]* euroa, josta AstraZenecan osuus oli [20—30]* prosenttia ja Novartisin [10—20]* prosenttia. Noin [10—20]* prosenttiyksikköä AstraZenecan [20—30]* prosentin markkinaosuudesta oli kuitenkin peräisin BASFin tuotteiden jälleenmyynnistä. BASF ilmoitti vuonna 1999 aikovansa purkaa tämän jälleenmyyntisopimuksen, minkä jälkeen osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jäisi alle [20—30]* prosenttiin. Lisäksi Italiassa on myynnissä kaikkia keskeisiä itämisen jälkeen levitettäviä heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineita, ja niillä on saavutettu merkittäviä myyntituloksia. Näistä syistä ehdotettu sulautuma ei johda määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen soijapavun rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Italiassa eikä myöskään luo erillisiä merkityksellisiä tuotemarkkinoita itämisen jälkeen levitettäville heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineille.

VIHANNESTEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(419) Euroopan unionissa ei ole kansallisia markkinoita, joilla osapuolilla olisi päällekkäistä toimintaa ja joilla niiden yhteenlaskettu markkinaosuus ylittäisi [30—40]* prosenttia. Lisäksi Novartisin valmistama heinämäisten rikkakasvien torjunta-aine Agil/Falcon, jota käytetään itämisen jälkeen, pääsee vihannesviljelyn alalla merkittäviin myyntilukuihin vain Italiassa ([5—10]* prosenttia heinämäisten rikkakasvien kokonaismyynnistä) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ([10—20]* prosenttia heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden kokonaismyynnistä), joissa AstraZenecan Fusilade ei ole yhtä tärkeässä asemassa kuin muilla markkinoilla. Fusiladen osuus on Italiassa vain [10—20]* prosenttia ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa [0—5]* prosenttia vihannesten rikkakasvien torjunta-aineiden myynnistä. Näistä syistä ehdotettu sulautuma ei johda määräävän aseman syntymiseen tai vahvistumiseen vihannesten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla eikä myöskään luo erillisiä merkityksellisiä tuotemarkkinoita itämisen jälkeen levitettäville heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineille.

C.4 *HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET*

(420) Euroopassa myytävien hyönteisten torjunta-aineiden osuus on vain [10—20]* prosenttia tai 1,100 miljoonaa euroa maanviljelyssä käytettävien hyönteisten torjunta-aineiden noin 5,500 miljoonan euron maailmanmarkkinoista. Hyönteisten torjunta-aineet muodostavat näin ollen Euroopan pienimmän viljelykasveille käytettävien torjunta-aineiden markkinasegmentin. Ainoat ETA-alueen laajuiset markkinat, joiden kokonaisliikevaihto on yli 100 miljoonaa euroa, ovat hedelmäpuille ja pähkinäpensaille käytettävät hyönteisten torjunta-aineet (300 miljoonaa euroa) sekä vihannesviljelyksillä käytettävät hyönteisten torjunta-aineet (115 miljoonaa euroa).

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET VILJAKASVEILLE

(421) Viljakasveihin voi pesiytyä monenlaisia tuhohyönteisiä, mutta niistä pahin on kirva. Sen vuoksi viljakasveille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoita voidaan käytännössä pitää kirva-aineiden markkinoina. Kirvat ovat lehtituholaisia. Osapuolilla on vahva asema koko Euroopan tasolla ([30—40]* prosenttia) sekä Belgiassa ([70—80]* prosenttia), Tanskassa ([40—50]* prosenttia), Ranskassa ([40—50]* prosenttia) ja Saksassa ([30—40]* prosenttia). Saksassa markkinaosuus on kilpailijoiden toimittamien myyntilukujen perusteella todennäköisesti hieman yli [30—40]* prosenttia. Viljakasveille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden alalla osapuolten seuraavaksi suurimmat kilpailijat ovat Aventis, jonka markkinaosuus on koko Euroopassa [10—20]* prosenttia, Belgiassa [10—20]* prosenttia ja Ranskassa [10—20]* prosenttia, sekä Bayer, jonka markkinaosuus on ETA-alueella [5—10]* prosenttia, Ranskassa [10—20]* prosenttia ja Saksassa [10—20]* prosenttia. Näin ollen Syngenta kasvaisi kaikilla edellä mainituilla markkinoilla noin […]* kertaa niin suureksi kuin sen lähin kilpailija.

(422) Useiden markkinointiselvitykseen osallistuneiden jälleenmyyjien ja viljelyneuvojien mukaan osapuolet saisivat haltuunsa markkinoiden tehokkaimmat torjunta-aineet, nimittäin niin kutsutut pyretroidit, jotka on kehitetty lehituholaisten torjuntaan. Pyretroidit tuotiin alun perin markkinoille 1970—luvun alussa. Novartisin teho-aineena on tau-fluvalinaatti, jota myydään tuotenimillä Mavrik ja Klartan. AstraZeneca myy lambda-syhalothriinia tuotenimellä Karate. Lambda-syhalothriini on toiseksi parhaiten myyvä pyretroidiyhdiste maailmassa heti Aventisin deltametriinin jälkeen (tuotenimi Decis). ETA-alueen johtava pyretroidi on lambda-syhalotriini, ja seuraavina tulevat deltametriini (Aventis), sypermetriini sekä Novartisin tau-fluvalinaatti. Pyretroidien markkinaosuus todennäköisesti kasvaa vielä, koska kahteen muuhun kemikaaliluokkaan eli organofosfaatteihin ja karbamaatteihin pohjautuviin torjunta-aineisiin kohdistuu seuraamusuhka eli ne ovat vaarassa pudota rekisteröintiprosessista.

(423) Osapuolten mukaan niiden kaksi pyretroidia menettävät patenttisuojansa vuonna 2000 (tau-fluvalinaatit) ja 2003 (lambda-syhalotriini). […]* ETA-aleen kolmanneksi tärkein pyretroidiyhdiste on sypermetriini, jota valmistavat jo useat rinnakkaisvalmistajat. Patenttisuojan päättyminen on kuitenkin vain yksi rinnakkaisvalmistajien kilpailuedellytyksistä. Toinen rinnakkaisvalmistajien kilpailukyvyn kannalta tärkeä tekijä on rekisteröinnin saaminen, joka on usein pitkällinen ja kallis prosessi. Lisäksi osapuolten asiakirjoissa todetaan, että organofosfaatteihin kohdistuva seuraamusuhka merkitsee pitkän aikavälin kasvumahdollisuutta pyretroideille, että niiden markkinaosuudet ovat kasvussa ja että niillä näyttää olevan jonkin verran käyttämätöntä markkinapotentiaalia. ETA-alueella Syngentan markkinaosuus nousi [30—40]* prosentista vuonna 1997 noin [40—50]* prosenttiin vuonna 1998, vaikka markkinat olivat silloin supistumassa. Sen vuoksi on hyvin todennäköistä, että osapuolten vahva asema viljakasveille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla pysyy lähitulevaisuudessa ennallaan.

(424) Edellä esitetyistä syistä sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen viljakasveille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla Belgiassa, Ranskassa ja Saksassa.

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET REHUKASVEILLE

(425) Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus olisi Ranskassa [50—60]* prosenttia (Novartis [20—30]* prosenttia, AZ [20—30]* prosenttia). Kokonaismyynti Ranskassa on […]* euroa. Koska rehukasvien viljelyä harjoitetaan lähes yksinomaan Ranskassa, osapuolille lankeaisi erittäin suuri osuus myös ETA-alueen kokonaismarkkinoista ([40—50]* prosenttia). Niiden kilpailijat Ranskan markkinoilla ovat Bayer [10—20]* prosentilla sekä Aventis [10—20]* prosentilla myynnistä. Suurin osa näillä markkinoilla myydyistä tuotteista pohjautuu pyretroideihin, joiden osuus on liki [80—90]* prosenttia kokonaismyynnistä. Sen vuoksi niihin pätevät samat päätelmät kuin viljakasveille tarkoitettuihin hyönteisten torjunta-aineisiin.

(426) Tästä on pääteltävä, että sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen rehukasveille tarkoitettujen lehtivaikutteisten hyönteistentorjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET PERUNOILLE

(427) Perunaviljelyksillä käytettävien hyönteisten torjunta-aineiden alalla ETA-alueen markkinajohtaja on Aventis, jonka markkinaosuus on [40—50]* prosenttia, ja seuraavina ovat osapuolet [10—20]* prosentin markkinaosuudella. Aventisin kärkisija johtuu sen vahvasta asemasta Alankomaissa, jossa ovat ETA-alueen ylivoimaisesti tärkeimmät markkinat myynnissä mitattuna. Osapuolista tulee markkinajohtajia kaksilla kansallisilla markkinoilla. Belgiassa Syngenta saa [40—50]* prosenttia ja Aventis noin [20—30]* prosenttia markkinoista. Ranskassa osapuolet saisivat [60—70]* prosenttia myynnistä, ja Aventisin markkinaosuus olisi [10—20]* prosenttia. Molemmat ovat pieniä markkinoita, joiden myynti on laskenut vuoden […]* ja […]* eurosta […]* ja […]* euroon. AstraZenecan markkinaosuuksiin sisältyvät myös maavaikutteiset hyönteisten torjunta-aineet, kun taas Novartis ei valmista nematisidejä. Sen vuoksi osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus perunaviljelyksillä käytettävistä lehtivaikutteisista hyönteisten torjunta-aineista, joissa niillä on päällekkäistä toimintaa, on hieman pienempi. Tällä voi olla se vaikutus, että osapuolten markkinaosuus jää Belgiassa alle [30—40]* prosenttiin ja on lähempänä toiseksi suurimman kilpailijan markkinaosuutta. Komission ei kuitenkaan tarvitse näiden tekijöiden perusteella päättää, johtaako ilmoitettu yrityskeskittymä määräävän aseman syntymiseen perunaviljelyksille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla Belgiassa, koska sitoumusten täytäntöönpano joka tapauksessa poistaa kaikki kilpailuongelmat viljakasveille tarkoitettujen torjunta-aineiden markkinoilta Ranskassa, Saksassa, Belgiassa ja Tanskassa, rehukasveille tarkoitettujen torjunta-aineiden markkinoilta Ranskassa ja perunaviljelyksille tarkoitettujen torjunta-aineiden markkinoilta Ranskassa, joilla sulautuman havaittiin johtavan määräävän markkina-aseman syntymiseen.

(428) Novartis väittää tuotevalikoimansa olevan vanhentumassa. Sen myynti Ranskassa (ja Belgiassa) saatiin lähes yksinomaan Novartisin pyretroidista tau-fluvalinaatista (Mavrik), joka menettää patenttisuojansa vuonna 2000. Novartisilla on kuitenkin kehitteillä kaksi uutta lehtivaikutteista hyönteisten torjunta-ainetta, joille aiotaan hakea rekisteröintiä vuonna 2000. Novartis on tuomassa myyntiin markkinoilla uutta tehoainetta, pymetrotsiiniä, jolla Novartisin mukaan on ainutlaatuinen kemiallinen koostumus, joka antaa erinomaisen suojan kirvoilta ja lehtiä imeviltä tuhohyönteisiltä. Tällä tuotteella on aivan uudenlainen vaikutustapa, ja sillä aiotaan korvata organofosfaatit, karbamaatit ja pyretroidit. Tuote on tarkoitus rekisteröidä ETA-alueen tärkeimmissä perunantuotantomaissa vuosina 2000 ja 2001. Lisäksi Novartis aikoo tuoda markkinoille uuden tehoaineensa tiametoksamin […]*. Tiametoksami kuuluu neonikotinoidien luokkaan, ja se tehoaa Novartisin sisäisten asiakirjojen mukaan erinomaisesti sekä lehtiä imeviin että lehtiä syöviin hyönteisiin. Sitä voidaan käyttää myös maahyönteisten torjuntaan. Lisäksi AstraZeneca on hiljattain tuonut markkinoille fostiatsaatin, uuden nematisidin, jota se jälleenmyy ISK:n lukuun Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Näin ollen osapuolten vahva asema Ranskassa pysyy todennäköisesti ennallaan, koska uudet kilpailevat valmisteet, Aventisin Acetamiprid ja Bayerin Thiacloprid, tulevat markkinoille vasta […]*, ja ainakaan toisella näistä valmisteista tuskin on kovin tuntuvaa vaikutusta markkinoihin ([84]).

(429) Edellä mainituista syistä eli koska osapuolilla on Ranskassa [60—70]* prosentin markkinaosuus, koska toiseksi suurimmalla toimijalla eli Aventisilla on vain kolmannes osapuolten markkinaosuudesta ja koska osapuolet toivat kyseisenä vuonna markkinoille erittäin lupaavan uuden aineen useita vuosia ennen Aventisia, sulautuma johtaa määräävän aseman syntymiseen perunaviljelyksille tarkoitettujen lehtivaikutteisten hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET VIHANNEKSILLE

(430) Tuotteiden kokonaismyynti ETA-alueella on noin […]* euroa. Syngentasta tulisi markkinajohtaja [20—30]* pro-

([84]) [Kilpailijan liikesalaisuus]*

sentin markkinaosuudella, ja sen jälkeen tulevat Bayer ([20—30]* prosenttia), Aventis ([10—20]* prosenttia) ja American Cyanamid ([5—10]* prosenttia). Osapuolista tulisi selkeitä markkinajohtajia Saksassa ja Ranskassa. Saksan markkinoiden koko on […]* euroa, josta Syngentalla olisi [40—50]* prosenttia. Novartis tuo vain [0—5]* prosenttia lisää AstraZenecan [40—50]* prosentin markkinaosuuteen. Koska markkinaosuuden kasvu on näin pieni, voidaan Saksan tapauksessa olettaa, ettei AstraZenecan johtoasema käytännössä muutu. Vihannesviljelyksille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden kokonaismyynti Ranskan markkinoilla oli […]* euroa vuonna 1998. Syngenta nousee selväksi markkinajohtajaksi [40—50]* prosentin markkinaosuudella (AZ [20—30]* prosenttia + N [10—20]* prosenttia). Seuraavaksi suurin yritys olisi Aventis [20—30]* prosentilla markkinoista. Osapuolet pystyivät korottamaan markkinaosuuttaan vuosina 1997—1998 [30—40]* prosentista [40—50]* prosenttiin; nämä ovat erittäin vakaat markkinat.

(431) Osapuolet väittävät keskittyvänsä eri viljelykasvi- ja hyönteislajeihin. Novartisin tuotevalikoiman tehoaineina ovat abamektiini ja syromatsiini. Abamektiiniä myydään pääasiassa kasvihuonekäyttöön ja lähinnä — mutta ei pelkästään — miinaajakärpästen, punkkien ja ripsiäisten torjuntaan tomaattiviljelyksiltä. Syromatsiinia myydään pääasiassa miinaajakärpästen torjuntaan lehtisalaatilta. Zeneca myy lambda-syhalotriinia ja pirimikarbia, joita käytetään kirvojen torjuntaan avomaavihanneksilta. Rajat kasvihuoneeseen ja avomaalle tarkoitettujen torjunta-aineiden välillä sekä eri vihanneslajeille tarkoitettujen torjunta-aineiden välillä eivät kuitenkaan ole niin selvät, että nämä tuotteet muodostaisivat erilliset markkinat. Näiden lisäksi osapuolilla on laaja valikoima avainmolekyylejä, joilla ne voivat tarjota kattavia ratkaisuja viljelyongelmiin.

(432) Lisäksi osapuolet väittävät, että Novartisin tehoaineiden kanssa kilpailee monia rinnakkaistuotteita ja että sen tuotteiden asemaa uhkaavat myös kilpailijoiden uudet tuotteet eli Aventisin asetamipridi, American Cyanamidin klorfenapyri, Dow'n spinosadi ja DuPontin indoksakarbi, kun taas Novartisilla on tuotavana Ranskan markkinoille enää yksi uusi tuote eli pymetrotsiini.

(433) Lupaavin kilpailijoiden uusista tuotteista on Dow'n uusi tuote spinosadi. Sen myynti alkaa Ranskassa […]*. Sen myyntiennuste vuodeksi 2003 on […]* euroa. Muiden uusien tuotteiden markkinoille tuominen ei vaikuta merkittävästi osapuolten asemaan. Aventisin uusi tehoaine tulee markkinoille vasta […]* eli pitkän ajan kuluttua Novartisin uuden tuotteen markkinoinnin alkamisesta. Sen myyntiennusteet ovat […]*. Cyanamidin klorfenapyriä ei aleta markkinoida Ranskassa ennen […]*, ja se on tarkoitettu vain kasvihuonekäyttöön. Sillä ei ole mainittavaa vaikutusta markkinoihin. DuPontin uutta tuotetta indoksakarbia markkinoidaan ensin Ranskassa […]*. Sillä on erittäin kapea vaikutuskirjo. Tämän vuoksi sen myyntiennuste vuodeksi 2003 on vain […]*.

(434) Novartisin pymetrotsiinin myynti Ranskassa alkaa vuonna 2000. Pymetrotsiini luokitellaan Novartisin omissa papereissa kasvunedistäjäksi. Sen myyntiennuste vuodeksi […]* on […]*kertainen verrattuna vuoteen 1999, jolloin tuote saatettiin Euroopan markkinoille. Myynnin ennustetaan jo vuonna 2001 kohoavan noin [5—10]* prosenttiin ETA-alueen markkinoista. Näiden ennusteiden perusteella pymetrotsiinilla on vähintään samat lähtökohdat kuin Dow'n uudella tuotteella spinosadilla. Osapuolilla on markkinoiden laajin asiakaspohja, ja niiden markkinaosuus on [40—50]* prosenttia, kun se Dow'lla on alle [5—10]* prosenttiin. Tästä päätellen osapuolten vahva asema Ranskassa pysyy ennallaan.

(435) Edellä esitetyistä syistä eli siksi, että osapuolten myynti kasvaa vakailla markkinoilla, että osapuolten [40—50]* prosentin yhteenlaskettu markkinaosuus on yli kaksi kertaa niin suuri kuin lähimmän kilpailijan ja että markkinoilla olevista kahdesta uudesta lupaavasta aineesta toinen on osapuolten ja toinen hyvin pienen yrityksen hallussa, sulautuman voidaan katsoa johtavan määräävän markkina-aseman syntymiseen vihannesviljelmille tarkoitettujen lehtivaikutteisten hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla Ranskassa.

Hyönteisten torjunta-aineita koskevat päätelmät

(436) Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen komissio katsoo, että ehdotettu sulautuma antaa osapuolille määräävän aseman viljakasvien osalta Belgian, Tanskan, Ranskan ja Saksan, rehukasvien osalta Ranskan, perunoiden osalta Ranskan sekä vihannesten osalta Ranskan lehtivaikutteisten hyönteisten torjunta-aineiden kansallisilla markkinoilla.

C.5 *KASVUNSÄÄTEET*

(437) Osapuolten tuotevalikoimat ovat päällekkäiset koristekasvien kasvunsääteiden markkinoilla Belgiassa, Ranskassa ja Alankomaissa. Suurimmat yksittäiset markkinat ovat Alankomaissa, ja niiden kokonaismyynti on […]* euroa, josta Novartisin markkinaosuus oli osapuolten mukaan [40—50]* prosenttia vuonna 1998 ja [30—40]* prosenttia vuonna 1999 ja AstraZenecan

[10—20]* prosenttia vuonna 1998 ja [5—10]* prosenttia vuonna 1999. Ranskassa kokonaismyynnin arvo oli […]* euroa, ja Novartisin markkinaosuus oli [70—80]* prosenttia vuonna 1998 ja noin [50—60]* prosenttia vuonna 1999, kun se AstraZenecalla oli […]* vuonna 1998 mutta [5—10]* prosenttia vuonna 1999. Belgiassa myynti oli […]* euroa. Novartisin markkinaosuus oli [50—60]* prosenttia vuonna 1998 ja [50—60]* prosenttia vuonna 1999, kun se AstraZenecalla oli [30—40]* prosenttia vuonna 1998 ja [20—30]* prosenttia vuonna 1999. Osapuolten mukaan näillä markkinoilla ei ole muita merkittäviä toimijoita kuin Fine AgroChemicals, jolla oli Alankomaissa [40—50]* prosentin markkinaosuus vuonna 1998 ja [40—50]* prosentin markkinaosuus vuonna 1999, Ranskassa [10—20]* prosentin markkinaosuus vuonna 1998 ja noin [10—20]* prosentin markkinaosuus vuonna 1999, sekä Dow AgroSciences, jonka markkinaosuus Belgiassa oli noin [10—20]* prosenttia vuosina 1998 ja 1999. Markkinatutkimuksessa kuitenkin ilmeni, että osapuolten tiedoissa on saatettu liioitella Fine AgroChemicalsin asemaa; osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus saattoi Alankomaissa olla niinkin korkea kuin [60—70]* prosenttia.

(438) Osapuolet väittävät Novartisin koko liiketoiminnan perustuvan sopimukseen, joka antaa sille oikeuden mutta ei yksinoikeutta jälleenmyydä tuotteita, joiden tuotemerkit ja rekisteröinnit ovat alkuperäisen valmistajan eli UniRoyalin omistuksessa. Osapuolet myös selittävät, että niiden tärkein tehoaine on daminotsidi, jolla on [60—70]* prosenttia ETA-alueen kokonaismyynnistä. Daminotsidia valmistavat UniRoyal ja Fine AgroChemicals. Novartis myy UniRoyalin valmistetta Belgiassa, Alankomaissa ja Ranskassa tuotenimellä Alar (Alankomaissa "Alar 65" ja Belgiassa ja Ranskassa "Alar 85"). Belgiassa ja Alankomaissa Fine Chemicals myy valmisteitaan tuotenimellä Dazide sekä joillakin muilla tuotenimillä paikallisille jälleenmyyjille, kun taas Ranskassa Dazidea jälleenmyy Sipcam-konserni. Novartis arvioi, että kunkin valmistajan tuotteiden osuus on noin puolet daminotsidin myynnistä. Belgiassa Novartis on myynyt myös Atrinalia. Tämä tuote on kuitenkin jo poistettu Novartisin valikoimasta, ja varastot myydään pois vuoden 2000 loppuun mennessä.

(439) AstraZenecan valmistaman Bonzin tehoaineena on paklobutratsoli. AstraZeneca markkinoi Bonzia Belgiassa ja Alankomaissa, kun taas Ranskassa Bonzia jälleenmyy Etablissement Puteaux. Alankomaissa AstraZeneca jälleenmyy Abbott Labsin Berelexiä kahdella eri valmistuskaavalla. Abbott Labs myy muille yrityksille samoja valmisteita eri tuotenimillä.

(440) Vaikka Novartisin jälleenmyyntisopimukseen ei kuulu yksinoikeutta, UniRoyalin tuotteella ei nykyisin näytä olevan muita jälleenmyyjiä. Lisäksi UniRoyal omistaa yksinoikeuslisenssin AstraZenecan Bonziin, jota markkinoidaan koristekasveille Yhdysvalloissa. Tämä tarkoittaa, että UniRoyalin olisi hankala vaihtaa Alarin jälleenmyyjää sulautumisen jälkeen.

(441) Sulautumassa yhdistyisivät markkinoiden kaksi tärkeintä koristekasvien kasvunsäädemerkkiä sekä Belgiassa että Alankomaissa. Daziden Alarille tarjoamaa kilpailuvastusta heikentäisi Bonzin, toisen vahvan kasvunsäädemerkin, liittäminen Novartisin tuotevalikoimaan. Ranskassa Bonzin tulo lujittaisi entisestään Novartisin vahvaa markkina-asemaa.

(442) Näistä syistä sulautuma johtaa määräävän markkina-aseman syntymiseen kasvunsääteiden markkinoilla Belgiassa, Alankomaissa ja Ranskassa.

C.6 *VILJANSIEMENTEN PEITTAUSAINEET ESPANJASSA*

(443) Viljansiementen peittausaineiden kokonaismarkkinoiden arvo oli Espanjassa […]* euroa vuonna 1998. Markkinoita johtaa AstraZeneca [50—60]* prosentin markkinaosuudella. Novartisin markkinaosuus on [5—10]* prosenttia. Toiseksi suurin toimija on Aventis, jonka markkinaosuus on [10—20]* prosenttia.

(444) On huomattava, ettei AstraZenecalla ole Espanjan ulkopuolella toimintaa peittausaineiden alalla. Novartis on ETA-alueen selvä markkinajohtaja [50—60]* prosentin markkinaosuudella (ja tärkein tai toiseksi tärkein toimija useimmissa muissa jäsenvaltioissa).

(445) AstraZenecan koko liiketoiminta perustuu valmisteisiin, joiden tehoaineena on patenttisuojaton manebi. Se ostaa manebia alihankkijoilta. Noin [50—60]* prosenttia myynnistä tulee pelkästään tätä tehoainetta sisältävistä tuotteista, [30—40]* prosenttia sen ja toisen, alun perin AstraZenecan valmistaman ja aikanaan patentoiman mutta nykyisin patenttisuojattoman aineen (permetriinin) seoksista ja vain [5—10]* prosenttia (vastaa [5—10]* prosentin markkinaosuutta) AstraZenecan patentoimien tehoaineiden seoksista.

(446) Osapuolet väittävät, ettei AstraZenecalla ole pysyvää asemaa, koska markkinoilla on kolme rinnakkaistuotteiden valmistajaa, jotka myyvät sekoittamatonta manebia. Komissio kuitenkin arvioi AstraZenecan pystyvän säilyttämään suuren markkinaosuutensa huolimatta siitä, että rinnakkaistuotteiden valmistajien tarjoamien tuotteiden tekninen laatu on sama kuin sen omien tuotteiden ja

vaikka rinnakkaistuotteet ovat olleet jo huomattavan kauan markkinoilla. Osapuolet myös selittävät, että […]*.

Näin ollen komissio katsoo, että ehdotettu sulautuma voi johtaa määräävän aseman syntymiseen viljansiementen peittausaineiden markkinoilla Espanjassa.

PÄÄTELMÄ

(447) Komissio päättelee, ettei ilmoitettu yrityskeskittymä alkuperäisessä muodossaan sovellu yhteismarkkinoille eikä ETA-sopimuksen toimintaan, koska se johtaa määräävän aseman syntymiseen seuraavilla markkinoilla:

Sienitautien torjunta-aineiden markkinat:

— viljakasveille tarkoitetut sienitautien torjunta-aineet Ranskassa, Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa

— sokerijuurikkaalle tarkoitetut sienitautien torjunta-aineet Ranskassa, Italiassa, Espanjassa ja Belgiassa

— perunalle tarkoitetut sienitautien torjunta-aineet Ruotsissa

— viiniköynnösten härmäsienen torjunta-aineet Itävallassa ja viiniköynnösten harmaahomeen torjunta-aineet Itävallassa ja Ranskassa.

Rikkakasvien torjunta-aineiden markkinat:

— maissin rikkakasvien torjunta-aineet Ranskassa, Saksassa, Alankomaissa ja Belgiassa

— perunan rikkakasvien torjunta-aineet Belgiassa ja Ranskassa

— perunalle itämisen jälkeen levitettävät heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Tanskassa

— sokerijuurikkaalle itämisen jälkeen levitettävät heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Belgiassa ja Tanskassa

— öljykasveille itämisen jälkeen levitettävät heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineet Saksassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Tanskassa

— hedelmien ja pähkinöiden rikkakasvien torjunta-aineet Ranskassa

Lehtivaikutteisten hyönteisten torjunta-aineiden markkinat:

— viljakasvit Belgiassa, Tanskassa, Ranskassa ja Saksassa

— rehukasvit Ranskassa

— peruna Ranskassa

— vihannekset Ranskassa.

Peittausaineiden markkinat:

— viljakasvit Espanjassa

Kasvunsääteiden markkinat:

— koristekasvit Belgiassa, Alankomaissa ja Ranskassa.

D. **SITOUMUKSET**

SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET

SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEET VILJAKASVEILLE

(448) Osapuolet ovat sitoutuneet luopumaan Novartisin maailmanlaajuisesta strobiluriiniliiketoiminnasta, myös trifloksystrobiinista ja syprokonatsoli- ja propikonatsoliseoksista, sekä Muttenzissa sijaitsevasta tuotantoyksiköstään, jossa syprokonatsolia ja trifloksystrobiinia (tai sen ainesosia) nykyisin valmistetaan. Osapuolet sitoutuvat propikonatsolin sekä trifloksystrobiinin valmistukseen tarvittavien välituotteiden toimittamiseen ostajalle. Ostajan on suostuttava valmistamaan Novartisille tilaustuotantona syprokonatsolia, jota se tarvitsee muihin kuin trifloksystrobiiniin liittyviin tarpeisiinsa.

(449) Strobiluriiniliiketoiminnan lisäksi ostaja saa oikeuden valmistaa ja myydä sekoittamattomia syprokonatsolituotteita omalla tuotenimellään ETA-alueella. Syngentalta kielletään sekoittamattomien syprokonatsolituotteiden myynti ETA-alueella enintään viideksi vuodeksi.

(450) Osapuolet ovat tarjoutuneet luopumaan AstraZenecan flutriafoli-nimiseen tehoaineeseen, jota myydään hyvin rajoitetusti viljakasvien sienitautien torjunta-aineena,

perustuvasta maailmanlaajuisesta liiketoiminnasta (atsoksistrobiiniseoksia lukuun ottamatta).

(451) Lisäksi osapuolet ovat sitoutuneet luopumaan kaikkien Novartisin nykyisten viljakasvien sienitautien torjunta-aineiden (muiden kuin strobiluriinien) valmistuksesta Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa.

(452) Novartisin luopuminen strobiluriiniliiketoiminnastaan mahdollistaa kilpailun jatkumisen kolmen yrityksen eli Syngentan, BASFin ja ostajan välillä tärkeällä (ja jatkuvasti kasvavalla) strobiluriinien markkinasegmentillä. Suurimpien yritysten esittämien myyntiennusteiden perusteella kyseisestä liiketoiminnasta luopuminen pienentää Syngentan markkinaosuutta [5—10]* prosenttia Saksassa, [10—20]* prosenttia Ranskassa ja [10—20]* prosenttia Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuonna 2004. Siten Syngentan tuleva markkinaosuus jää näissä maissa alle [30—40]* prosenttiin ja ylittää BASFin markkinaosuuden enintään [0—5]* prosentilla. On epätodennäköistä, että sulautuman seurauksena syntyvä yritys vetäisi strobiluriinituotteensa pois markkinoilta, koska ostaja jatkaisi näiden tuotteiden myyntiä siitä huolimatta. Näin ollen sulautuman seurauksena syntyvä yritys ei pääse tilanteeseen, jossa se pystyisi viemään muilta yrityksiltä mahdollisuudet kilpailla säiliöseoksiin tarkoitetuilla muilla kuin strobiluriinipohjaisilla tuotteilla. Vaikka sulautuman seurauksena syntyvällä yrityksellä on edelleen mahdollisuus kehittää uusia seoksia AstraZenecan strobiluriinien ja Novartisin (tai kolmannen osapuolen) muiden kuin strobiluriinipohjaisten tuotteiden pohjalta, strobiluriiniliiketoiminnan ostaja voi tehdä samoin (saman ajanjakson aikana) trifloksystrobiinituotteiden valikoimaan sisältyvillä ja itse patentoimillaan (tai kolmansien osapuolten patentoimilla) aineilla. Myöntäessään strobiluriiniliiketoiminnan ostajalle käynnistysvaiheen ajaksi yksinoikeudet sekoittamattoman syprokonatsolin valmistukseen ja myyntiin ETA-alueella sulautuman seurauksena syntyvä yritys ei pääse tilanteeseen, jossa se voisi heikentää trifloksystrobiiniliiketoiminnan potentiaalia, trifloksystrobiini-syprokonatsoliseokset mukaan luettuina.

(453) Novartisin luopuminen nykyisestä tuotevalikoimastaan Pohjoismaissa poistaa toimintojen päällekkäisyydet Tanskan, Ruotsin ja Suomen markkinoilla.

(454) Tällä perusteella komissio katsoo, ettei viljakasveille tarkoitettujen sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla synny määräävää asemaa ja että komission väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

SOKERIJUURIKKAAN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEIDEN MARKKINAT

(455) Osapuolten tarjoutuminen luopumaan AstraZenecan maailmanlaajuisesta flutriafoliliiketoiminnasta poistaisi täysin toimintojen päällekkäisyydet sokerijuurikkaan osalta. Lisäksi trifloksystrobiini-syprokonatsoliseos rekisteröidään torjunta-aineeksi myös sokerijuurikasviljelyksille, joilla sen odotetaan nousevan merkittäväksi tuotteeksi (markkinaosuus noin [10—20]* prosenttia). Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

PERUNAN SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEIDEN MARKKINAT RUOTSISSA

(456) Osapuolet ovat sitoutuneet siirtämään koko ETA-alueen laajuisen, Epok-seokseen (ISK:n fluatsinami ja Novartisin metalaksyyli-m) perustuvan liiketoimintansa takaisin sen valmistusoikeuksien alkuperäiselle haltijalle. Syngenta sitoutuu toimittamaan metalaksyyli-m-ainetta Epok-seoksen valmistukseen sille yritykselle, jolle ISK myöntää Epokin valmistusoikeudet. Ainoa muu tuote, jota Novartis myy perunan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilla Ruotsissa, on Ridomil MZ (metalaksyyli+mankotsebi). Tämän tuotteen rekisteröinti peruutetaan 31. maaliskuuta 2001, eikä sille ole kehitetty korvaavaa tuotetta. Sitoumuksella on näin ollen se vaikutus, että se poistaa päällekkäisyydet perunan sienitautien torjunta-aineiden markkinoilta Ruotsissa. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

VIINIKÖYNNÖSTEN HÄRMÄSIENEN TORJUNTA-AINEIDEN MARKKINAT ITÄVALLASSA

(457) Trifloksystrobiiniliiketoiminnasta luopuminen vaikuttaa myös näihin markkinoihin, koska viiniköynnösten härmäsienen torjuntakyky on yksi trifloksystrobiinin vahvuuksista. Lisäksi osapuolet ovat sitoutuneet luopumaan Novartisin penkonatsolipohjaisesta tuotteesta, jonka markkinaosuus oli [20—30]* prosenttia vuonna 1999, mikä supistaisi sulautuman seurauksena syntyvän yrityksen markkinaosuuden [20—30]* prosenttiin. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

VIINIVILJELYKSILLE TARKOITETUT HARMAAHOMEEN TORJUNTA-AINEIDEN MARKKINAT RANSKASSA JA ITÄVALLASSA

(458) Osapuolet ovat sitoutuneet siirtämään Sumisclexin ja Sumicon jälleenmyynnistä ETA-alueella tehdyn jakeluso-

pimuksen takaisin Sumitomolle yhdessä siihen liittyvän teknisen tietokannan ja dokumentaatioaineiston kanssa. Tällä tavalla osapuolet saavat poistettua suurimman osan toimintojensa päällekkäisyyksistä. AstraZenecan valmistaman toisen aineen, fluatsinamin, osuus myynnistä on noin [0—5]* prosenttia (mutta se voi nousta [5—10]* prosenttiin). Näin sulautuman seurauksena syntyvälle yritykselle jäävä pro forma -markkinaosuus olisi alle [30—40]* prosenttia eli saman verran kuin Aventisilla.

(459) Toimintojen päällekkäisyyteen Itävallan markkinoilla on syynä AstraZenecan klorotalonilia jälleenmyyvä itävaltalainen yritys. Osapuolet ovat sitoutuneet myöntämään tälle jälleenmyyjälle valtuudet käyttää AstraZenecan tietokantaa sekä antamaan sille oikeuden hankkia klorotalonilia rinnakkaisvalmistajalta, jolloin se ei ole riippuvainen sulautuman seurauksena syntyvästä yrityksestä.

(460) Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

MAISSIN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET

(461) Osapuolet ovat antaneet seuraavat maissin rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoita koskevat sitoumukset.

(462) Ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden alalla AstraZeneca on tarjoutunut luopumaan koko maailmanlaajuisesta asetooriliiketoiminnastaan, mukaan luettuina kaikki valmistuskaavat ja seokset, kaikki niihin liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet (etenkin patentit ja tuotenimet), taitotieto, dokumentaatioaineisto ja rekisteröintioikeudet. Tämä sitoumus tarkoittaa, että AstraZeneca siirtää asetooriliiketoiminnan ostaneelle yritykselle kaikki Monsanton kanssa tekemänsä sopimukset, myös asetokloorin rekisteröintiä ja valmistusta varten solmimansa liikekumppanuudet sekä Euroopassa tehdyt rekisteröintijärjestelyt. AstraZeneca luovuttaa asetooriliiketoiminnan ostaneelle yritykselle myös kasvinsuojeluaineensa dikloorimidin.

(463) Asetooria koskeva sitoumus poistaa useimmat (mahdolliset) päällekkäisyydet osapuolten toimintojen väliltä ennen itämistä levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden markkinasegmentillä. Tälle segmentille kuuluvista tuotteista AstraZenecalle jää vain EPTC, mutta se on vanha erikoistuote, jolla ei tulevaisuudessa ole kovin suurta markkinapotentiaalia (mistä syystä EPTC ei joudu EY:n uudelleentarkasteluprosessiin). Asetokloorin tuotannosta luopumisen takia Syngenta kohtaa joka tapauksessa tiukkaa kilpailua ennen itämistä levitettävien tuotteiden segmentillä.

(464) Ennen itämistä levitettävien leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden alalla osapuolet ovat muodollisesti tarjoutuneet luopumaan sulkotrioniliiketoiminnastaan. Tämä sitoumus poistaa osapuolten toimintojen nykyiset päällekkäisyydet ennen itämistä levitettävien leveälehtisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentillä. Vaikka osapuolet aikovatkin tuoda AstraZenecan uuden tuotteen mesotrionin asteittain markkinoille […]* lähtien, sulkotrionin odotetaan pysyvän tulevaisuudessakin vahvana tuotteena, joka luo kilpailupainetta Syngentan nykyisille ja tuleville tuotteille.

(465) Poistaakseen toimintojensa päällekkäisyydet itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentillä Ranskassa osapuolet ovat tarjoutuneet lopettamaan sekoittamattoman atratsiinin myynnin Ranskassa ja luovuttamaan siihen liittyvät tuotemerkit takaisin omistajilleen. Näin kilpailevien atratsiinin rinnakaisvalmistajien pitäisi pystyä valtaamaan Ranskassa suurin osa Novartisin nykyisestä [10—20]* prosentin markkinaosuudesta tällä segmentillä (osuus kokonaismarkkinoista: [0—5]* prosenttia). Tämä sitoumus ja Aventisin toimiminen nikosulfuronin rinnakkaisjakelijana Ranskassa saavat komission vakuuttuneeksi siitä, ettei itämisen jälkeen levitettävien heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden segmentillä ole enää kilpailuongelmia Ranskassa.

(466) Asetokloorille, sulkotrionille ja atratsiinille ehdotettujen sitoumusten mukaisesti osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet olisivat korjattuina seuraavanlaiset:

(%)

	1998 markkina-osuus	1998 korjattuna	1999 nykyinen osuus	1999 korjattuna
ETA	[40—50]*	[30—40]*	[40—50]*	[30—40]*
FR	[50—60]*	[30—40]*	[50—60]*	[30—40]*
DE	[40—50]*	[30—40]*	[40—50]*	[30—40]*
NL	[60—70]*	[30—40]*	[60—70]*	[20—30]*
BE	[50—60]*	[20—30]*	[50—60]*	[20—30]*

(467) Osapuolten antamat kolme sitoumusta johtavat kaikkien nykyisten päällekkäisyyksien poistumiseen kolmilla neljistä maissin rikkakasvien torjunta-aineiden ongelmallisista markkinoista eli Saksassa (markkinaosuus luovuttamisen jälkeen: [30—40]* prosenttia), Alankomaissa ([20—30]* prosenttia) ja Belgiassa ([20—30]* prosenttia). Ranskassa markkinaosuus pienenee [30—40]* prosenttiin. Koska sitoumus koskee myös äskettäin markkinoille tullutta asetoklooria, komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

PERUNAN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET RANSKASSA JA BELGIASSA

(468) Osapuolet ovat luvanneet, että Novartis luopuu täysin ETA-alueen laajuisesta liiketoiminnastaan, joka liittyy Patoran- ja Igrater-nimisiin rikkakasvien torjunta-aineisiin. Tämä sitoumus poistaa ehdotetun yrityskeskittymän toimintojen päällekkäisyydet perunan rikkakasvien torjunta-aineiden markkinoilla Belgiassa ja Ranskassa. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

ITÄMISEN JÄLKEEN LEVITETTÄVÄT HEINÄMÄISTEN RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET PERUNALLE, SOKERIJUURIKKAALLE JA ÖLJYKASVEILLE

(469) Osapuolet ovat luvanneet, että Novartis luopuu täysin ETA-alueen laajuisesta propakvitsafoppipohjaisiin tuotteisiin perustuvasta liiketoiminnastaan, jossa se myy aineita rikkakasvien torjuntaan leveälehtisiltä viljelykasveilta (peruna, sokerijuurikas, öljykasvit, soijapavut, puuvilla ja vihannekset) ETA-alueella (tuotemerkit Agil/Falcon). Tämä sitoumus poistaa päällekkäisyydet kaikilta itämisen jälkeen levitettävien perunalle, sokerijuurikkaalle ja öljykasveille tarkoitettujen heinämäisten rikkakasvien torjunta-aineiden kansallisilta markkinoilta. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

VIINIVILJELYKSILLE TARKOITETUT RIKKAKASVIEN TORJUNTA-AINEET RANSKASSA

(470) Osapuolet ovat luvanneet, että AstraZeneca irtisanoo ISK:n kanssa tekemänsä jälleenmyyntisopimuksen viiniviljelyksille tarkoitetun flatsasulfuronin myynnistä Ranskassa. [Vaihtoehtoisesti]* Novartis luopuu periaatteessa (antamalla lisenssin osaan tuotteista tai irtisanomalla muista tuotteista kolmansien osapuolten kanssa tekemänsä jälleenmyyntisopimukset) kaikista tuotevalikoimaansa kuuluvista viiniviljelyksille tarkoitetuista valikoivista rikkakasvien torjunta-aineista, joiden rekisteröinti on vielä voimassa ([85]). Komission väitetiedoksiannossa mainittu kilpailuongelma oli lupaavien flatsasulfuronipohjaisten tuotteiden, Katanan ja Missionin, saaminen uuden yrityksen tuotevalikoimaan sekä Novartisin vahva asema viiniviljelyksille tarkoitettujen valikoivien torjunta-aineiden segmentillä. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

HYÖNTEISTEN TORJUNTA-AINEET

(471) Osapuolet sitoutuvat myymään Novartisin maailmanlaajuisen, taufluvalinaatti-nimiseen tehoaineeseen perustuvan pyretroidiliiketoiminnan, mukaan luettuina kaikki tuotenimet (erityisesti Mavrik), kaikki teollis- ja tekijänoikeudet, taitotieto, dokumentaatioaineisto ja rekisteröintioikeudet. Novartis siirtää liiketoiminnan ostajalle myös kaikki BASFin kanssa tehtyyn hankintasopimukseen perustuvat oikeutensa. Lisäksi osapuolet sitoutuvat myöntämään ostajalle yksinoikeuslisenssin AstraZenecan sekoittamattomaan pirimikarbiin, tuotenimi Pirimor mukaan luettuna, jota käytetään vihanneksille ja muille viljelykasveille Ranskassa.

(472) Ehdotetuilla sitoumuksilla on se vaikutus, että ne joko poistavat osapuolten toimintojen päällekkäisyydet tai alentavat osapuolten markkinaosuutta selvästi alle [30—40]* prosenttiin. Novartisin taufluvalinaattiliiketoiminnan myynti poistaa kaikki päällekkäisyydet perunalle tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla ja lähes kaikki päällekkäisyydet vilja- ja rehukasveille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden markkinoilla. AstraZenecan pirimikarbin lisenssin luovuttaminen pienentää suoraan osapuolten markkinaosuutta vihanneksille tarkoitettujen hyönteisten torjunta-aineiden alalla [5—10]* prosentista [30—40]* prosenttiin. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

KASVUNSÄÄTEET

(473) Osapuolet ovat luvanneet, että Novartis lopettaa Alarmerkkisten tuotteiden myynnin ETA-alueella sekä irtisa-

([85]) Komissio panee merkille, että Axianin ja Caragardin rekisteröinnit päättyivät huhtikuussa 1998. Nämä tuotteet eivät siten sisälly tähän sitoumukseen.

noo jälleenmyyntisopimuksensa Uniroyalin kanssa tai luovuttaa Uniroyalin nimeämälle kolmannelle osapuolelle nyt hallussaan olevat tämän tuotteen jälleenmyyntioikeudet ETA-alueella. Tämä sitoumus poistaa päällekkäisyydet kasvunsääteiden markkinoilla Belgiassa, Alankomaissa ja Ranskassa. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua.

VILJANSIEMENTEN PEITTAUSAINEET ESPANJASSA

(474) Osapuolet ovat sitoutuneet luopumaan AstraZenecan peittausaineisiin liittyvästä liiketoiminnasta Espanjassa sekä tarpeen mukaan toimittamaan ostajalle niiden valmistukseen tarvittavia tehoaineita. Tällä perusteella komissio katsoo, ettei näillä markkinoilla synny määräävää asemaa ja että väitetiedoksiannossa mainitut kilpailuongelmat saadaan näin poistettua,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Komissiolle 18 päivänä helmikuuta 2000 ilmoitettu yrityskeskittymä, jossa Novartis AG (jäljempänä Novartis) ja AstraZeneca PLC yhtiöittävät ja sulauttavat viljelykasvien torjunta-aineisiin liittyvät liiketoimintansa uudeksi yhtiöksi nimeltä Syngenta AG (jäljempänä Syngenta) ja jossa Novartis lisäksi siirtää siemenliiketoimintansa Syngentalle, on yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuva, mikäli osapuolet noudattavat täysin 18, 403 ja 448—474 kohdassa mainittuja sekä liitteissä I ja II yksityiskohtaisemmin eriteltyjä sitoumuksia.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville yrityksille:

Novartis AG
Schwarzwaldallee 215
CH-4058 Basel
Switzerland

AstraZeneca PLC
15 Stanhope Gate
London W1Y 6LN
United Kingdom

Tehty Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 2000.

Komission puolesta
Mario MONTI
Komission jäsen

LIITE I

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen sitoumusten täydellinen englanninkielinen teksti on saatavilla komission web-sivulla: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

LIITE II

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen sitoumusten täydellinen englanninkielinen teksti on saatavilla komission web-sivulla: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html